

ctif cfi

18^{de}

ACTIVITEITENVERSLAG

Cel voor **2011**

Financiële

Informatieverwerking

18^{de}
ACTIVITEITENVERSLAG
2011

Cel voor Financiële
Informatieverwerking

I	VOORWOORD	5
II	STATISTIEKEN	9
	1. KERNCIJFERS	9
	1.1. <i>Over de afgelopen 5 jaar</i>	9
	1.2. <i>Evolutie van het gemiddeld aantal meldingen per maand</i>	10
	1.3. <i>Sinds de oprichting van de CFI</i>	10
	2. ONTVANGEN MELDINGEN	11
	2.1. <i>Aantal meldingen ontvangen van meldingsplichtigen</i>	11
	2.2. <i>Aantal verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten</i>	12
	2.3. <i>Aantal mededelingen ontvangen van douane en accijnzen, het federaal parket en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF)</i>	12
	2.4. <i>Aantal mededelingen ontvangen van de controleoverheden, toezichthoudende overheden of tuchtoverheden.....</i>	12
	2.5. <i>Aantal meldende ondernemingen en personen / totaal aantal meldingsplichtigen</i>	13
	2.6. <i>Geografische verdeling van de meldingen.....</i>	15
	3. DOSSIERS.....	17
	3.1. <i>Evolutie van het aantal nieuwe dossiers per referentieperiode</i>	17
	3.2. <i>Evolutie van het aantal doorgemelde dossiers</i>	17
	3.3. <i>Evolutie van het aantal geseponeerde dossiers.....</i>	17
	3.4. <i>Evolutie van het aantal openstaande dossiers.....</i>	18
	3.5. <i>Verdeling van de dossiers volgens de aard van de belangrijkste verrichting.....</i>	19
	4. DOORMELDINGEN	21
	4.1. <i>Aantal nieuwe doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling.....</i>	21
	4.2. <i>Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers</i>	22
	4.3. <i>Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de aard van de verrichting</i>	23
	4.4. <i>Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens witwasstadium.....</i>	25
	4.5. <i>Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf.....</i>	26
	4.6. <i>Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf.....</i>	27
	4.7. <i>Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene ...</i>	29
	4.8. <i>Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene ...</i>	30
	4.8.1. <i>Verblijfplaats in België.....</i>	30
	4.8.2. <i>Verblijfplaats in het buitenland.....</i>	31
	4.9. <i>Verdeling per parket van de tussen 01/12/2007 en 31/12/2011 doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg</i>	32
	4.10. <i>Verzetten CFI – gerechtelijke inbeslagnemingen.....</i>	34
	4.11. <i>Gerechtelijk gevolg – boetes – verbeurdverklaringen</i>	35
	4.12. <i>Opvolging van de informatie meegedeeld aan de Minister van Financiën.....</i>	36

III	TRENDS OP VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME	37
	1. INLEIDING	37
	2. SPECIFIEKE MISDRIJVEN	38
	<i>2.1. Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend</i>	38
	2.1.1. Statistieken	38
	2.1.2. Parket	40
	2.1.3. Financiële stromen	41
	2.1.4. Casussen	46
	<i>2.2. Misdrijven in verband met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen</i>	49
	2.2.1. Statistieken	49
	2.2.2. Parket	49
	2.2.3. Financiële stromen	50
	2.2.4. Casussen	53
	<i>2.3. Illegale handel in goederen, koopwaren en wapens</i>	56
	2.3.1. Statistieken	56
	2.3.2. Parket	56
	2.3.3. Financiële stromen	58
	2.3.4. Casussen	62
	<i>2.4. Oplichting</i>	62
	2.4.1. Statistieken	62
	2.4.2. Parket	64
	2.4.3. Financiële stromen	65
	2.4.4. Casussen	68
	<i>2.5. Handel in clandestiene werkkrachten</i>	69
	2.5.1. Statistieken	69
	2.5.2. Parket	69
	2.5.3. Financiële stromen	70
	2.5.4. Casussen	73
	2.5.5. FAG – Werkgroep typologieën	77
	<i>2.6. Illegale drughandel</i>	77
	2.6.1. Statistieken	77
	2.6.2. Parket	78
	2.6.3. Financiële stromen	79
	2.6.4. Casus	82
	<i>2.7. Georganiseerde misdaad</i>	82
	2.7.1. Statistieken	82
	2.7.2. Parket	83
	2.7.3. Financiële stromen	84
	2.7.4. Casus	86

2.8. Mensenhandel	87
2.8.1. Statistieken.....	87
2.8.2. Parket	87
2.8.3. Financiële stromen	88
2.8.4. Casussen.....	91
2.9. <i>Terrorisme, financiering van terrorisme met inbegrip van financiering van proliferatie</i>	93
2.9.1. Statistieken.....	93
2.9.2. Parket	94
2.9.3. Financiële stromen	94
2.9.4. Casussen.....	97
2.10. <i>Corruptie en politiek prominente personen</i>	98
2.10.1. Statistieken.....	98
2.10.2. Parket	100
2.10.3. Financiële stromen	101
2.10.4. Casussen.....	104
2.10.5. <i>Typologieën van de FAG</i>	105
3. GERECHTELIJKE OPVOLGING	107
4. RECHTSPRAAK VAN HOVEN EN RECHTBANKEN	111
IV : ANDERE ACTIVITEITEN	115
1. NIEUWE AANBEVELINGEN VAN DE FAG	115
2. EGMONT GROEP	116
3. INTERNATIONALE SAMENWERKING.....	116
3.1. <i>Overzicht van de verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten in 2011</i>	117
3.2. <i>Overzicht van de verzoeken om inlichtingen gericht aan buitenlandse meldpunten in 2011</i>	119
3.3. <i>Technische bijstand</i>	122
4. VORMING VAN MAGISTRATEN	122
LEXICON	123
AFKORTINGEN	126

Het Belgische meldpunt CFI, opgericht in 1993 op basis van de internationale normen van de FAG en de Europese Unie, ontving in 2011 20.001 meldingen van zowel financiële als niet-financiële ondernemingen, beroepen en instanties onderworpen aan de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, financiering van terrorisme en proliferatie.

De CFI heeft 51 personeelsleden in dienst, waaronder 29 inspecteur-analisten, en beschikt over een begroting van maximaal 4,92 miljoen EUR die uitsluitend uit bijdragen van de meldende sectoren bestaat. Deze onafhankelijke administratieve instantie met rechtspersoonlijkheid, onder het toezicht van de Ministers van Justitie en van Financiën, verwerkte alle meldingen. Bij de behandeling wordt de informatie uit deze meldingen aangevuld met bijkomende financiële, politionele, administratieve en gerechtelijke informatie die op nationaal en internationaal vlak wordt verzameld en tevens grondig wordt ontleed. Al deze meldingen werden in 5.183 nieuwe dossiers samengebracht.

Dit wijst op een sterke toename van de activiteiten van de CFI, met een stijging van 7,1% van het aantal meldingen en een toename van 5,2% van het aantal nieuwe dossiers als logisch gevolg.

De operationele verwerking van financiële informatie door de CFI heeft een uitsluitend gerechtelijke doelgerichtheid. In 2011 leidde dit tot de doormelding van 1.345 nieuwe dossiers aan de parketten van de verschillende gerechtelijke arrondissementen voor een totaalbedrag van 671,09 miljoen EUR. In deze dossiers was sprake van ernstige aanwijzingen van witwassen in verband met een of meerdere ernstige misdrijven vermeld in de wet. Datzelfde jaar zond CFI ook aanvullende verslagen door voor een totaalbedrag van 307,78 miljoen EUR in dossiers die reeds eerder aan de gerechtelijke overheden waren doorgemeld. Het totaalbedrag dat afgelopen jaar werd opgespoord bedraagt dus 978,87 miljoen EUR.

De wisselkantoren en kredietinstellingen waren in 2011 verantwoordelijk voor 80% van de meldingen aan de CFI, met 61,82% afkomstig van wisselkantoren en 19,15% van kredietinstellingen. De meldingen van wisselkantoren betroffen bijna uitsluitend internationale geldverzendingen.

De waarde van de meldingen van kredietinstellingen moet echter worden benadrukt. Deze meldingen lagen namelijk aan de basis van 835 van de 1.345 nieuwe dossiers waarin sprake was van ernstige aanwijzingen van witwassen en financiering van terrorisme die de CFI in de loop van het jaar naar de verschillende parketten van het land en het Federaal parket doormelde.

Ook wat de doorgemelde bedragen betreft zorgen de kredietinstellingen voor de grootste bijdrage. Op een totaalbedrag van 978,87 miljoen EUR van nieuwe en aanvullende dossiers die in de loop van het jaar aan de Procureurs des Konings en de federale procureur werden doorgemeld belopen de meldingen van de kredietinstellingen in 2011 763,77 miljoen EUR.

De problematische toepassing van de wet door de niet-financiële sector, en het feit dat deze sector vergeleken met het grote aantal beoefenaars slechts een beperkt aantal of zelfs helemaal geen meldingen aan CFI verricht, roept vragen op.

Hoewel het aantal meldingen ontoereikend is, moet wel worden opgemerkt dat de meldingen van het soms uiterst beperkte aantal melders uit deze categorieën kwalitatief hoogstaand zijn (158 op 1.423 notarissen, 39 op 9.322 beoefenaars van boekhoudkundige en fiscale beroepen, 13 op 8.855 vastgoedmakelaars, 9 op 1.561 bedrijfsrevisoren, 3 op 550 gerechtsdeurwaarders, 3 op 1.800 handelaren in diamant, 1 advocaat op 16.344).

De vaststelling dat deze meldingen kwalitatief hoogstaand zijn versterkt de relevantie van de wens van de Europese wetgever en vervolgens (soms zelfs voortijdig) van de Belgische wetgever om deze beroepen aan de wet van 11 januari 1993 te onderwerpen.

In ieder geval moet dit probleem in overleg met instanties uit de sector bekeken worden met het oog op de volgende evaluatie van de doeltreffendheid van het nationale antiwitwasstelsel door de FAG. Deze procedure zal in de loop van 2013 worden opgestart.

De cijfers van de onderliggende misdrijven die aan de basis liggen van de vermoedelijk witgewassen fondsen bevestigen de trends die de afgelopen jaren reeds werden vastgesteld. De bedragen betreffende ernstige financiële misdrijven die verband houden met economische activiteiten eisen het leeuwendeel op. In orde van belang zijn dit: misbruik van vennootschapsgoederen, illegale handel in goederen en koopwaren, ernstige en georganiseerde fiscale fraude, en misdrijven in verband met de staat van faillissement. Deze misdrijven alleen al komen overeen met 62,74% van de 671,09 miljoen EUR die de CFI in 2011 opspoorde in dossiers die aan de gerechtelijke overheden werden doorgemeld.

Het toenemende belang van activiteiten als "handel in clandestiene werkkrachten, mensenhandel en exploitatie van prostitutie," die zich voordoen wanneer netwerken meerdere misdrijven plegen en die nauw verband houden met bepaalde sectoren van de economie en handel, verhoogt de huidige, kenmerkende en sluipende dreiging waarbij illegaal geld en misdaadgeld in de wettige economie wordt geïnvesteerd, hoewel dit meestal schijn is. Zowel de administratieve controleoverheden, de politie als de CFI brachten nieuwe voorbeelden aan het licht. De afgelopen twee jaar werden de bouwsector en industriële reinigungssector vereenzelvigd als sectoren die een verhoogd risico inhouden.

Alle witwasbedragen gebaseerd op ernstige aanwijzingen in dit verslag zijn uiteraard indicatieve cijfers die in dit stadium op basis van de operationele ervaring van de Cel werden berekend. Als we bovendien rekening houden met de organisatie van criminele sectoren, de Europese of internationale omvang van de gebruikte structuren, hun aanpassingsvermogen, en de onbeperkte middelen van alle aard die deze structuren ter beschikking hebben om te vermijden dat hun opbrengst wordt opgespoord en in beslag wordt genomen, kunnen we redelijkerwijs besluiten dat de bedragen die werkelijk worden witgewassen hoger moeten liggen dan de opgespoorde bedragen.

Er weze aan herinnerd dat witwassen drie stadia omvat: "inbreng, circulatie en investering." In theorie maar ook in de praktijk slaagt men er in dit laatste stadium meestal in wit te wassen zonder dat dit wordt opgespoord, en a fortiori buiten het bereik van vervolging of mogelijke inbeslagnemingen te blijven.

In het vorige activiteitenverslag werd reeds vermeld dat volgens een schatting van de VN minder dan één procent van de winst uit alle criminele activiteiten op wereldvlak ook daadwerkelijk in beslag wordt genomen. Alleen al door dit percentage toe te passen op het bedrag dat door de gerechtelijke overheden in 2011 na verzetten van de CFI tegen de uitvoering van verdachte financiële verrichtingen in beslag werd genomen, hetzij 23,2 miljoen EUR, komen we tot een theoretisch "zwart" bedrag van 2.320 miljoen EUR. Dit bedrag houdt echter geen rekening met de financiële stromen die werden opgespoord in de witwasdossiers waarbij het Belgische financiële stelsel enkel als doorvoer werd gebruikt en de fondsen of activa niet fysiek konden worden onderschept. Dit bedrag houdt evenmin rekening met het totale bedrag van de 3.415 dossiers die de CFI in 2011 seponeerde (647,176 miljoen EUR). De seponering van deze dossiers betekent echter niet dat er geen witwassen plaatsvond. Het geeft enkel aan dat na ontleding de vermoedens van een melder die aanleiding gaven tot de melding aan de CFI er niet toe leidde dat ernstige aanwijzingen van witwassen in verband met een ernstig onderliggend misdrijf opgesomd in de wet van 11 januari 1993 konden worden aangetoond. Wanneer de Cel nieuwe informatie ontvangt in geseponeerde dossiers worden zulke dossiers overigens soms opnieuw geopend.

Deze bedenkingen geformuleerd op grond van een deel van de gegevens in dit verslag moeten aantonen dat witwasbestrijding niet louter een aaneenschakeling of samenvoeging van handelingen van de verschillende betrokkenen uit de privé- of overheidssector is. Deze handelingen moeten op het hoogste niveau van de staat gecoördineerd worden en gebaseerd zijn op een voortdurende beoordeling van het risico.

In februari 2012 werden de herziene 40 aanbevelingen van de FAG goedgekeurd. De nieuwe aanbevelingen 1 en 2 vereisen enerzijds dat de benadering gebaseerd op het risico op vlak van witwassen van geld, financiering van terrorisme en proliferatie van massavernietigingswapens berust op een "nationale risico- en dreigingsanalyse," en anderzijds dat er een instantie wordt aangeduid en werkwijzen opgesteld om hiervoor het gepaste nationale beleid vast te leggen, te coördineren en regelmatig bij te werken.

Deze bijzondere analyse van het risico en dreigingen op vlak van witwassen, financiering van terrorisme en proliferatie moet voortdurend worden uitgevoerd en eventueel worden bijgesteld. Op basis van deze analyse moet het beleid om deze verschijnselen te bestrijden worden aangepast en de verschillende maatregelen worden afgestemd om de doeltreffendheid te verbeteren. Deze analyse draagt ook bij tot de wereldwijde risico- en dreigingsanalyse die de FAG zal opstellen.

De snelle tweeledige toepassing van deze aanbevelingen zal er ongetwijfeld toe bijdragen dat de voorbereiding van de vierde evaluatie van België door de FAG optimaal kan verlopen. Zoals eerder vermeld zal deze evaluatie in 2013 aanvatten, het eindverslag wordt dan in februari 2015 gepubliceerd.

Deze tweeledige toepassing zal tegelijkertijd ook vooral een nuttig hulpmiddel zijn bij de opsporing, vervolging en inbeslagname van geld en activa voortkomend uit misdrijven.

Jean-Claude DELEPIERE

II. STATISTIEKEN

1. KERNCIJFERS

1.1. Over de afgelopen 5 jaar

	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal ontvangen meldingen ⁽¹⁾	12.830	15.554	17.170	18.673	20.001
Aantal nieuwe dossiers ⁽¹⁾	4.927	4.875	4.925	4.928	5.183
Aantal doorgemelde dossiers	1.166	937	1.020	1.259	1.345
Bedragen aangegeven in de doorgemelde dossiers ^{(1) (2)}	623,70	711,30	2.141,42 ¹	594,93	671,09
Aantal verzetten ⁽¹⁾	39	21	38	60	33
Totaalbedrag verzetten ⁽²⁾	5,05	8,99	10,47	135,84	183,59

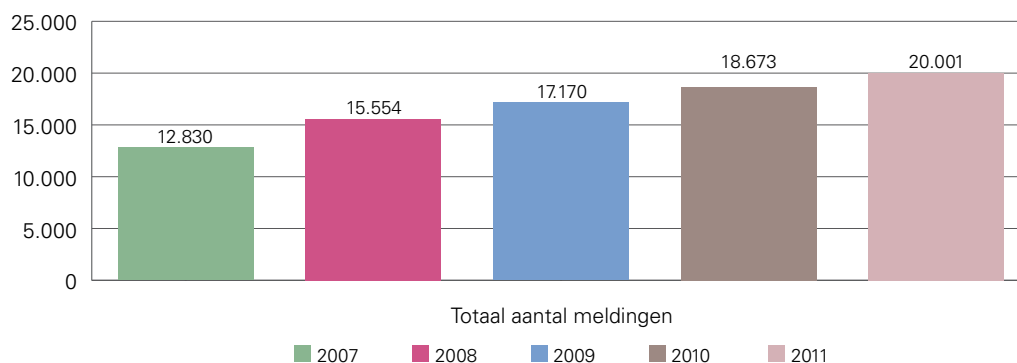
(1) Cf. lexicon

(2) Bedragen in miljoen EUR

Ook in 2011 namen de activiteiten van de CFI toe, het aantal nieuwe meldingen steeg met 7,1% en het aantal nieuwe dossiers steeg met 5,2%.

In 2011 maakte de CFI in 33 gevallen gebruik van haar bevoegdheid om zich te verzetten tegen de uitvoering van een verrichting. De CFI bevroor tijdelijk activa voor een waarde van 183,59 miljoen EUR.

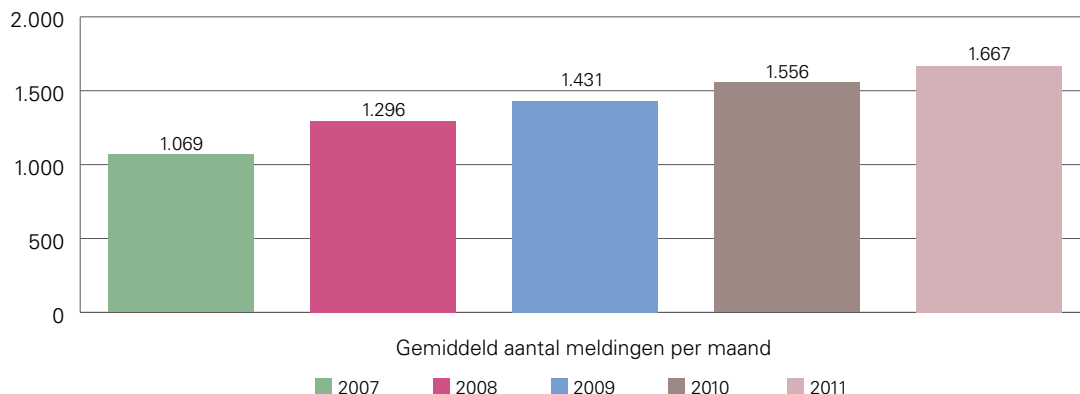
In 2010 namen de parketten na verzetten van de CFI 116,5 miljoen EUR in beslag, in een belangrijk dossier ging het om bijna 100 miljoen EUR. In 2011 bedroegen de gerechtelijke inbeslagnemingen na verzetten van de CFI (cf. 4.10. hierna) slechts 23,2 miljoen EUR. Dit vloeit voort uit het verzet dat de CFI aantekende tegen een overschrijving van 60 miljoen EUR (waarbij het parket het niet opportuun achtte het verzet te verlengen) en tegen de afgifte van effecten ter waarde van 88 miljoen EUR. Achteraf bleek dat het om valse effecten ging.

1. Het bedrag aangegeven in de doorgemelde dossiers in 2009 werd beïnvloed door een omvangrijk dossier waarmee een totaalbedrag van meer dan 1,7 miljard EUR was gemoeid en dat werd doorgemeld omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld uit georganiseerde misdaad. Dit dossier werd nader toegelicht in deel IV "Trends op vlak van witwassen en financiering van terrorisme" van het activiteitenverslag 2009.

1.2. Evolutie van het gemiddeld aantal meldingen per maand

Tussen 1 januari 2011 en 31 december 2011 ontving de CFI 20.001 meldingen. Het gemiddeld aantal meldingen per maand steeg zodoende van 1.556 in 2010 naar 1.667 in 2011 (1.431 in 2009), of een stijging van 7,1 % (16,5 % sinds 2009).

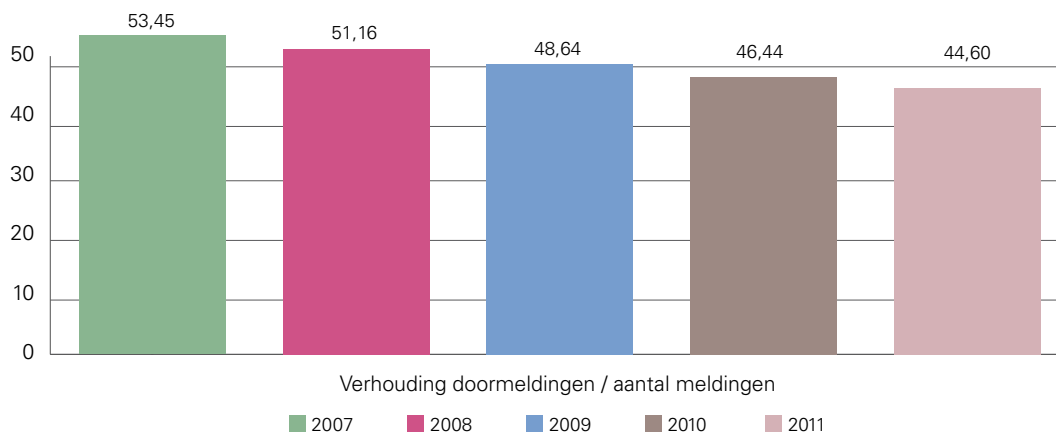
1.3. Sinds de oprichting van de CFI

Aantal meldingen – aantal nieuwe dossiers

Aantal meldingen	198.698
Aantal doormeldingen	88.624
Verhouding doormeldingen / aantal meldingen	44,60 %
Aantal dossiers	49.571
Aantal doorgemelde dossiers	13.787
Verhouding doorgemelde dossiers / aantal dossiers	27,81 %

Aantal doormeldingen in verhouding tot het aantal ontvangen meldingen over de laatste vijf jaar

	2007	2008	2009	2010	2011
Gecumuleerd aantal meldingen	127.293	142.847	160.022	178.697	198.698
Gecumuleerd aantal meldingen doorgemeld aan de parketten	68.033	73.087	77.837	82.990	88.624
Verhouding doormeldingen / aantal meldingen	53,45 %	51,16 %	48,64 %	46,44 %	44,60 %

2.1. Aantal meldingen ontvangen van meldingsplichtigen

	2009	2010	2011	% 2011
Wisselkantoren	9.973	11.491	12.364	61,82
Kredietinstellingen	3.628	3.870	3.831	19,15
Uitbaters van casino's ⁽¹⁾	1.055	912	952	4,76
De Post – bpost	584	471	634	3,17
Notarissen	251	163	319 ⁽²⁾	1,59
Levensverzekeringsondernemingen	82	76	81	0,40
Externe accountants, externe belastingconsulenten, erkende boekhouders, erkende boekhouders-fiscalisten	44	46	52	0,26
Nationale Bank van België	9	0	52	0,26
Hypothecaire ondernemingen	30	42	37	0,18
Vastgoedmakelaars	9	26	28	0,14
Beursvennootschappen	33	25	23	0,11
Bedrijfsrevisoren	76	28	18	0,09
Verzekeringbemiddelaars	11	18	13	0,06
Handelaars in diamant	1	1	6	0,03
Gerechtsdeurwaarders	2	3	5	0,02
Uitgevers of beheerders van kredietkaarten	5	10	4	0,02
Ondernemingen voor consumentenkrediet	9	5	4	0,02
Beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging	1	1	1	-
Advocaten	3	0	1	-
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	0	1	-
Leasingondernemingen	0	0	1	-
Bewakingsondernemingen	0	0	1	-
Vereffeninginstellingen ⁽³⁾	-	7	0	-
Vennootschap voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	1	0	-
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER ⁽³⁾	-	0	0	-
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER ⁽³⁾	-	0	0	-
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Betalingsinstellingen ⁽³⁾	-	0	0	-

	2009	2010	2011	% 2011
Deposito- en Consignatiekas	0	0	0	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	0	0	0	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	-
Marktondernemingen	0	0	0	-

(1) De 952 meldingen in 2011 slaan op 1.375 verrichtingen voor een totaalbedrag van 24,6 miljoen EUR. Criterium 3 van het KB van 6 mei 1999 komt het vaakst voor met 1.360 verrichtingen voor een totaalbedrag van 24,49 miljoen EUR.

(2) 89 % van de meldingen van notarissen is het gevolg van de toepassing van artikel 20 paragraaf 2 van de wet van 11 januari 1993 (betaling in contanten voor een bedrag van meer dan 10% van de verkoopprijs of 15.000 EUR).

(3) Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18/01/2010 tot wijziging van de wet van 11/01/1993.

2.2. Aantal verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten

	2009	2010	2011	% 2011
Buitenlandse meldpunten ^{(1) (2)}	402	381	420	2,10

(1) Overeenkomstig artikel 22 §2 van de wet van 11/01/1993

(2) Cf. lexicon

2.3. Aantal mededelingen ontvangen van douane en accijnzen, het federaal parket en het Europees Bureau voor Fraudebestrijding van de Europese Commissie (OLAF)

	2009	2010	2011	% 2011
Douane en accijnzen ⁽¹⁾	957	1.096	1.153	5,76
Federaal parket ⁽²⁾	-	0	0	-
OLAF ⁽²⁾	-	0	0	-

(1) Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen

(2) Overeenkomstig artikel 33§ 4 van de wet van 11/01/1993

2.4. Aantal mededelingen ontvangen van de controleoverheden, toezichhoudende overheden of tuchtoverheden

	2009	2010	2011	% 2011
Controleoverheden ^{(1) (2)}	4	0	0	-

(1) Overeenkomstig artikel 31 van de wet van 11/01/1993

(2) Cf. lexicon

ALGEMEEN TOTAAL (2.1 – 2.4)	17.170	18.673	20.001	100
------------------------------------	---------------	---------------	---------------	------------

2.5. Aantal meldende ondernemingen en personen / totaal aantal meldingsplichtigen

Financiële beroepen ⁽¹⁾	2009	2010	2011	meld. ond. / pers.
Kredietinstellingen	59	58	66	110
Wisselkantoren	12	14	14	16
Levensverzekeringsondernemingen	9	10	9	51
Beursvennootschappen	7	7	6	22
Hypothecaire ondernemingen	4	3	2	127
Verzekeringsbemiddelaars	4	3	2	17.160
Ondernemingen voor consumentenkrediet	2	2	2	85
Uitgevers of beheerders van kredietkaarten	2	1	1	2
Beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging	0	1	1	11
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	1	1	1
De Post – bpost	1	1	1	1
Nationale Bank van België	1	0	1	1
Leasingondernemingen	0	0	1	116
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	1	0	22
Vereffeninginstellingen ⁽²⁾	-	1	0	1
Deposito- en Consignatiekas	0	0	0	1
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	0	0	0	23
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	0
Marktondernemingen	0	0	0	1
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER ⁽²⁾	-	0	0	8
Bijkantoren van beheersvennootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER ⁽²⁾	-	0	0	3
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0
Betalingsinstellingen ⁽²⁾	-	0	0	2
Totaal	107	103	107	

(1) Cf. lexicon

(2) Sinds de inwerkingtreding van de wet van 18/01/2010 tot wijziging van de wet van 11/01/1993

Niet-financiële beroepen ⁽¹⁾	2009	2010	2011	meld. ond. / pers.
Notarissen	121	91	158	1.423
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	31	27	39	9.322
Vastgoedmakelaars	2	8	13	8.855
Bedrijfsrevisoren	11	13	9	1.561
Casino's	9	9	9	9
Gerechtsdeurwaarders	2	2	3	550
Handelaren in diamant	1	1	3	1.800
Advocaten	2	0	1	16.344
Bewakingsondernemingen	0	0	1	7
Totaal	179	151	236	

(1) Cf. lexicon

2.6. Geografische verdeling van de meldingen

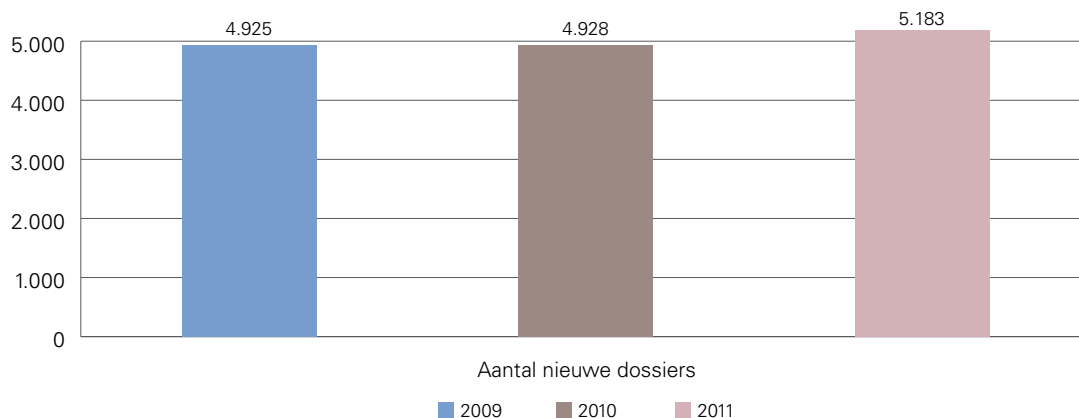
Onderstaande tabel⁽¹⁾ geeft de evolutie weer van de verdeling van het aantal meldingen per gerechtelijk arrondissement in functie van de plaats waar de hoofdverrichting zich voordeed.

Gerechtelijk arrondissement	2009	2010	2011	% 2011
Brussel	8.543	9.387	10.248	52,38
Antwerpen	2.839	3.029	3.253	16,63
Luik	660	855	963	4,92
Gent	782	802	953	4,87
Brugge	683	707	686	3,51
Charleroi	415	534	553	2,83
Hasselt	222	302	341	1,74
Tongeren	464	417	307	1,57
Kortrijk	297	304	306	1,56
Bergen	317	409	298	1,52
Namen	330	280	241	1,23
Verviers	155	195	210	1,07
Leuven	233	242	200	1,02
Dendermonde	158	152	175	0,89
Mechelen	112	149	148	0,76
Doornik	118	109	147	0,75
Turnhout	113	124	136	0,70
Nijvel	108	107	136	0,70
Dinant	34	61	62	0,32
Oudenaarde	46	51	44	0,22
Veurne	21	26	35	0,18
Eupen	41	36	30	0,15
Aarlen	23	25	27	0,14
Ieper	17	18	24	0,12
Hoei	18	25	18	0,09
Marche-en-Famenne	8	15	13	0,07
Neufchâteau	11	16	9	0,05
Totaal	16.768	18.377	19.563	100

(1) In deze tabel zijn de verzoeken van de buitenlandse meldpunten niet vervat.

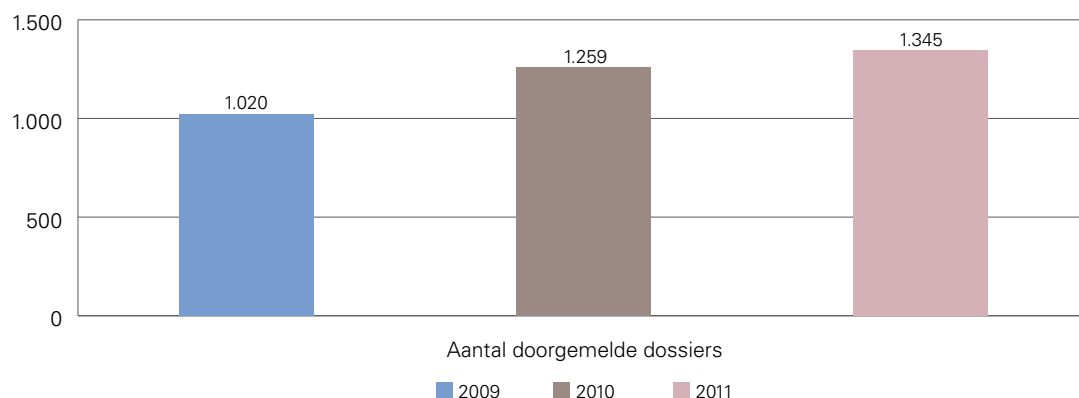
3.1. Evolutie van het aantal nieuwe dossiers per referentieperiode

Na een eerste ontleding van de meldingen werden 5.183 nieuwe dossiers geopend in 2011. Dit aantal ligt 5% hoger dan het aantal nieuwe dossiers in 2010 en 2009.

3.2. Evolutie van het aantal doorgemelde dossiers

In 2011 werden 1.345 dossiers doorgemeld aan de parketten, nadat het onderzoek door de CFI ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme in de zin van de wet van 11 januari 1993 aan het licht had gebracht. De doormeldingen betreffen dossiers die zowel in 2011 als voordien geopend werden.

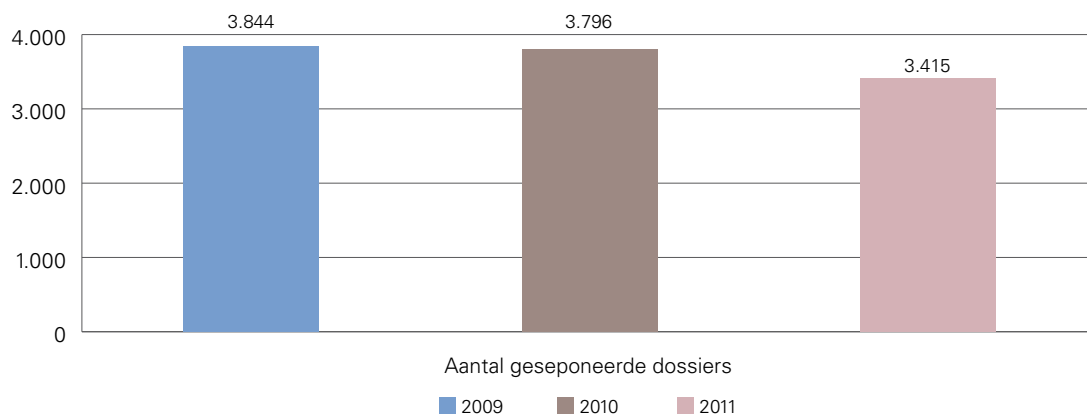
3.3. Evolutie van het aantal geseponeerde dossiers

Tussen 1 januari 2011 en 31 december 2011 seponeerde de CFI 3.415 dossiers wegens het ontbreken van ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme in de zin van de wet van 11 januari 1993.

Aantal geseponeerde dossiers ⁽¹⁾

2009	3.844
2010	3.796
2011	3.415

(1) Cf. lexicon

Sinds het begin van haar activiteiten in 1993 seponeerde de CFI 32.497 dossiers op een totaal van 49.571 geopende dossiers. Deze geseponeerde dossiers vertegenwoordigen 95.774 meldingen, hetzij 48,20 % van het totale aantal (198.698).

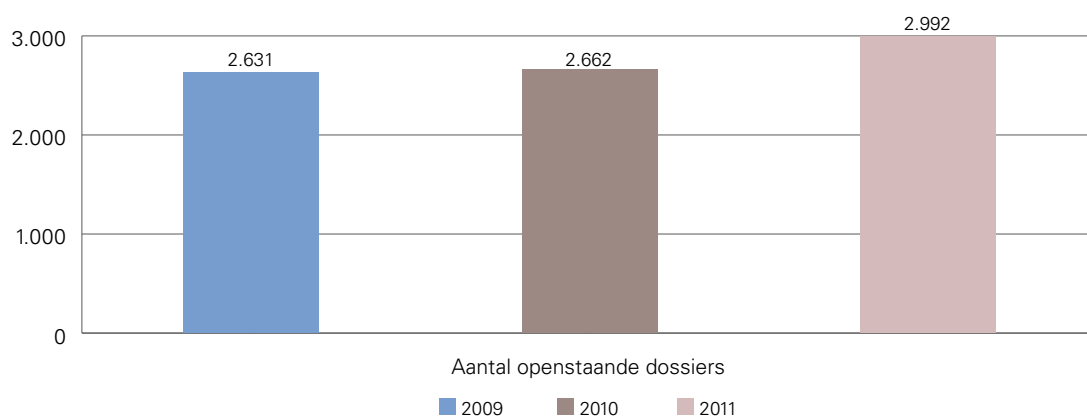
In het kader van de terugkoppeling van informatie lichtte de CFI de betrokken instellingen hiervan in met de verduidelijking dat deze seponeringen voorlopig zijn (dossiers kunnen door de CFI worden heropend) en hen niet vrijstellen van bijkomende meldingen indien zich nieuwe verdachte verrichtingen² voordoen.

3.4. Evolutie van het aantal openstaande dossiers

Op 31 december 2011 waren nog 2.992 dossiers in behandeling, geopend in 2011 en voordien.

Aantal openstaande dossiers ⁽¹⁾	
op 31/12/2009	2.631
op 31/12/2010	2.662
op 31/12/2011	2.992

(1) Cf. lexicon

23% van de dossiers die op 31/12/2011 nog in behandeling waren (hetzij 691 dossiers) betreffen geldverzendingen van kleine bedragen. Deze 691 dossiers vertegenwoordigen een totaalbedrag van 28,36 miljoen EUR.

.....
2. Cf. lexicon

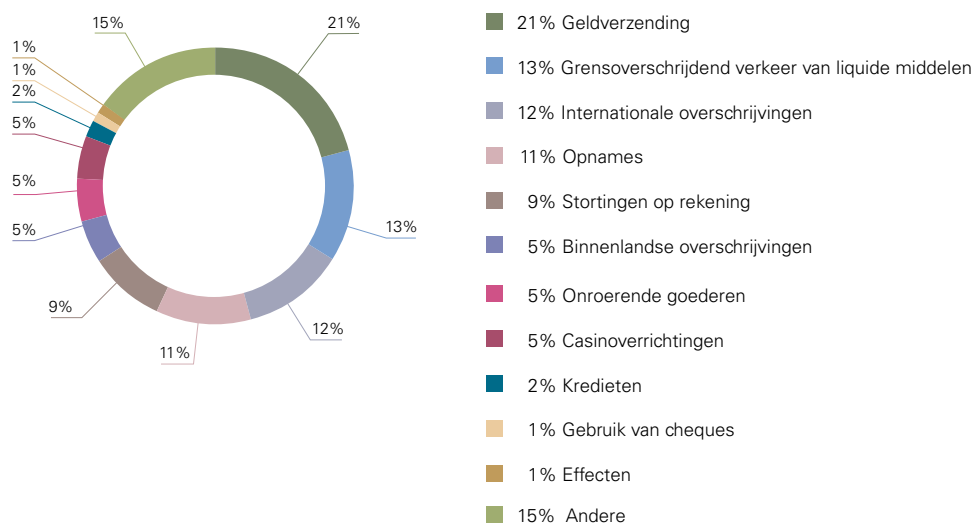
3.5. Verdeling van de dossiers volgens de aard van de belangrijkste verrichting

Verrichtingen ⁽¹⁾	2009	2010	2011	% 2011
Geldverzending	984	1.002	1.051	21,50
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	636	683	650	13,30
Internationale overschrijvingen	477	469	600	12,27
Opnames	655	499	527	10,78
Stortingen op rekening	490	485	418	8,55
Binnenlandse overschrijvingen	320	304	255	5,22
Onroerende goederen	197	127	245	5,01
Casino's	217	196	239	4,89
Kredieten	77	93	82	1,68
Gebruik van cheques	60	60	54	1,10
Effecten	69	55	40	0,82
Andere	492	684	728	14,89
Totaal	4.674	4.657	4.889	100

(1) In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

(2) Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen

2011

De CFI bundelt de meldingen van verdachte verrichtingen die betrekking hebben op één zaak. In geval van ernstige aanwijzingen van witwassen of van financiering van terrorisme wordt dit dossier doorgemeld aan de bevoegde procureur des Konings of de federale procureur.

In 2011 meldde de CFI 1.345 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 671,09 miljoen EUR.

Indien de CFI na de doormelding van een dossier nieuwe meldingen (aanvullende meldingen³) ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

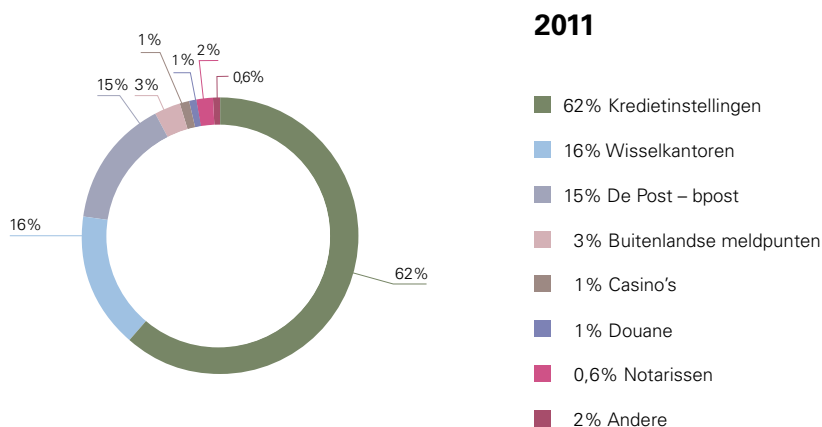
In totaal meldde de CFI in 2011 5.634 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen) door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 978,87 miljoen EUR.

Deze doorgemelde dossiers en meldingen worden hieronder onderverdeeld per categorie van meldende instelling, aard van verrichting en onderliggend misdrijf.

4.1. Aantal nieuwe doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling

Evolutie van het aantal nieuwe aan de parketten doorgemelde dossiers per categorie van meldende instelling in de afgelopen 3 jaar

	2009	2010	2011	% 2011
Kredietinstellingen	599	761	835	62,08
Wisselkantoren	256	341	210	15,61
De Post - bpost	104	64	199	14,80
Buitenlandse meldpunten	18	22	41	3,05
Casino's	9	23	15	1,12
Douane	11	12	9	0,67
Notarissen	10	19	8	0,59
Andere	13	17	28	2,08
Totaal	1.020	1.259	1.345	100

3. Cf. lexicon

4.2. Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers

Evolutie van de bedragen⁽¹⁾ in de doorgemelde dossiers in de afgelopen 3 jaar

	2009	2010	2011	% 2011
Kredietinstellingen	2.082,21	513,23	548,27	81,70
Buitenlandse meldpunten	2,04	7,96	40,09	5,97
Wisselkantoren	16,13	18,01	37,61	5,60
De Post - bpost	6,73	11,70	16,94	2,52
Boekhouders en fiscalisten	4,64	0,16	8,74	1,31
Notarissen	1,39	11,52	4,09	0,61
Bedrijfsrevisoren	11,18	15,13	2,77	0,41
Douane	1,85	5,54	1,62	0,24
Casino's	0,73	3,44	1,42	0,21
Beursvennootschappen	13,75	6,75	0,27	0,04
Andere	0,77	1,49	9,27	1,39
Totaal	2.141,42	594,93	671,09	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van de doormeldingen aan de parketten in 2009, 2010 en 2011

	2009		2010		2011	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Kredietinstellingen	1.285	2.265,32	1.668	1.213,74	1.805	763,77
Wisselkantoren	2.911	22,95	2.859	25,64	3.070	56,02
Buitenlandse meldpunten	78	21,45	86	11,47	93	54,50
Levensverzekerings- ondernemingen	4	1,61	10	0,56	16	25,91
De Post - bpost	189	8,79	246	13,51	369	21,45
Boekhouders en fiscalisten	12	5,61	13	0,49	22	9,90
Notarissen	34	30,85	56	18,73	28	7,47
Bedrijfsrevisoren	5	11,18	6	15,13	7	2,77
Casino's	139	3,87	106	4,93	154	2,27
Douane	31	2,68	44	7,00	35	1,77
Beursvennootschappen	14	13,90	7	7,17	5	1,69
Andere	9	0,53	18	3,12	30	31,35
Totaal	4.711	2.388,74	5.119	1.321,49	5.634	978,87

(1) Bedragen in miljoen EUR

De bovenstaande bedragen worden gevormd door de optelsom van pure witwasverrichtingen en al dan niet fictieve handelsverrichtingen. Bij deze verrichtingen (onder meer in de dossiers in verband met btw-carrousel fraude) is het bijzonder moeilijk om precies vast te stellen welk deel witgewassen wordt en welk deel al dan niet fictieve handelsverrichtingen zijn.

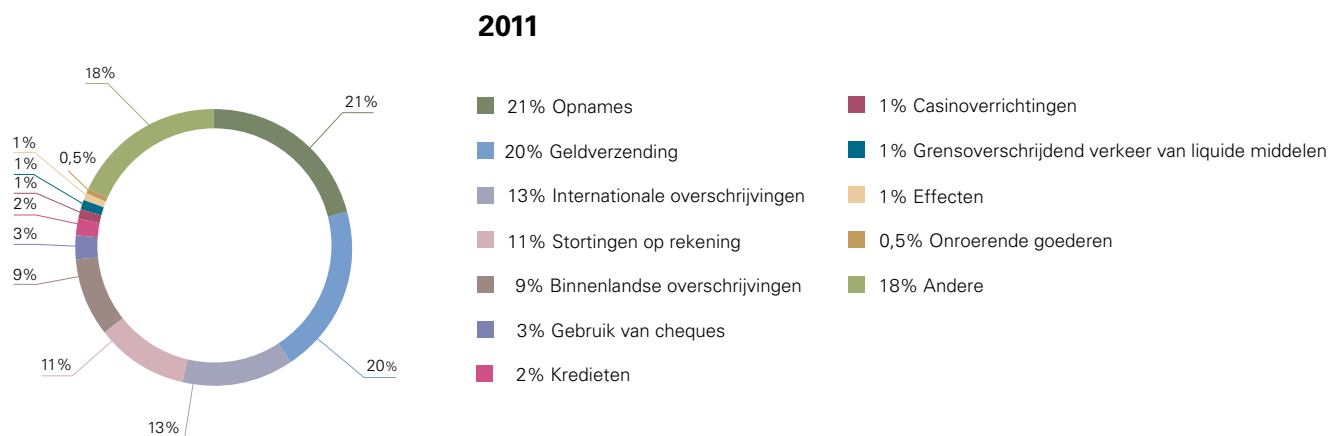
4.3. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de aard van de verrichting

Belangrijkste verrichtingen in de doorgemelde dossiers – Evolutie in de afgelopen 3 jaar⁽¹⁾

Aard van de verrichtingen	2009	2010	2011	% 2011
Opnames	204	270	270	20,71
Geldverzending	301	312	256	19,63
Internationale overschrijvingen	103	146	175	13,42
Stortingen op rekening	97	90	148	11,35
Binnenlandse overschrijvingen	83	120	125	9,59
Gebruik van cheques	23	32	39	2,99
Kredieten	16	30	21	1,61
Casinoverrichtingen	9	23	15	1,15
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽²⁾	11	23	8	0,61
Effecten	16	8	8	0,61
Onroerende goederen	12	17	7	0,54
Andere	127	168	232	17,79
Totaal	1.002	1.239	1.304	100

(1) In deze tabel zijn de verzoeken van buitenlandse meldpunten niet vervat.

(2) Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen

Bovenstaande cijfers tonen aan dat verrichtingen in contanten nog steeds een belangrijke rol spelen bij witwasverrichtingen of financiering van terrorisme. Indien stortingen in contanten, opnames, casinoverrichtingen, grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen en geldverzending samengevoegd worden vertegenwoordigen verrichtingen in contanten meer dan de helft van de verrichtingen (53,45%).

Ook binnenlandse en internationale overschrijvingen zijn belangrijk in de doorgemelde dossiers. Beleggingen in effecten of onroerende goederen spelen daarentegen nog steeds een minder belangrijke rol.

Verdeling van de doormeldingen in 2009, 2010 en 2011 volgens de aard van de verrichting ⁽¹⁾

Aard van de verrichtingen	2009		2010		2011	
	Aantal	Bedrag ⁽²⁾	Aantal	Bedrag ⁽²⁾	Aantal	Bedrag ⁽²⁾
Internationale overschrijvingen	236	1.890,48	295	526,63	388	284,13
Binnenlandse overschrijvingen	152	56,70	261	86,74	262	190,59
Opnames	218	65,22	502	156,36	511	129,79
Stortingen op rekening	185	50,50	200	52,61	251	56,83
Geldverzending	2.914	27,23	2.807	28,75	2.879	54,51
Onroerende goederen	34	23,18	48	18,14	28	14,63
Gebruik van cheques	41	7,88	57	13,44	70	12,14
Kredieten	14	11,01	59	13,29	56	9,70
Effecten	23	45,81	21	7,71	15	3,90
Casino's	139	3,88	104	4,88	154	2,27
Grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ⁽³⁾	30	2,66	44	7,01	34	1,74
Andere	647	182,74	635	394,46	893	164,14
Totaal	4.633	2.367,29	5.033	1.310,02	5.541	924,37

(1) In deze tabel zijn de verzoeken vanwege de buitenlandse meldpunten niet vervat.

(2) Bedragen in miljoen EUR

(3) Overeenkomstig verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen

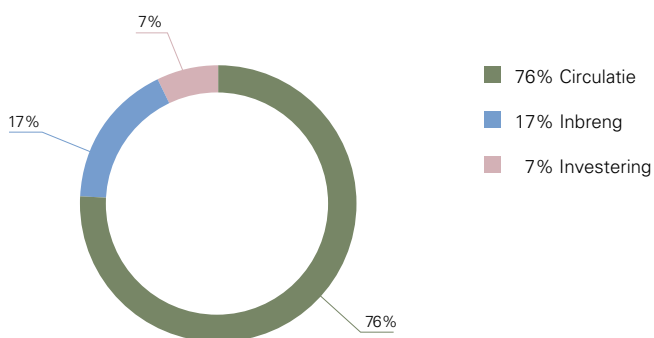
4.4. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens witwasstadium

	Aantal doorgemelde dossiers		Doorgemelde bedragen ⁽¹⁾	
	2011	% 2011	2011	% 2011
Inbreng ⁽²⁾	222	16,51	82,67	12,32
Circulatie ⁽²⁾	1.026	76,58	539,51	80,39
Investering ⁽²⁾	97	7,21	48,91	7,29
Totaal	1.345	100	671,09	100

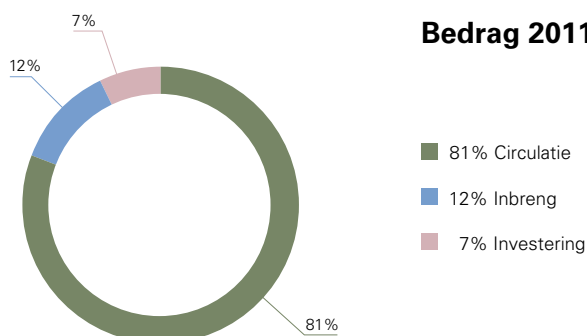
(1) Bedragen in miljoen EUR

(2) Cf. lexicon

Aantal 2011

Bedrag 2011

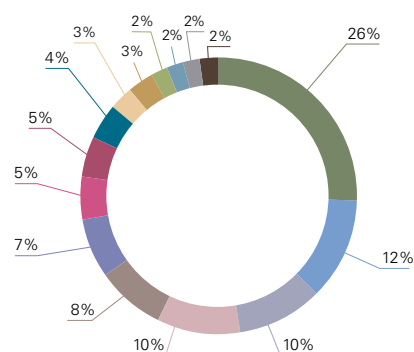

4.5. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf

Evolutie in de afgelopen 3 jaar

Onderliggend misdrijf	2009	2010	2011	% 2011
Oplichting	283	306	343	25,50
Misbruik van vennootschapsgoederen	48	86	155	11,52
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	78	115	137	10,19
Illegale handel in goederen en koopwaren	90	92	136	10,11
Illegale drughandel	134	138	114	8,48
Handel in clandestiene werkkrachten	111	187	92	6,84
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude	55	123	71	5,28
Mensenhandel	60	53	70	5,20
Exploitatie van prostitutie	56	23	49	3,64
Georganiseerde misdaad	38	46	43	3,20
Diefstal of afpersing	4	20	36	2,68
Misbruik van vertrouwen	23	16	29	2,16
Corruptie	4	9	23	1,71
Terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	13	19	22	1,63
Andere	23	26	25	1,86
Totaal	1.020	1.259	1.345	100

2011

- 26% Oplichting
- 12% Misbruik van vennootschapsgoederen
- 10% Misdrijf i.v.m. staat faillissement
- 10% Illegale handel in goederen en koopwaren
- 8% Illegale drughandel
- 7% Handel in clandestiene werkkrachten
- 5% Ernstige en georganiseerde fiscale fraude
- 5% Mensenhandel
- 4% Exploitatie van prostitutie
- 3% Georganiseerde misdaad
- 3% Diefstal of afpersing
- 2% Misbruik van vertrouwen
- 2% Corruptie
- 2% Terrorisme en financiering van terrorisme
- 2% Andere

4.6. Door de CFI aangegeven bedragen in de doorgemelde dossiers volgens het belangrijkste onderliggend misdrijf

Evolutie in de afgelopen 3 jaar ⁽¹⁾

Onderliggend misdrijf	2009	2010	2011	% 2011
Misbruik van vennootschapsgoederen	12,62	34,13	145,28	21,65
Illegale handel in goederen en koopwaren	26,71	142,00	112,78	16,81
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude	107,47	192,67	97,73	14,56
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	31,06	77,11	65,20	9,72
Oplichting	18,44	33,61	52,80	7,87
Handel in clandestiene werkkrachten	30,01	33,67	43,57	6,49
Illegale drughandel	11,79	10,99	24,36	3,63
Corruptie	1,69	5,96	23,35	3,48
Georganiseerde misdaad	1.848,60	23,54	23,28	3,47
Verlenen van beleggingsdiensten, diensten van valutahandel of van geldoverdracht zonder vergunning	2,77	4,42	14,97	2,23
Mensenhandel	4,61	6,50	12,12	1,81
Misbruik van vertrouwen	12,59	4,39	7,47	1,11
Exploitatie van prostitutie	5,14	1,88	6,73	1,00
Beursmisdrijf	22,84	-	2,46	0,37
Terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	0,42	6,29	1,97	0,29
Onwettig openbaar aantrekken van spaargelden	0,02	12,29	0,96	0,14
Andere	4,64	5,48	36,06	5,37
Totaal	2.141,42	594,93	671,09	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling volgens onderliggend misdrijf van doormeldingen in 2009, 2010 en 2011

Onderliggend misdrijf	2009		2010		2011	
	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾	Aantal	Bedrag ⁽¹⁾
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude	250	188,03	322	459,70	326	249,25
Misbruik van vennootschapsgoederen	159	34,49	222	46,26	308	179,15
Illegale handel in goederen en koopwaren	582	75,27	461	150,90	865	131,21
Oplichting	939	31,05	1.032	49,39	1.232	90,82
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	221	41,19	376	108,36	472	84,59
Handel in clandestiene werkkrachten	466	49,69	774	57,56	744	60,46
Illegale drughandel	426	15,86	534	16,26	472	28,19
Georganiseerde misdaad	285	1.853,97	376	373,34	298	28,15
Mensenhandel	336	8,37	400	8,11	204	14,59
Misbruik van vertrouwen	56	18,43	37	6,79	45	7,49
Exploitatie van prostitutie	669	6,23	243	2,30	251	7,22
Terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie	219	7,34	92	8,93	123	5,77
Diefstal of afpersing	12	43,05	133	0,75	97	1,73
Andere	91	15,77	116	32,84	197	90,25
Totaal	4.711	2.388,74	5.119	1.321,49	5.634	978,87

(1) Bedragen in miljoen EUR

4.7. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer volgens de nationaliteit van de belangrijkste betrokkene in de doorgemelde dossiers in 2009, 2010 en 2011.

Nationaliteit	2009	2010	2011	% 2011
Belgische	446	557	704	52,34
Franse	47	44	70	5,20
Nederlandse	69	97	63	4,68
Marokkaanse	18	30	39	2,90
Turkse	12	29	31	2,30
Italiaanse	20	16	29	2,16
Braziliaanse	68	110	28	2,08
Portugese	27	58	25	1,86
Nigeriaanse	26	31	25	1,86
Congolese (DRC)	22	11	22	1,64
Bulgaarse	25	17	21	1,56
Roemeense	21	14	21	1,56
Kameroense	14	15	20	1,49
Russische	18	21	18	1,34
Britse	8	17	15	1,12
Duitse	10	10	12	0,89
Pakistaanse	9	-	9	0,67
Albanese	9	7	8	0,59
Angolese	4	-	8	0,59
Spaanse	7	9	7	0,52
Chinese	16	7	7	0,52
Iraanse	4	-	6	0,45
Ivoriaanse	8	20	4	0,30
Libanese	5	-	4	0,30
Griekse	4	7	3	0,22
Senegalese	4	-	3	0,22
Algerijnse	-	-	3	0,22
Israëlische	-	8	2	0,15
Guinese	-	-	2	0,15
Rwandese	-	-	2	0,15
Andere	99	124	134	9,97
Totaal	1.020	1.259	1.345	100

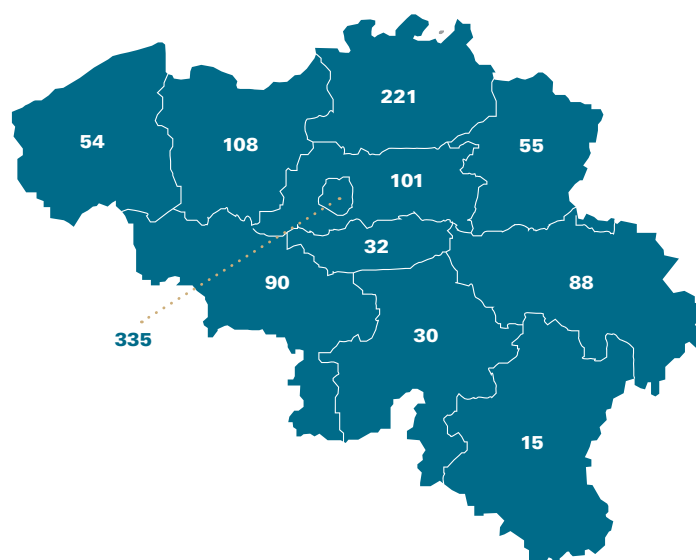
4.8. Verdeling van de doorgemelde dossiers volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene in de 1.345 dossiers doorgemeld in 2011.

4.8.1. Verblijfplaats in België

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de 1.129 doorgemelde dossiers waarvan de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in België.

	Aantal dossiers	%
Brussel	335	29,67
Antwerpen	221	19,57
Oost-Vlaanderen	108	9,57
Vlaams-Brabant	101	8,95
Henegouwen	90	7,97
Luik	88	7,79
Limburg	55	4,87
West-Vlaanderen	54	4,78
Waals-Brabant	32	2,83
Namen	30	2,66
Luxemburg	15	1,33
Totaal	1.129	100

4.8.2. Verblijfplaats in het buitenland

Onderstaande tabel geeft de onderverdeling weer van de 216 doorgemelde dossiers waarvan de belangrijkste betrokkene zijn verblijfplaats had in het buitenland.

Land van verblijf	van 01/01/11 tot 31/12/11	%
Frankrijk	53	24,54
Nederland	24	11,11
Verenigd Koninkrijk	14	6,48
Nigeria	10	4,63
Ivoorkust	8	3,70
Duitsland	8	3,70
Bulgarije	8	3,70
Tunesië	7	3,24
Spanje	5	2,31
Rusland	4	1,85
Ghana	4	1,85
Democratische Republiek Congo	4	1,85
Roemenië	4	1,85
Zwitserland	4	1,85
Brazilië	3	1,39
Zuid-Afrika	3	1,39
Italië	3	1,39
Andere	50	23,15
Totaal	216	100

De betrokkenen hebben hoofdzakelijk de Belgische (52,34 %), Franse, en Nederlandse nationaliteit. Vele betrokkenen zijn ook afkomstig uit Oost-Europa of Afrika of zijn onderdanen uit deze gebieden. Burgers uit het Amerikaanse of Aziatische continent komen weinig of niet voor. De Braziliaanse en Portugese nationaliteit komen ook in talrijke doorgemelde dossiers voor, evenwel in mindere mate dan het afgelopen jaar.

**4.9. Verdeling per parket van de tussen 01/12/2007 en 31/12/2011
doorgemelde dossiers en het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg**

Parket	Totaal	%	Ver ⁽¹⁾	VCR	GO	BV	BO	ZG	VO ⁽²⁾
Brussel	2.128	37,16	54	35	79	10	10	1.293	546
Antwerpen	870	15,19	24	23	30	9		638	142
Luik	256	4,47	13	12	22	1	3	110	90
Gent	252	4,4	25	9	14	2		148	52
Charleroi	227	3,96	9	7	20		1	108	74
Dendermonde	202	3,53	11	6	22			82	71
Federaal Parket	187	3,27	6	8	11	5	4	89	56
Hasselt	165	2,88	5	8	3	1		126	22
Brugge	159	2,78	8	11	13	3	4	88	31
Turnhout	154	2,69	9	3	8			85	49
Tongeren	142	2,48	19	8	8	1		75	28
Leuven	131	2,29	7	5	9		1	80	27
Bergen	125	2,18	2		8			44	68
Kortrijk	120	2,1	8	7	4	2	5	72	22
Namen	102	1,78	3	5	11			36	40
Doornik	85	1,48	4	5	7	1	6	26	34
Nijvel	77	1,34	4	3	12			26	27
Mechelen	70	1,22	9	2	5	4		24	26
Oudenaarde	53	0,93	1	2	1			18	31
Verviers	37	0,65	4	2	3		1	16	10
Eupen	35	0,61	1		1		6	19	8
Aarlen	30	0,52		1	1		3	11	14
Dinant	25	0,44	2		4		1	4	11
Hoei	22	0,38	1		6			7	8
Veurne	22	0,38			3		1	7	11
Ieper	21	0,37	2	3	1	2		10	3
Marche-en-Famenne	16	0,28	4	1	4		1	2	2
Neufchâteau	14	0,24	1	2	2		1	2	5
Totaal	5.727	100	236	168	312	41	48	3.246	1.508

(1) Tegen bepaalde vonnissen werd hoger beroep aangetekend.

(2) In 168 dossiers werd de CFI nog niet op de hoogte gebracht van het door de gerechtelijke overheden gegeven gevolg

Legende:

Ver : Veroordeling

VCR : Verwijzing naar correctionele rechtbank

GO : Gerechtelijk onderzoek

BV : Buitenvervolginstelling

BO : Dossiers door de Belgische gerechtelijke overheden overgemaakt aan een buitenlandse gerechtelijke overheid

ZG : Zonder gevolg na vooronderzoek door het parket

VO : Vooronderzoek

Hoewel de statistieken van de CFI met betrekking tot de gerechtelijke opvolging slechts deel van de zaak belichten geeft de studie van veroordelingen uitgesproken tussen 2007 en 2011 in gerechtelijke dossiers met informatie van de CFI toch een, zij het gedeeltelijk, beeld van de gerechtelijke opvolging met de verschillende veroordelingen.

Veroordelingen voor witwassen waarbij de rechter onderliggende misdrijven vaststelde

In de meeste gevallen gaat het om veroordelingen voor witwassen waarbij de rechter onderliggende misdrijven vaststelde. In 57% van de gevonniste dossiers van de CFI spraken hoven en rechtbanken vonnissen uit voor witwassen en werd(en) een of meerdere onderliggende misdrijven vastgesteld. Het gaat vooral om:

- oplichting (16 %)
- ernstige en georganiseerde fiscale fraude (14 %)
- drughandel (13 %)

Op te merken valt dat de veroordelingen voor witwassen van geld voortkomend uit misbruik van vennootschapsgoederen (4%) of misdrijf in verband met de staat van faillissement (7%) in de loop der jaren toenemen.

Het komt overigens vaak voor dat rechters veroordelingen uitspreken voor witwassen en verschillende onderliggende misdrijven vaststellen. Hieronder een overzicht van de meest voorkomende gegroepede misdrijven:

- oplichting / misbruik van vertrouwen / misdrijf in verband met de staat van faillissement;
- ernstige en georganiseerde fiscale fraude / misbruik van vertrouwen;
- drughandel / georganiseerde misdaad;
- mensenhandel / exploitatie van prostitutie / handel in clandestiene werkkrachten.

Veroordelingen voor witwassen

In 22% van de gevonniste dossiers van de CFI werd enkel een veroordeling voor witwassen uitgesproken, zonder dat de rechter een verband vaststelde met een specifiek onderliggend misdrijf en enkel het vermoeden van het illegale herkomst van de fondsen weerhield. Dit toont aan dat witwassen een autonoom misdrijf is. De vervolging van het wanbedrijf van artikel 505 van het Strafwetboek hangt niet af van het specifiek bewijs van het onderliggend misdrijf.

Veroordelingen voor een onderliggend misdrijf

In 21% van de gevonniste dossiers van de CFI werd enkel een veroordeling voor een onderliggend misdrijf uitgesproken, zonder dat de rechter witwassen weerhield. Het gaat voornamelijk om onderstaande misdrijven:

- oplichting (3,5 %)
- ernstige en georganiseerde fiscale fraude (3,2 %)
- misdrijf in verband met de staat van faillissement (2,6 %)
- drughandel (2,6 %)

4.10. Verzetten CFI – gerechtelijke inbeslagnemingen

De onderstaande tabel geeft voor 2011 de verdeling weer van de totaalbedragen die de CFI blokkeerde per parket waarheen het dossier werd doorgemeld.

Het geeft ook de verdeling per parket van de bedragen die het gerecht in 2011 in beslag nam in de dossiers die als dringend kunnen worden beschouwd omdat de CFI besliste over te gaan tot verzet of omdat er nog grote bedragen in beslag konden worden genomen.

Op te merken valt dat een parket kan beslissen het verzet van de CFI niet te verlengen of andersom kan beslissen om geld in beslag te nemen in een dringend dossier waarin de CFI geen verzet aantekende omdat de omstandigheden dit niet vereisten.

Parket	Verzetten CFI Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Gerechtelijke inbeslagnemingen Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Gerechtelijke inbeslagnemingen / Verzetten CFI (%)
Antwerpen	5.015.457,37	3.728.708,11	74,34
Brugge	85.000,00	85.000,00	100,00
Brussel	166.484.318,43	3.606.475,08	4,64 ⁽²⁾
Kortijk	3.446.117,84	1.740.220,00	50,50
Gent	34.850,00	-	0,00
Hasselt	15.000,00	150.491,95	-
Luik	6.516.495,56	6.064.448,74	93,08
Federaal parket	689.866,00	-	0,00
Turnhout	900.000,00	386.674,43	42,96
Doornik	41.368,00	-	-
Dinant	20.268,77	20.268,77	100,00
Mechelen	-	7.441.369,47	-
Totaal	183.248.741,97	23.223.656,55	

(1) Bedragen in EUR

(2) Dit percentage werd berekend zonder rekening te houden met het verzet dat de CFI aantekende tegen het dossier van 88,67 miljoen EUR dat hieronder vermeld wordt.

In 2011 verzette de CFI zich in twee gevallen tegen de uitvoering van een verrichting zonder het dossier vervolgens door te melden aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 345.603,40 EUR.

Er zijn twee redenen waarom het bedrag aan gerechtelijke inbeslagnemingen in 2011 lager ligt dan in 2010 (116,46 miljoen EUR):

- in 2010 legde het gerecht beslag op meer dan 110 miljoen EUR in een dossier waarbij de CFI overeenkomstig artikel 23 § 2 van de wet verzet aantekende;
- ook in 2011 maakte de CFI meermaals gebruik van artikel 23 § 2 om verzet tegen verrichtingen aan te tekenen. Hier vielen twee omvangrijke verrichtingen op: verzet tegen een overschrijving van 60 miljoen EUR (hier besliste het parket dit verzet niet te verlengen) en verzet tegen de afgifte van effecten (die achteraf vals bleken te zijn) voor een bedrag van 88,67 miljoen EUR.

4.11. Gerechtigelijk gevolg – boetes – verbeurdverklaringen

Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de boetes en verbeurdverklaringen uitgesproken door hoven en rechtbanken per parket in de dossiers die de afgelopen 5 jaar (2007 tot 2011) werden doorgemeld en waarover de CFI werd ingelicht. Bij de analyse van deze cijfers dient echter rekening gehouden te worden met het feit dat voor een groot aantal doorgemelde dossiers de bewijsgraring langer dan vijf jaar in beslag kan nemen. Dit is onder meer het geval bij dossiers die verband houden met economische en financiële criminaliteit, die meer dan 50% van de doorgemelde dossiers uitmaken. Tegen bepaalde vonnissen werd overigens hoger beroep aangetekend.

	Boetes 2007 tot 2011 (1)	Verbeurdverklaringen 2007 tot 2011 (1)	Totaal (1)
Antwerpen	1.080.168	20.685.400	21.765.568
Brugge	1.037.219	21.339.726	22.376.945
Brussel	2.835.345	47.725.653	50.560.998
Charleroi	170.587	1.261.438	1.432.025
Dendermonde	264.112	693.137	957.249
Dinant	146.800	411.490	558.290
Doornik	94.846	1.224.556	1.319.402
Eupen	7.700	130.320	138.020
Gent	1.672.358	2.313.343	3.985.701
Hasselt	1.254.375	1.021.124	2.275.499
Hoei	11.000	95.020	106.020
Ieper	19.800	11.105	30.905
Kortrijk	-	22.060	22.060
Leuven	-	19.600	19.600
Luik	249.187	2.100.656	2.349.843
Marche-en-Famenne	16.500	75.000	91.500
Mechelen	47.895	1.622.805	1.670.700
Namen	8.250	742.927	751.177
Nijvel	778.025	11.130.741	11.908.766
Oudenaarde	2.000	-	2.000
Tongeren	703.707	9.557.108	10.260.815
Turnhout	109.227	3.831.401	3.940.628
Verviers	5.000	358.214	363.214
Veurne	-	871.449	871.449
Totaal	10.514.101	127.244.273	137.758.374

(1) Bedragen in EUR

In 2010 startte de CFI twee projecten op met de bedoeling het gerechtelijke gevolg van de doorgemelde dossiers beter te kunnen opvolgen, vooral bij dringende dossiers of dossiers waarbij belangrijke bedragen in beslag kunnen worden genomen en verbeurd verklaard.

In 2011 kreeg het project voor de aanstelling van een parketmagistraat bij elk parket concrete vorm. Er werden in de loop van het jaar bij de CFI vergaderingen gehouden met de contactmagistraten van de Franstalige en Nederlandstalige parketten die de meeste doormeldingen ontvangen.

Daarnaast werd een centrale gegevensbank ontwikkeld van de doorgemelde dossiers die de parketten, onderzoeksrechters en politiediensten kunnen raadplegen en die de parketten met de gerechtelijke opvolging van dossiers kunnen aanvullen. Dit tweede project van de CFI werd in maart 2012 afgerond.

Sinds april 2012 hebben parketten, onderzoeksrechters en politiediensten toegang tot deze versleutelde gegevensbank, beveiligd met een gebruikersnaam en wachtwoord.

4.12. Opvolging van de informatie meegedeeld aan de Minister van Financiën

Wanneer de CFI aan de gerechtelijke overheden een dossier doormeldt dat verband houdt met ernstige en georganiseerde fiscale fraude brengt de CFI de Minister van Financiën op de hoogte. Dit geldt ook wanneer de CFI een dossier doormeldt dat verband houdt met illegale handel in goederen en koopwaren en/of illegale drughandel, beide behorende tot de bevoegdheden van de administratie der douane en accijnzen⁴.

Deze maatregel is al enkele jaren van toepassing en is bedoeld om de federale overheidsdienst financiën de mogelijkheid te bieden op te treden wanneer informatie erop wijst dat vennootschappen en natuurlijke personen betrokken zijn bij fiscale fraude (voornamelijk btw-carrouselfraude) of illegale handel in goederen en koopwaren. De overheidsdienst kan de terugbetalingen voor btw blokkeren van een vennootschap die ervan verdacht wordt betrokken te zijn in een btw-carrousel of beslissen controles uit te voeren bij een vennootschap die hiervan verdacht wordt.

De minister van Financiën wees het vast comité voor de strijd tegen de fiscale fraude (AFC) van de Federale Overheidsdienst Financiën, algemene directie van de belasting en invordering aan om de mededelingen van de CFI te ontvangen.

Op initiatief van het College voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude werd een project opgestart om de doeltreffendheid van deze maatregel en de opbrengst voor de staat op vlak van belastinginkomsten te beoordelen. Het jaarverslag 2010 bevat statistieken over het aantal gerechtelijke dossiers dat werd geraadpleegd op basis van dossiers die aan het AFC werden doorgegeven.

Er zijn al enkele cijfergegevens beschikbaar voor de bijkomende belastinginkomsten, maar deze zijn nog onvolledig. Op basis van informatie van de CFI stelde Douane en Accijnzen een proces-verbaal op voor bedrieglijke invoer van diamanten aan de hand van een valse invoeraangifte van ruwe diamanten. In een ander dossier van de CFI werd in Luik een netwerk van fraude met dranken ontdekt.

.....
4. Cf. art. 35 § 2 par. 7 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

III. TRENDS OP VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

1. INLEIDING

Op basis van het operationele werk van de financiële analisten en na typologische⁵ en strategische⁶ analyse van de in 2011 doorgemelde dossiers werden een aantal trends op vlak van witwassen en financiering van terrorisme vastgesteld.

De beschrijving van de trends inzake witwassen en financiering van terrorisme bevat voor de meest relevante onderliggende misdrijven een overzicht van de specifieke statistieken, de financiële stromen⁷ en ten slotte één of meerdere casussen als illustratie. De analyse van de trends gebeurde op basis van de dossiers die in 2011 aan de gerechtelijke overheden werden doorgemeld. De keuze van de misdrijven die verder uitgewerkt werden, is mede bepaald door het belang van deze onderliggende misdrijven in de in 2011 doorgemelde dossiers. Het gaat meer bepaald om onderliggende criminaliteitsvormen die naar aantal dossiers of naar grootte van bedrag kunnen beschouwd worden als belangrijke drijfveren voor witwassen. Daarnaast werden een aantal inbreuken weerhouden die op kwantitatief vlak minder belangrijk zijn, maar die relevant zijn als illustratie van een nieuwe trend en die een invloed kunnen hebben op de nationale risicoanalyse inzake witwassen.

De onderliggende misdrijven van witwassen die de CFI vaststelt (ernstige en georganiseerde fiscale fraude, oplichting, illegale handel in goederen en koopwaren en wapens, illegale drughandel, mensenhandel,...) en de bestrijding van terrorisme en financiering van terrorisme behoren tot de voornaamste prioriteiten van de regering op het gebied van veiligheid⁸. De regering beschouwt het antiwitwasstelsel als een belangrijk middel om illegaal verworven vermogensvoordelen verbeurd te verklaren en zo voor bijkomende inkomsten voor de staat te zorgen.

De specifieke statistieken vermelden per criminaliteitsvorm telkens het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen en financiering van terrorisme van de dossiers die in 2011 werden doorgemeld. Deze dossiers worden opgesplitst per parket met aanduiding van het gevolg dat de parketten aan de dossiers hebben gegeven.

Daarnaast geeft de analyse van de financiële stromen een beeld van het grensoverschrijdende karakter van de verrichtingen. Bij witwassen en financiering van terrorisme is het internationale aspect van de verrichtingen immers een belangrijk gegeven. De weergave van de financiële stromen toont België als land van herkomst of bestemming van fondsen wanneer er geen sprake is van grensoverschrijdende verrichtingen, zoals bij stortingen of opnames in contanten en binnenlandse overschrijvingen. Daarnaast komt België ook naar voor als centraal punt van vertrek en aankomst van internationale overschrijvingen van en naar het buitenland.

De grensoverschrijdende aard van de verrichtingen in de dossiers heeft tot gevolg dat de op nationaal vlak vastgestelde verrichtingen niet altijd het volledige witwasproces weergeven.

De CFI wenste dit jaar in het jaarverslag nog meer aandacht te besteden aan de gerechtelijke opvolging van de doorgemelde dossiers. Deel 3 bevat twee concrete gevallen die aantonen dat op basis van de gedeeltelijke informatie van de CFI (afkomstig van melders) onderzoekers aan de hand van hun onderzoeksbevoegdheden (internationale rogatoire commissies, verhoor van verdachten, inbeslagnemingen,...) stukken van de puzzel kunnen samenvoegen met aanklachten, veroordelingen en inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen van grote bedragen als gevolg. Deel 4 van dit hoofdstuk bevat rechtspraak van hoven en rechtbanken.

.....

5. Cf. lexicon

6. Cf. lexicon

7. Cf. lexicon

8. Cf. Nationaal veiligheidsplan 2012-2015 – Samen zorgen voor een veilige en leefbare samenleving – <http://www.polfed-fedpol.be/pub/pdf/NVP2012-2015.pdf>

2. SPECIFIEKE MISDRIJVEN

2.1. Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend

2.1.1. Statistieken

In 2011 meldde de CFI 71 dossiers door aan de gerechtelijke overheden omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend.

Er zijn twee soorten dossiers waarbij de nationale schatkist of die van een ander land wordt opgelicht en die voornamelijk verband houden met ernstige en georganiseerde fiscale fraude: dossiers in verband met btw-carrouselfraude en dossiers in verband met andere vormen van ernstige en georganiseerde fiscale fraude.

Bij deze laatste dossiers zijn al dan niet ingewikkelde constructies van Europese en/of internationale omvang betrokken. In de witwasketen worden vaak juridische, economische en financiële kunstgrepen gebruikt. Deze keten wordt tegelijkertijd of achteraf gecombineerd met constructies die gebruikt werden om de fraude zelf op te zetten. Bij deze fraude gaat men soms uiterst gericht tewerk, in andere gevallen blijft de fraude een tijdlang duren. Zoals bekend maken deze georganiseerde structuren, met de bedoeling de werkelijke economische begunstigde te verhullen, gebruik van alle mogelijke geografische, wettelijke, juridische, materiële en menselijke afbakeningen om de verrichtingen en hun werkelijke drijfveer zo ondoorzichtig mogelijk te maken (schermvennootschappen, stromannen, valsheid in geschrifte, belastingparadijzen,...). Er zijn steeds aanzienlijke bedragen mee gemoeid.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	55	123	71	5,28
Bedragen ⁽¹⁾	107,47	192,67	97,73	14,56

(1) Bedragen in miljoen EUR

In vergelijking met 2010 daalde het aantal dossiers dat de CFI in 2011 aan de gerechtelijke overheden doormeldde in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzondere ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend. Deze daling kan ten dele worden verklaard doordat in 2010 36 dossiers in verband met hypothecaire kredieten werden doorgemeld. Deze kredieten werden verkregen aan de hand van valse of vervalste documenten en via de terugbetaling van deze kredieten werd geld voortkomend uit fiscale fraude witgewassen ⁹.

In 2011 meldde de CFI verschillende dossiers door aan de gerechtelijke overheden omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit illegale handel in goederen en koopwaren en/of ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang werden aangewend. In deze dossiers werd dit eerste onderliggende misdrijf in de statistieken opgenomen. Dit verklaart deels de terugval van het aantal doorgemelde dossiers in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude en de stijging van doormeldingen met betrekking tot illegale handel in goederen en koopwaren (cf. 2.3. hieronder).

Verdeling volgens de soort fraude in 2011

	Aantal dossiers		Bedragen ⁽¹⁾	
	2011	% 2011	2011	% 2011
Andere fiscale fraude	56	78,87	72,06	73,73
Btw- carrouselfraude	15	21,13	25,67	26,27
Totaal	71	100	97,73	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

9. Cf. 2.1. van deel IV. Trends op vlak van witwassen en financiering van terrorisme – blz. 89 van het activiteitenverslag 2010 van de CFI.

Bovenstaande tabel geeft aan dat, waar de dossiers die verband houden met btw-carrouselfraude 21,13 % uitmaken van het aantal doorgemelde dossiers, hun aandeel vertaald in bedragen evenwel 25,67 % van de doormeldingen vertegenwoordigt. Daarentegen maken de doorgemelde dossiers die verband houden met andere vormen van ernstige en georganiseerde fiscale fraude 78,87 % uit van het aantal doorgemelde dossiers, tegenover 73,73 % in termen van bedragen.

De strijd tegen btw-carrouselfraude lijkt resultaten op te leveren vermits het aantal dossiers en de bijhorende bedragen in 2011 sterk dalen (van 29 naar 15 dossiers – van 111,90 miljoen EUR naar 25,67 miljoen EUR). Het dalende aantal doorgemelde dossiers (de doorgemelde bedragen voor btw-carrouselfraude waren in 2010 nog aanzienlijk) is reeds enkele jaren zichtbaar en deze trend zette zich in 2011 verder.

Een andere verklaring voor deze daling is de terugval in 2011 van het aantal dossiers in verband met btw-carrouselfraude in de sector van CO2-uitstootrechten (zie tabel hieronder). In 2010 ging het om drie dossiers, in 2011 slechts één dossier (voor een klein bedrag). Zoals uiteengezet in de jaarverslagen 2010 en 2009 zorgt de modus operandi van btw-carrouselfraude in de sector van CO2-uitstootrechten ervoor dat hier vaak zeer grote bedragen (meerdere miljoenen EUR) mee gemoeid zijn.

Verdeling van de in 2011 voor btw-carrouselfraude doorgemelde dossiers volgens de aard van de goederen

	Aantal	Bedragen ⁽¹⁾
Telefonie, informatica, hifi en video	4	15,39
Auto's en auto-onderdelen	4	4,93
Dranken	3	1,74
CO2-uitstootrechten	1	0,10
Andere	3	3,60
Totaal	15	25,67

(1) Bedragen in miljoen EUR

2.1.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. 30,99% van de dossiers werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel. 21,13% van de dossiers, die het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werd doorgemeld naar het parket van Antwerpen.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaal - bedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Antwerpen	15	21,13	35,53	36,35
Brussel	22	30,99	29,33	30,02
Luik	1	1,41	6,13	6,27
Nijvel	1	1,41	3,90	4,00
Eupen	4	5,63	3,74	3,83
Turnhout	3	4,23	3,66	3,75
Kortrijk	4	5,63	3,26	3,33
Gent	4	5,63	2,95	3,02
Dendermonde	4	5,63	2,78	2,84
Tongeren	2	2,82	2,04	2,08
Veurne	2	2,82	1,09	1,11
Mechelen	1	1,41	0,65	0,66
Doornik	2	2,82	0,65	0,66
Namen	1	1,41	0,62	0,63
Hasselt	1	1,41	0,45	0,46
Dinant	1	1,41	0,40	0,41
Hoei	1	1,41	0,28	0,29
Aarlen	1	1,41	0,22	0,22
Charleroi	1	1,41	0,05	0,05
Totaal	71	100	97,73	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 61,97 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 9,86 % van een gerechtelijk onderzoek.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	44	61,97
Seponering	17	23,94
Gerechtelijk onderzoek	7	9,86
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	3	4,23
Totaal	71	100

2.1.3. Financiële stromen

Onderstaande grafieken geven aan welke de voornaamste landen van herkomst of van bestemming van de fondsen zijn in de 71 dossiers die doorgemeld werden in verband met ernstige en georganiseerde fiscale fraude.

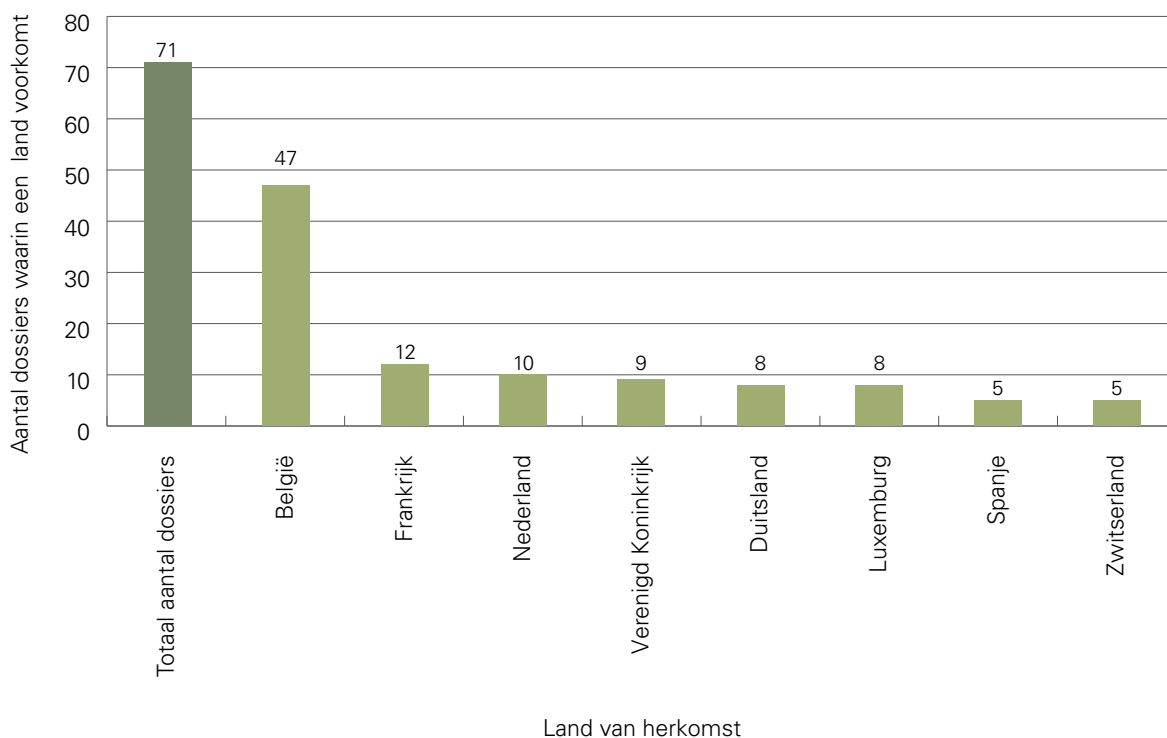
Uit de ontleding van de financiële stromen blijkt voornamelijk dat:

- in dossiers in verband met btw-carrouselfraude (gewone btw-carrouselfraude) voornamelijk verrichtingen in contanten voorkomen en talrijke binnenlandse overschrijvingen of betalingen met bankkaarten uitgevoerd worden;
- verrichtingen met tegenpartijen in het buitenland vaker voorkomen in dossiers in verband met andere vormen van ernstige en georganiseerde fiscale fraude;
- bij de financiële stromen van verrichtingen die verband houden met andere ernstige en georganiseerde fiscale fraude bepaalde landen voorkomen die als een belastingparadijs kunnen worden bestempeld (omdat ze voorkomen op een lijst van de OESO of op een lijst van een andere internationale instelling die de afgelopen jaren gepubliceerd werd) voor betrekkelijk grote bedragen;
- bij de financiële stromen van verrichtingen die verband houden met andere ernstige en georganiseerde fiscale fraude meerdere buurlanden voorkomen (Frankrijk, Duitsland, Nederland) wat de stelling bevestigt dat één buurland vaak een belastingparadijs van een ander buurland is.

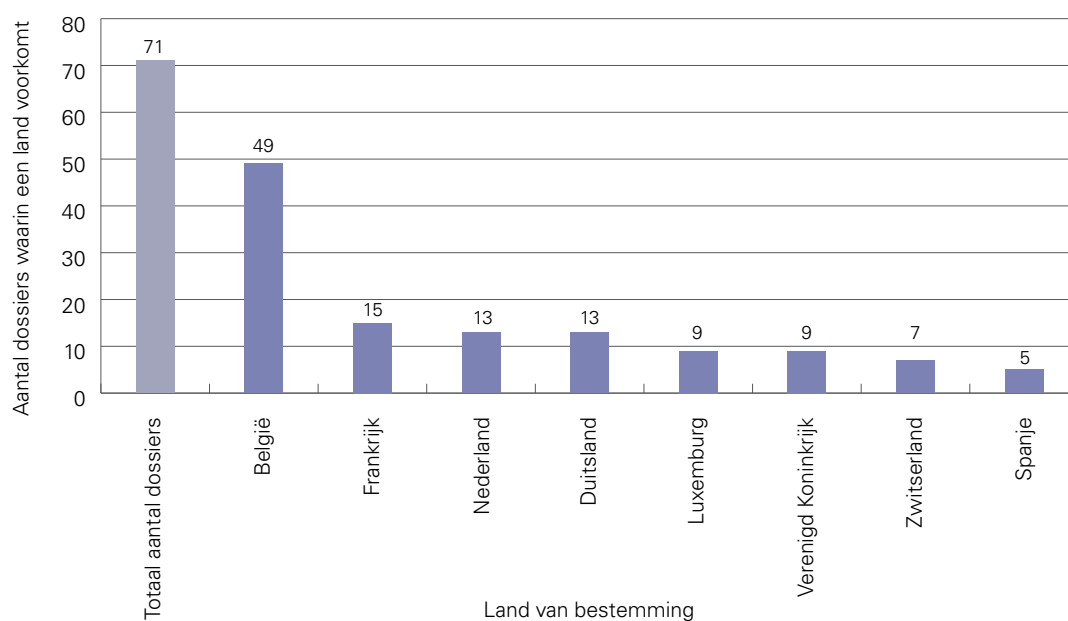
Als we de twee grote dossiers uit 2010 met Duitsland en Roemenië (117 miljoen EUR) en Nederland (44 miljoen EUR) in verband met btw-carrouselfraude buiten beschouwing laten kunnen we besluiten dat de tegenpartijen zich nagenoeg in dezelfde landen bevinden en de bedragen van 2011 bij benadering overeenstemmen met 2010. Bij andere vormen van ernstige en georganiseerde fiscale fraude komen bepaalde landen die reeds vorig jaar opdoken nu duidelijker naar voren: Luxemburg (27,92 miljoen EUR in 2011 in vergelijking met slechts 4,2 miljoen EUR in 2010), Frankrijk (16,63 miljoen EUR in 2011 in vergelijking met slechts 1,2 miljoen EUR in 2010), Nederland (10,5 miljoen EUR in 2011 in vergelijking met slechts 2,9 miljoen EUR in 2010) en in mindere mate ook Zwitserland.

Andere landen die vorig jaar niet belangrijk waren komen nu wel naar voren: Britse Maagdeneilanden (6,8 miljoen EUR), Curaçao (2,8 miljoen EUR), Tunesië (11,54 miljoen EUR). De Arabische lente is een mogelijke verklaring voor het grotere aantal verrichtingen van of naar deze regio dat in 2011 werd opgespoord.

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude - Herkomst van fondsen

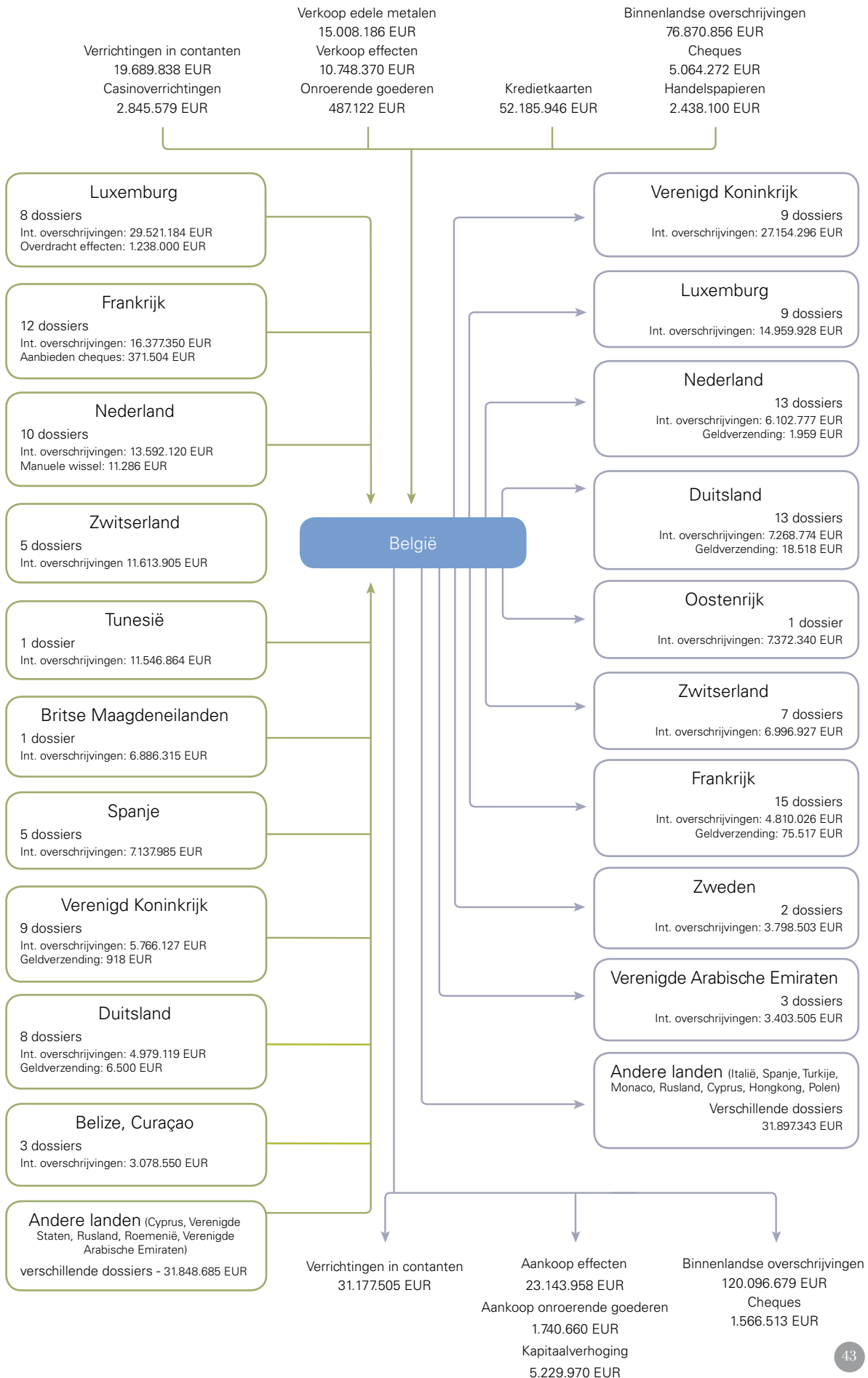

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude - Bestemming van fondsen

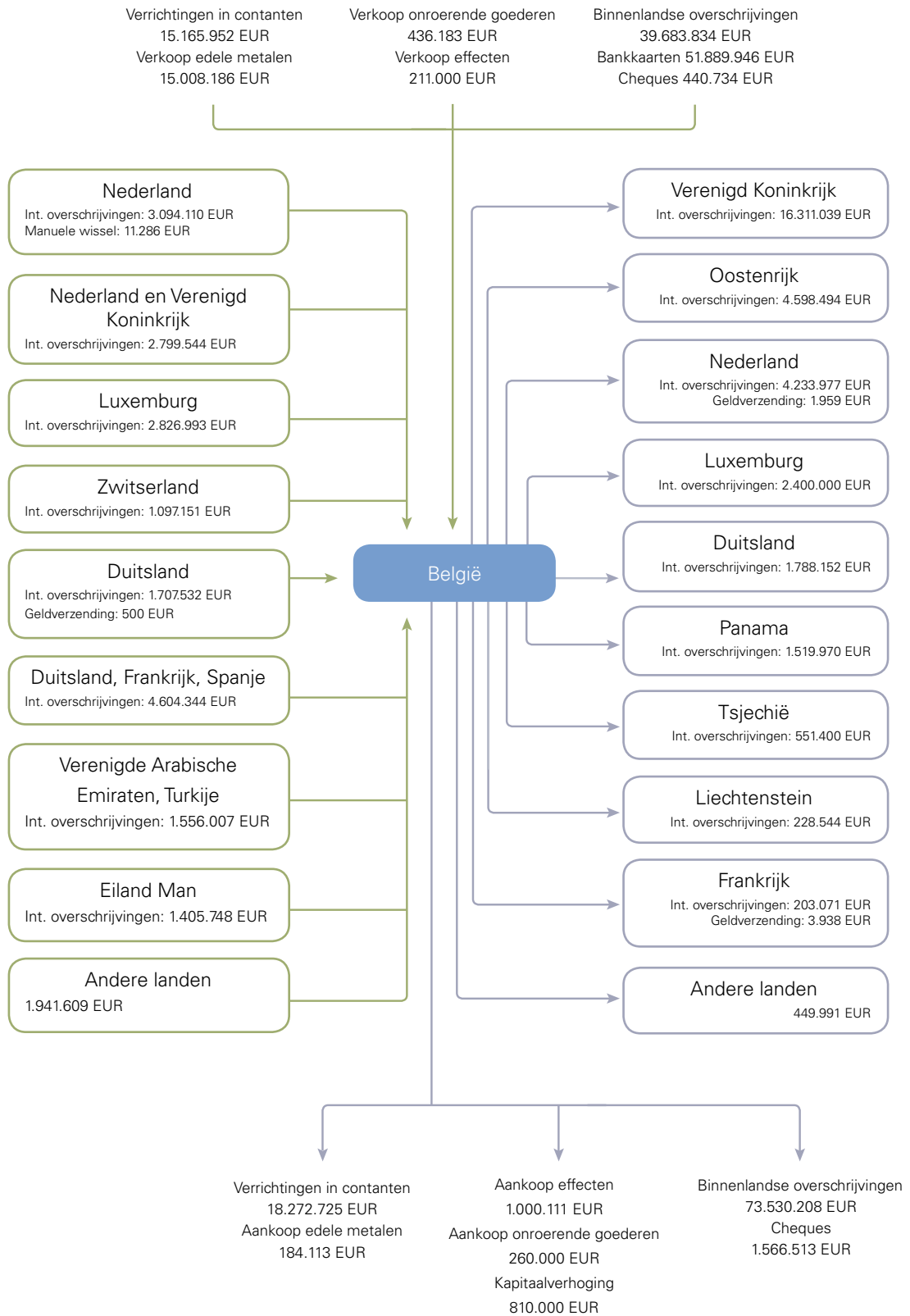

De cijfergegevens in bovenstaande grafieken slaan op doormeldingen van 2011 en de bedragen kunnen betrekking hebben op financiële verrichtingen uitgevoerd in 2011 of voordien. Op te merken valt dat de bedragen in de schema's met financiële stromen hoger kunnen liggen dan de bedragen in de statistieken in hoofdstuk III omdat de schema's van de financiële stromen alle inkomende en uitgaande verrichtingen in alle individuele dossiers bevatten, de statistieken omvatten enkel de bedragen die als verdacht werden beschouwd.

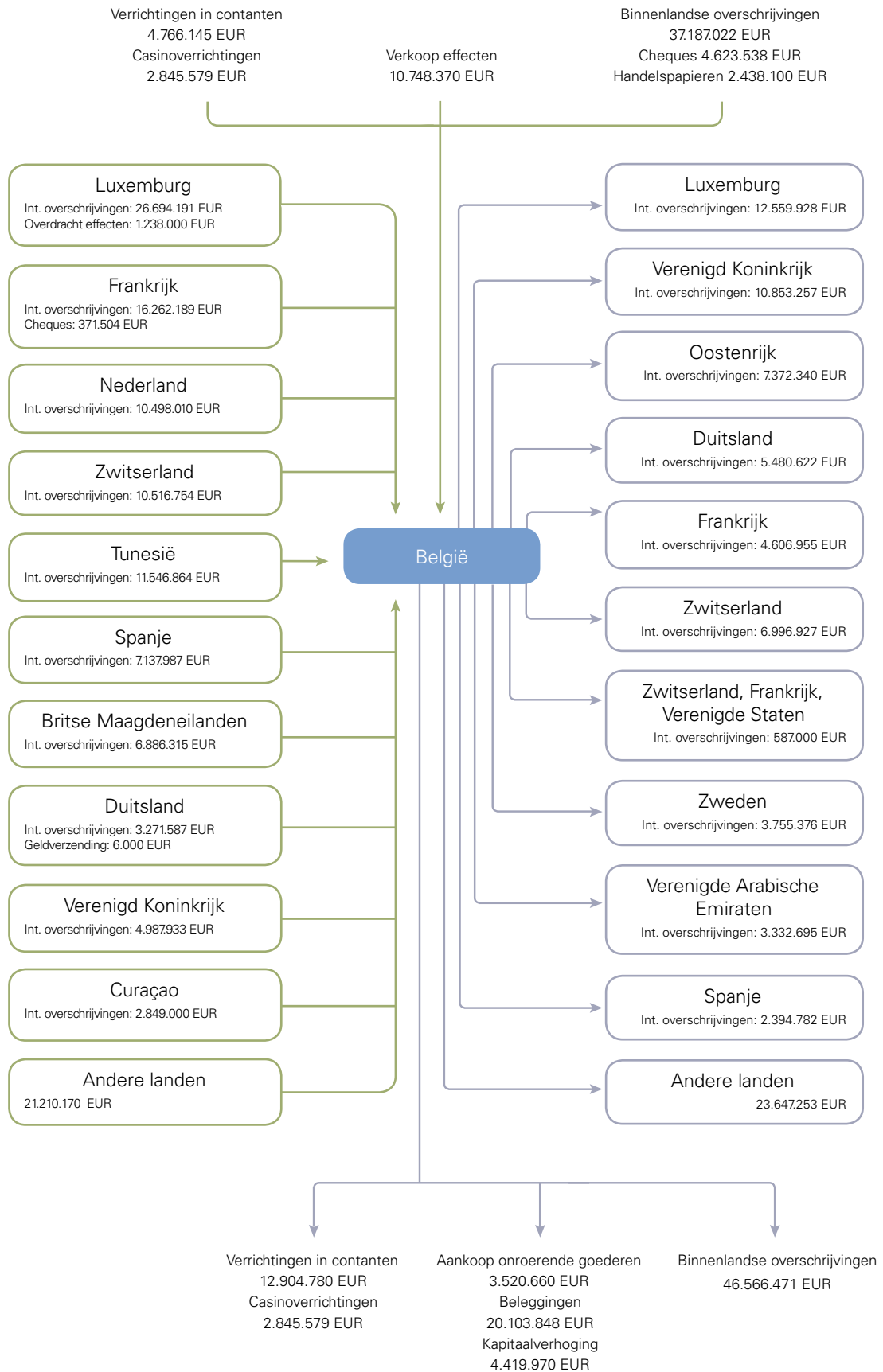
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude – schematisch overzicht

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude – btw-carrouselfraude – schematisch overzicht

Ernstige en georganiseerde fiscale fraude – andere fraude – schematisch overzicht

De kenmerken en indicatoren die de afgelopen jaren in dossiers in verband met btw-carrouzels werden vastgesteld zijn nog steeds actueel.

Aangezien dit misdrijf minder vaak voorkomt en de voorgaande jaren reeds uitgebreid werd besproken aan de hand van casussen bevat dit deel enkel casussen met betrekking tot andere vormen van ernstige en georganiseerde fiscale fraude.

Casus 1: Andere ernstige en georganiseerde fiscale fraude – vennootschappen gevestigd in weinig doorzichtige financiële centra en gebruik van trusts

Misdrijf	Witwassen Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Internationale overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Delaware, Britse Maagdeneilanden, Zwitserland, Rusland
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Geen band met België - Doorsluisrekening - Tussenkost van weinig doorzichtige financiële centra - Gebruik van trusts

Vennootschap A, gevestigd in de staat Delaware, had verschillende rekeningen bij een bank in België. De rekeningen van de buitenlandse vennootschap werden beheerd door twee Russen. Volgens het Russische meldpunt oefende deze vennootschap mandaten uit in verscheidene vennootschappen in Rusland, onder andere bouwbedrijven. De twee Russische zakenmannen openden rekeningen in België om fondsen door te sluisen. Ze woonden nochtans niet in België, oefenden er evenmin mandaten uit en hadden dus geen enkele gekende band met België.

De Belgische rekening van de vennootschap in USD werd gecrediteerd door verschillende internationale overschrijvingen in opdracht van vennootschap B, gevestigd in Tortola op de Britse Maagdeneilanden. De gecrediteerde bedragen werden naar twee trusts in Zwitserland overgeschreven. De mededelingen bij de internationale overschrijvingen vermeldden "*contribution to the trust fund on behalf of the settlor*".

De EUR-rekening werd gecrediteerd door fondsen van vennootschap C, een investeringsbank gericht op opkomende markten zoals Rusland. De gecrediteerde fondsen werden vervolgens naar rekeningen van dezelfde twee trusts in Zwitserland overgeschreven. De mededelingen waren dezelfde als die bij de overschrijvingen van de USD-rekening, namelijk "*contribution to the trust fund on behalf of the settlor*", wat erop wijst dat de fondsen werden overgemaakt naar trusts met de twee Russen als begunstigten.

De CFI oordeelde dat de internationale omvang van de verrichtingen, het gebruik van doorsluisrekeningen, de tussenkost van vennootschappen die in weinig doorzichtige financiële centra gevestigd zijn, het gebrek aan economische rechtvaardiging voor het gebruik van een Belgische rekening en de aanzienlijke bedragen aantoonde dat dit dossier met ernstige en georganiseerde fiscale fraude verband hield. In dit geval kwamen de fondsen mogelijk voort uit activiteiten die niet werden aangegeven bij de Russische belastingdienst.

Casus 2: Andere ernstige en georganiseerde fiscale fraude – gebruik van een jurisdictie met een gunstig belastingstelsel

Misdrijf	Witwassen Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend (andere fraude)
Betrokkenen	Natuurlijke persoon Rechtspersoon
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Internationale overschrijvingen Binnenlandse overschrijvingen Aanbieden van cheques Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België, Hongkong, Frankrijk, Spanje, China
Melders	Bank
Waarschuwingssignalen	- De verrichtingen stemden niet overeen met de beroepssituatie van de cliënt (werkloosheidsuitkeringen) - Gebruik van een jurisdictie met een gunstig belastingstelsel

Het textielbedrijf A gevestigd in Hongkong werd door de Belg X geleid. Deze vennootschap hield een rekening aan in België die gecrediteerd werd door overschrijvingen uit Frankrijk en Spanje en inning van buitenlandse cheques. Als debetverrichtingen werden overschrijvingen naar Belgische vervoerbedrijven en overschrijvingen naar leveranciers in China en ook wel Hongkong opgetekend.

Naast deze verrichtingen die op handelsactiviteiten van vennootschap A duiden gebruikte X de rekening van vennootschap A in België ook om geld in contanten op te nemen en voor privé-uitgaven.

Deze verrichtingen toonden aan dat de activiteiten van vennootschap A in België plaatsvonden en dat X, die volmacht had op de rekening van A, opbrengsten van de handelsactiviteiten van A voor privédoeleinden gebruikte.

In Hongkong worden enkel inkomsten belast die in Hongkong werden gemaakt. Uit de door vennootschap A voorgelegde stukken bleek dat handelsgoederen besteld werden in Azië, verscheept werden naar België (via boot of vliegtuig) om vervolgens aan Europese klanten te worden verkocht. Geen enkel document verwees naar Hongkong. Rekening houdende met het belastingstelsel dat in Hongkong van toepassing is betaalde vennootschap A er vermoedelijk geen belasting. Bovendien was vennootschap A evenmin onderworpen aan vennootschapsbelasting noch btw-plichtig in België.

De rekening van X vertoonde weinig verrichtingen, X ontving wel werkloosheidsuitkeringen. Daarenboven kon worden besloten dat hij in een periode van 12 maanden langer dan 183 dagen in België verbleef. In België kan belasting worden geheven wanneer een betrokkene gedurende de belastbare periode langer dan 183 dagen in België verblijft. Dit betekent dat X zijn inkomsten als bestuurder van A in België had moeten aangeven.

Door de opbrengst van illegale handelsactiviteiten te gebruiken voor nieuwe handelsactiviteiten kon geld voortkomend uit ernstige en georganiseerde fiscale fraude worden witgewassen.

Casus 3: Andere ernstige en georganiseerde fraude – gebruik van een doorsluisrekening

Misdrijf Witwassen
Ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend (andere fraude)

Betrokkenen Natuurlijke persoon
Rechtspersoon

Betrokken sectoren Financiële instellingen

Gebruikte middelen Internationale overschrijvingen

Betrokken jurisdicties België, Verenigde Staten, Zwitserland, Liechtenstein

Melders Bank

Waarschuwingssignalen

- Onduidelijkheid over de herkomst en de bestemming van geld uit het buitenland
- Doorsluisrekening
- De klant wordt in commerciële gegevensbanken met fiscale fraude in de Verenigde Staten in verband gebracht

X, een tachtiger die in België woont, had een rekening bij een bank in België. In enkele maanden tijd werd deze rekening gecrediteerd door internationale overschrijvingen van rekeningen op naam van A, een stichting in Liechtenstein, voor een totaalbedrag van bijna 750.000 EUR.

Y, een familielid van X dat in de Verenigde Staten woonde, had volmacht op deze rekening en beheerde de rekening vanuit de Verenigde Staten. Deze factoren en de herkomst van de fondsen deden vermoeden dat de fondsen die via de rekening van X verliepen in feite met de activiteiten van Y verband hielden.

Uit open bronnen bleek eveneens dat Y in de Verenigde Staten vervolgd werd voor fiscale fraude, valse aangiftes en samenzwering ten nadele van fiscus. Y werd ervan beschuldigd rekeningen in Zwitserland te hebben geopend op naam van fictieve stichtingen in Liechtenstein en Panama. In totaal zou de betrokkene meer dan 7.000.000,00 USD van de fiscus hebben achtergehouden.

De herkomst van de fondsen die op de rekening van X in België gecrediteerd werden hield mogelijk verband met de fiscale fraude waarvoor Y gekend was.

De mededelingen bij de internationale overschrijvingen bleken ook niet waarachtig. Zo werd de rekening van X herhaaldelijk gecrediteerd door overschrijvingen van 25.000,00 EUR met als mededeling "*monthly expenses*". X woonde echter in een rusthuis en had niet meteen een buitensporige levensstijl, toch niet dat die zulke uitgaven met zich zou meebrengen.

Bovendien werd een deel van deze fondsen op de rekening van X overgeschreven naar rekeningen in de Verenigde Staten. De begunstigen van deze overschrijvingen waren voornamelijk vennootschappen onder leiding van Y. Hieruit kon worden afgeleid dat de verrichtingen voor rekening van Y werden uitgevoerd en dat de rekening van X als doorsluisrekening werd gebruikt.

Al deze factoren, in het bijzonder dat het hier om internationale verrichtingen ging, dat er verschillende werkwijzen werden gebruikt (vennootschappen in landen waar de fiscale wetgeving weinig doorzichtig is, juridische constructies, financiële verrichtingen over verschillende gebieden verspreiden en op verschillende momenten uitvoeren) met als opzet de herkomst van de fondsen te verdoezelen, deden vermoeden dat de fondsen voortkwamen uit een bedrieglijke fiscale constructie duidend op ernstige fiscale fraude die op internationale schaal georganiseerd werd.

2.2. Misdrijven in verband met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen

2.2.1. Statistieken

Het aantal doorgemelde dossiers in verband met een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen nam fors toe in 2010 in vergelijking met 2009 alsook in 2011. Ook de bedragen in de doorgemelde dossiers stegen sterk. Zo zijn misdrijven in verband met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen de belangrijkste onderliggende misdrijven geworden.

De ongunstige economische conjunctuur verklaart de vastgestelde stijgingen wellicht gedeeltelijk. Daarnaast vormt een groot dossier inzake potentieel misbruik van vennootschapsgoederen met aftrek van risicokapitaal (notionele intresten), voor een totaalbedrag van zowat 100 miljoen EUR (cf. 2.2.4.), een verklaring voor de hierboven beschreven toename van de bedragen.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	126	201	292	21,71
Bedragen ⁽¹⁾	43,68	111,24	210,48	29,40

(1) Bedragen in miljoen EUR

2.2.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (35,27 %), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	103	35,27	133,08	63,22
Antwerpen	46	15,75	22,04	10,47
Hasselt	5	1,71	14,64	6,95
Charleroi	14	4,79	9,24	4,39
Gent	18	6,16	4,79	2,28
Mechelen	5	1,71	3,74	1,78
Namen	8	2,74	2,64	1,25
Doornik	9	3,08	2,33	1,11
Turnhout	14	4,79	2,12	1,01
Luik	11	3,77	2,07	0,98
Tongeren	6	2,05	2,06	0,98
Oudenaarde	3	1,03	1,85	0,88
Bergen	9	3,08	1,73	0,82
Brugge	6	2,05	1,35	0,64
Leuven	5	1,71	1,20	0,57

Nijvel	5	1,71	1,17	0,56
Veurne	1	0,34	0,87	0,41
Dendermonde	6	2,05	0,70	0,33
Eupen	2	0,68	0,60	0,29
Verviers	5	1,71	0,54	0,26
Kortrijk	4	1,37	0,51	0,24
Dinant	2	0,68	0,38	0,18
Hoei	2	0,68	0,37	0,17
Marche-en-Famenne	1	0,34	0,29	0,14
Neufchâteau	1	0,34	0,11	0,05
Aarlen	1	0,34	0,06	0,03
Totaal	292	100	210,48	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met een misdrijf dat verband houdt met de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 59,25 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	173	59,25
Seponering	92	31,51
Nog niet meegedeeld	13	4,45
Gerechtigd onderzoek	9	3,08
Verwijzing naar een rechtbank	3	1,03
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	1	0,34
Veroordeling	1	0,34
Totaal	292	100

2.2.3. Financiële stromen

De financiële stromen tonen aan dat dossiers in verband met de staat van faillissement of misbruik van vennootschapsgoederen meestal aanleiding geven tot verdachte verrichtingen van en naar België. Bij de herkomst en bestemming van fondsen komen de buurlanden Nederland, Luxemburg en Frankrijk in beperkte mate voor.

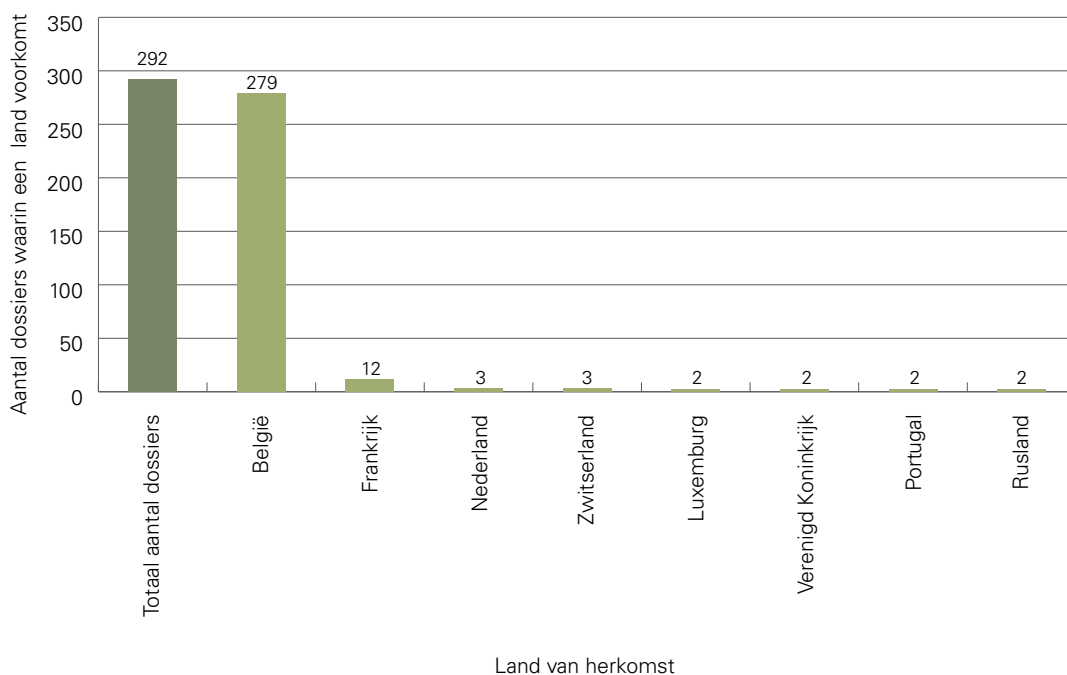
De kenmerken die werden vastgesteld bij dossiers in verband met de staat van faillissement blijven actueel:

- Vaak wordt een persoonlijke rekening als doorsluisrekening gebruikt om geld voortkomend uit dit misdrijf te verplaatsen.
- De rekeninghouder is vaak de bestuurder van de handelsvennootschap.
- Het geld wordt witgewassen door het vrijwel onmiddellijk in contanten op te nemen of via internationale of binnenlandse overschrijvingen over te maken en nadien te gebruiken.
- Vaak bestuurden de betrokkenen voorheen andere vennootschappen die ondertussen failliet gingen. Uit deze dossiers blijkt dat na het faillissement van deze vennootschappen de betrokkenen de nieuwe vennootschappen die ze besturen opnieuw failliet laten gaan. Ook het gebruik van stromannen is niet ongewoon.

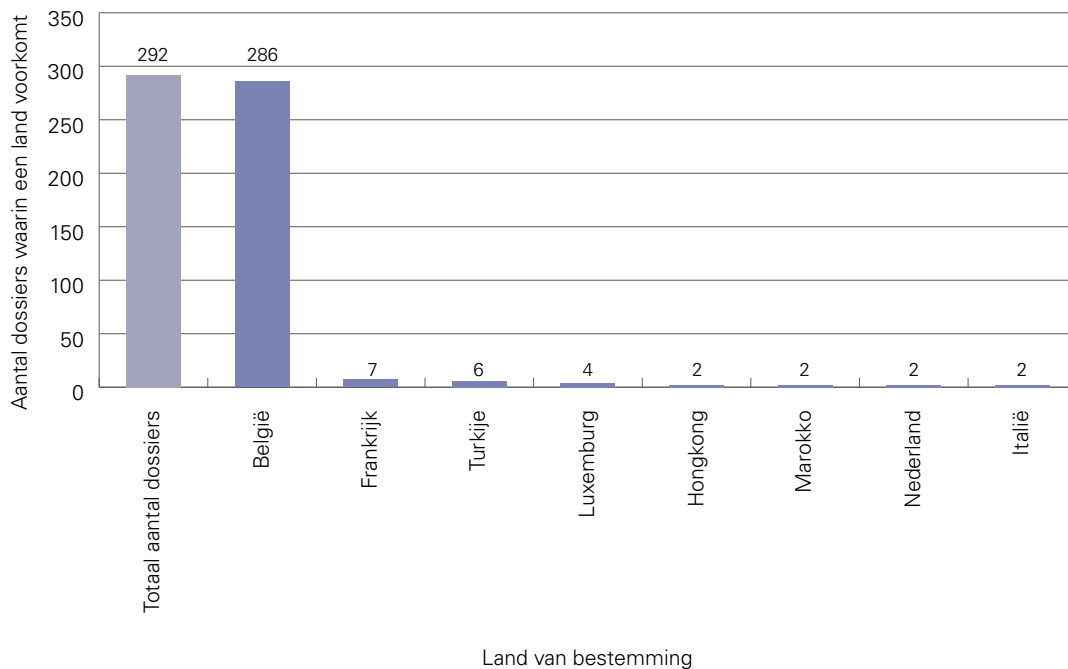
De trends die de CFI vaststelde in doorgemelde dossiers in verband met misbruik van vennootschapsgoederen gelden nog steeds:

- De bestuurder voert debetverrichtingen uit van de rekening van de vennootschap;
- Bedrijfsvermogen of vermogen uit de activiteiten van de rechtspersoon wordt gecrediteerd op de privérekening van de bestuurder via stortingen in contanten of ook wel via overschrijvingen, inning van cheques of geldverzendingen;
- Vaak wordt de privérekening van de bestuurder onmiddellijk gedebiteerd door opnames in contanten of ook wel door het uitschrijven van cheques of overmakingen, vaak ten gunste van de bestuurder.
- De financiële toestand van de vennootschappen is vaak zorgwekkend: de resultaten aan het einde van het boekjaar zijn negatief, de vennootschappen worden gedagvaard door de RSZ, hebben een negatieve solvabiliteit of eigen vermogen.

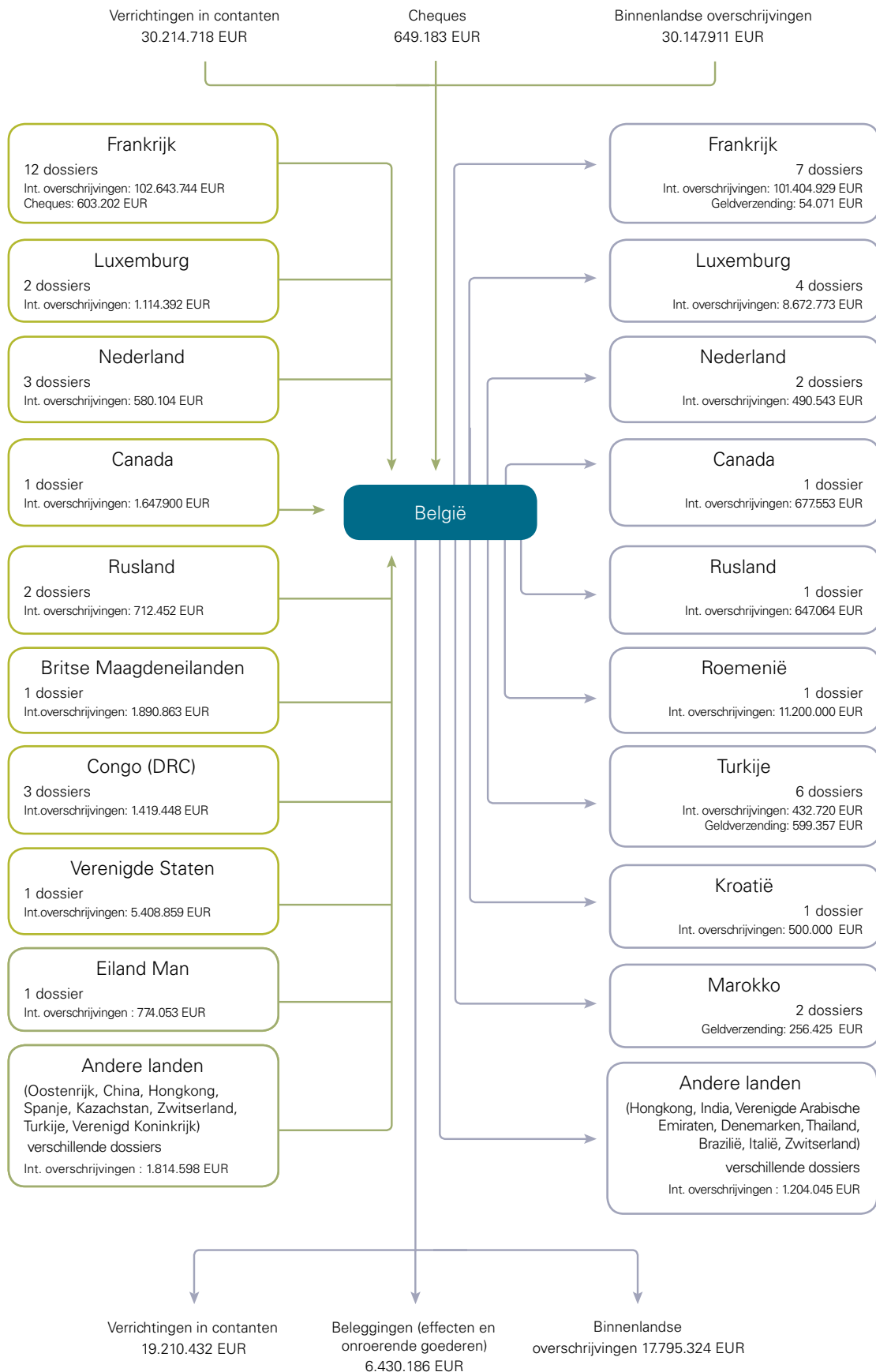
Misdrijven die verband houden met staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen
Herkomst van fondsen

Misdrijven die verband houden met staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen
Bestemming van fondsen

Misdrijven i.v. m. de staat van faillissement en misbruik van vennootschapsgoederen – schematisch overzicht

Casus 2: Opeenvolging van overschrijvingen, obligatielening en documentaire kredieten – tussenkomst van beoefenaars van niet-financiële beroepen

Misdrijf	Witwassen Misdrijf in verband met de staat van faillissement Oplichting
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Internationale overschrijvingen Oprichten van vennootschappen Terugbetaling van een obligatielening Gebruik van documentaire kredieten
Betrokken jurisdicties	België, Hongkong, Roemenië
Melders	Bank

- Doorsluisrekeningen
- Oprichten van vennootschappen
- Overname van vennootschappen en ommekeer van het maatschappelijke doel
- Overschrijvingen voor zeer grote bedragen
- Opeenvolging van overschrijvingen op dezelfde dag
- Gebruik van een Ltd-vennootschap
- Tussenkomst van een advocatenkantoor
- Tussenkomst van een boekhouder-fiscalist
- Vervalsing van de boekhouddocumenten
- Schermvennootschappen

Drie Belgen, W, X, en Y stichtten in 2008 de Belgische vennootschap A die in materiaal voor elektrische installaties handelde. De echtgenoot van X was de boekhouder-fiscalist die de boekhouding van vennootschap A deed.

Kort na de oprichting van vennootschap A namen X en de echtgenoot van W vennootschappen C (boekhoudkantoor van de echtgenoot van X) en G (schrijnwerkerij) over. Onder de naam CC en GG werden de vennootschappen omgevormd tot producenten van groene stroom.

Eind 2009 richtten X en de echtgenoot van W de investeringsmaatschappij S op.

In dezelfde periode vonden op de rekening van vennootschap A meerdere verrichtingen plaats, eigenaardig genoeg op dezelfde dag:

- De handelsrekening van A werd gecrediteerd door twee overschrijvingen van elk bijna 4.375.000 EUR van vennootschap B (apotheek, zaakvoerders: W, de echtgenoot van X en vennootschap D) en D (zaakvoerders: W, echtgenoot van W en vennootschap B) voor de betaling van facturen. Door deze verrichtingen werd een negatief saldo gecreëerd op de rekeningen van deze vennootschappen gelijk aan het overgeschreven bedrag.
- De rekening werd vervolgens voor een bedrag van 4.500.000 EUR gedebiteerd naar de Belgische rekening van een Ltd-vennootschap in Hongkong geopend op naam van een Belgisch advocatenkantoor. Er werd meer dan 4.250.000 EUR overgeschreven naar twee Belgische vennootschappen en twee buitenlandse vennootschappen met rekeningen in België. Deze vennootschappen waren gekend als producenten van grondstoffen voor de aanmaak van synthetische drugs.
- Het advocatenkantoor en de tussenkomende vennootschappen stortten deze bedragen dezelfde dag volledig door naar de onlangs opgerichte investeringsmaatschappij S. De mededelingen verwezen naar een obligatielening. S zou voor een totaalbedrag van bijna 8.750.000 EUR obligatieleningen hebben uitgegeven. De verklarende documenten vertoonden diverse onregelmatigheden, o.a. in de benamingen van de ontleners, de nummers van de certificaten van inschrijving en de nummers van de obligaties.

- Ten slotte maakte S bijna 8.750.000 EUR over: de helft aan vennootschap B en de helft aan vennootschap D in het kader van een achtergestelde lening, waarbij de achtergestelde schuldeiser in het geval van faillissement van de schuldenaar wordt achtergesteld. Door bovenvermelde verrichtingen in één dag uit te voeren, werd een boekhoudkundig belangrijke vordering en schulden gecreëerd bij S. Naast de hierboven vermelde verrichtingen liet de handelsrekening van S nagenoeg geen andere verrichtingen optekenen. Het vermoeden bestaat dat vennootschap S als scherm werd opgericht om de hierboven vermelde verrichtingen te laten verlopen.

Begin 2010 werden diverse documentaire kredieten betaald via de rekening van vennootschap A aan een Ltd-vennootschap in Hongkong voor een totaalbedrag van bijna 3.300.000 EUR. Deze documentaire kredieten werden zagezegd afgesloten in het kader van invoer van materiaal voor groene stroom.

Het is waarschijnlijk dat de verrichtingen uit 2009 de illusie wekten dat zowel vennootschap B als D belangrijke klanten van vennootschap A waren.

Een jaar na deze verrichtingen werden vennootschappen A, GG, B en D failliet verklaard.

2.3. Illegale handel in goederen, koopwaren en wapens

2.3.1. Statistieken

In 2011 meldde de CFI 136 dossiers door die verband hielden met dit onderliggend misdrijf, wat een stijging is t.o.v. 2010.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	90	92	136	10,11
Bedragen ⁽¹⁾	26,71	142,00	112,78	15,76

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van de in 2011 doorgemelde dossiers volgens de soort illegale handel in goederen en koopwaren

Soort handel	van 01/01/11 tot 31/12/11	Bedragen ⁽¹⁾
Telefonie, informatica, hifi en video	29	79,25
Auto's en auto-onderdelen	53	13,09
Mineralen, goud, edelstenen en juwelen	10	4,80
Wapens	4	4,49
Gestolen goederen	8	2,96
Tabak, sigaretten en alcohol	4	2,23
Boten	1	0,87
Textiel	5	0,42
Kunst	1	0,34
Machines	1	0,30
Speelgoed	1	0,26
Namaakgoederen	3	0,09
Andere	16	3,68
Totaal	136	112,78

(1) Bedragen in miljoen EUR

2.3.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met illegale handel in goederen en koopwaren volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (44,12 %), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	60	44,12	73,61	65,27
Antwerpen	26	19,12	12,22	10,84

Brugge	3	2,21	8,02	7,12
Doornik	6	4,41	5,28	4,69
Federaal parket	1	0,74	2,65	2,36
Charleroi	8	5,88	2,29	2,03
Hasselt	3	2,21	2,17	1,92
Gent	5	3,68	1,98	1,75
Luik	5	3,68	1,54	1,36
Veurne	1	0,74	1,40	1,24
Kortrijk	3	2,21	0,36	0,32
Bergen	2	1,47	0,35	0,31
Nijvel	2	1,47	0,26	0,23
Namen	3	2,21	0,25	0,22
Leuven	2	1,47	0,17	0,15
Eupen	1	0,74	0,08	0,07
Mechelen	2	1,47	0,07	0,06
Tongeren	1	0,74	0,04	0,04
Dendermonde	1	0,74	0,03	0,03
Oudenaarde	1	0,74	0,01	0,01
Totaal	136	100	112,78	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met illegale handel in goederen en koopwaren volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 48,53 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 47,79 % van de dossiers beslist werd te seponeren.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	66	48,53
Seponering	65	47,79
Gerechtelijk onderzoek	2	1,47
Nog niet meegedeeld	2	1,47
Overgemaakt aan buitenlandse gerechtelijke overheid	1	0,74
Totaal	136	100

2.3.3. Financiële stromen

Onderstaande grafieken geven aan dat België, Frankrijk, Kameroen en de Verenigde Staten van Amerika het vaakst voorkomen als land van oorsprong in de dossiers die in verband met illegale handel in goederen en koopwaren doorgemeld werden. De landen van bestemming zijn België, Frankrijk, Italië, de Verenigde Staten van Amerika en Kameroen. België is vaak het land van bestemming van de fondsen wat doet vermoeden dat de goederenstroom de omgekeerde richting uitgaat.

Daar wapenhandel op zich bijzondere aandacht verdient, werden twee verschillende schema's opgesteld die de financiële stromen van zowel de reguliere handel in goederen en koopwaren als deze van wapens in kaart brengen.

Gelet op de grootte van de bedragen kan gesteld worden dat voor de handel in goederen en koopwaren, de fondsen hun oorsprong vinden in het Verenigd Koninkrijk, Hongkong, de Democratische Republiek Congo, Frankrijk, Libanon en Kameroen. De fondsen werden verstuurd naar Frankrijk, Zwitserland, Luxemburg, Nederland en Turkije.

Deze trends kunnen als volgt worden verklaard:

- (legaal en illegaal) handelsverkeer met bepaalde landen (Verenigd Koninkrijk: tabak, landen in Afrika: tweedehands auto's maar ook allerhande goederen die soms in tweedehands auto's verstopt worden);
- (legaal en illegaal) handelsverkeer met buurlanden.

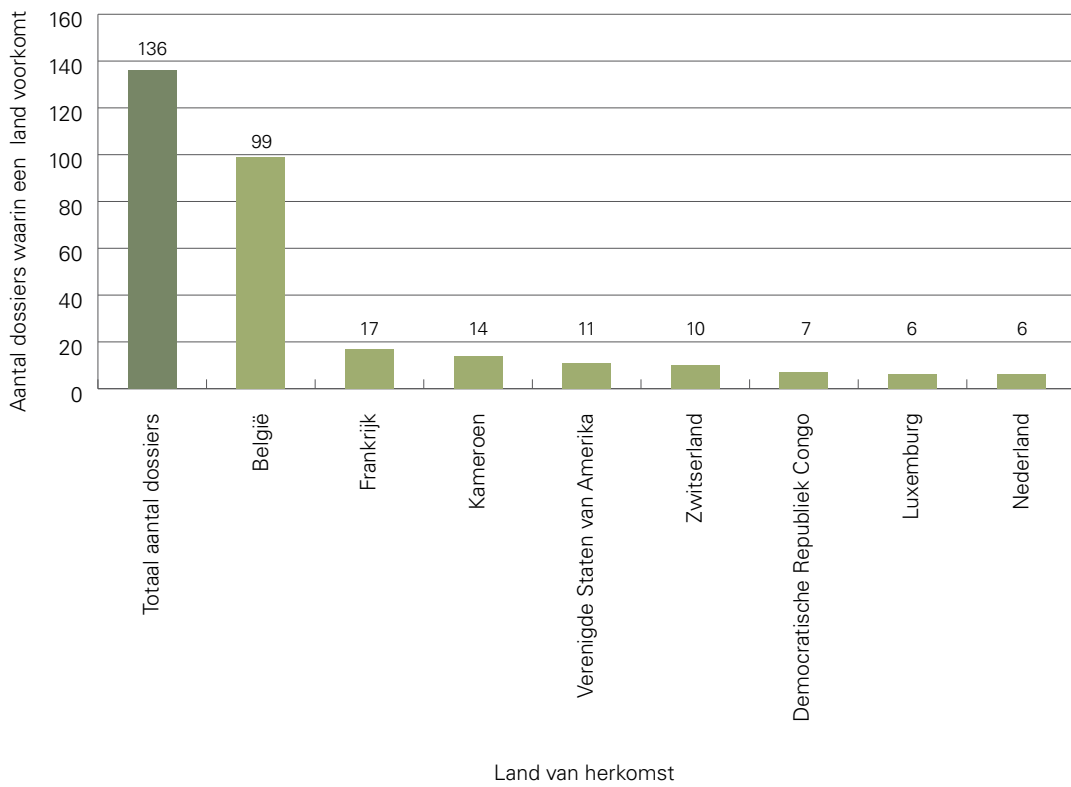
De meerderheid van de stromen situeerde zich binnen België (verrichtingen in contanten, binnenlandse overschrijvingen en cheques). Typerend is het grote totaalbedrag aan stortingen in contanten dat vervolgens, via binnenlandse overschrijvingen, naar andere rekeningen wordt verplaatst.

Deze verrichtingen in contanten zijn kenmerkend voor illegale handel in goederen en koopwaren. Ze kunnen ook verklaard worden door de grote hoeveelheid contanten die vervoerd wordt (gedeeltelijk opgespoord door Douane en Accijnzen sinds het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen van kracht werd – cf. Hoofdstuk II. – Statistieken – 2.3.) en bestemd is om auto's te kopen in België.

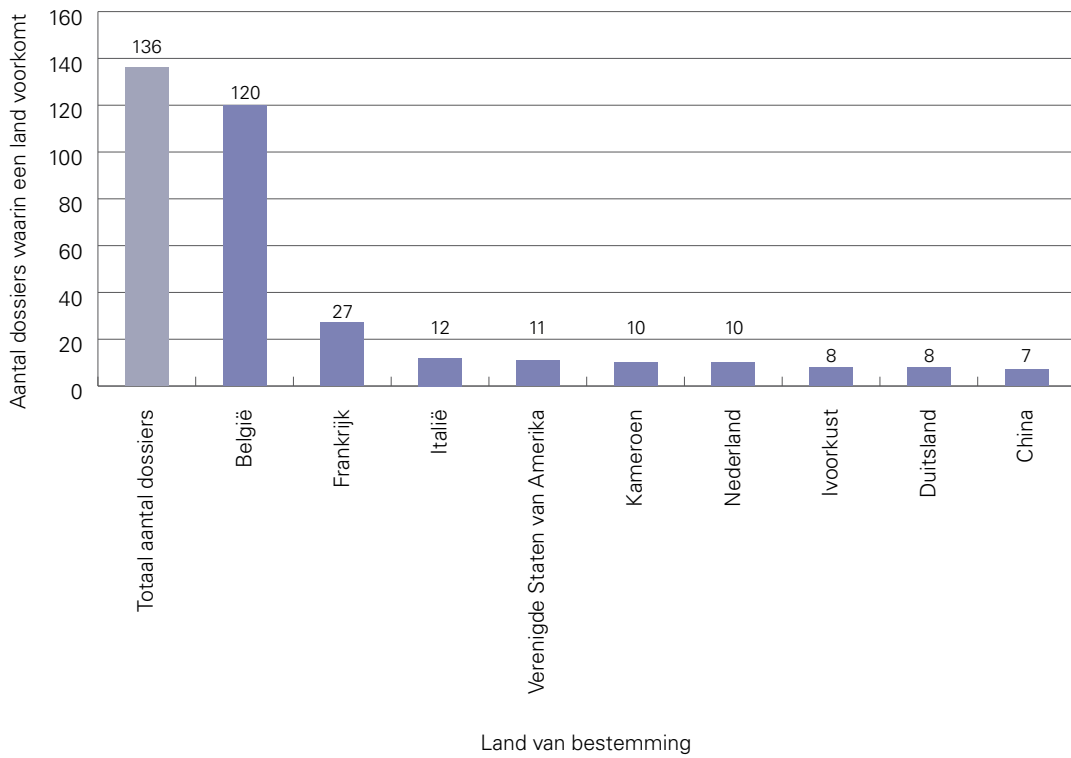
In tegenstelling tot illegale handel in goederen en koopwaren, zijn het vooral internationale financiële stromen die kenmerkend zijn bij de illegale handel in wapens. De voornaamste bedragen vinden hun oorsprong in Angola, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Zwitserland en Singapore en zijn bestemd voor Cyprus, Angola en Zuid-Afrika.

Ook de burgerlijke onlusten en onstabiele politieke toestand in bepaalde Afrikaanse landen kunnen dit vastgestelde illegale handelsverkeer verklaren.

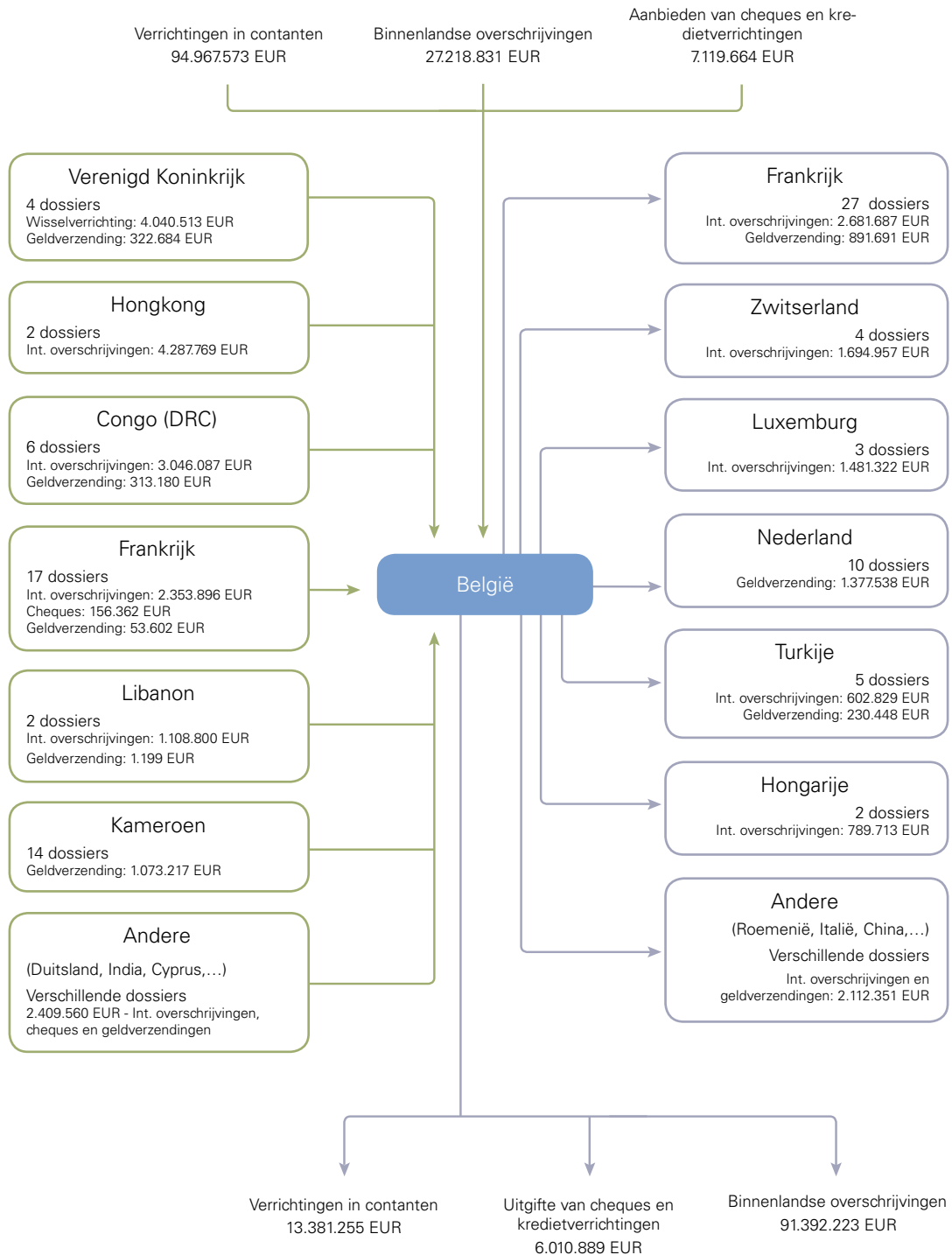
Illegale handel in goederen, koopwaren en wapens - Herkomst van fondsen

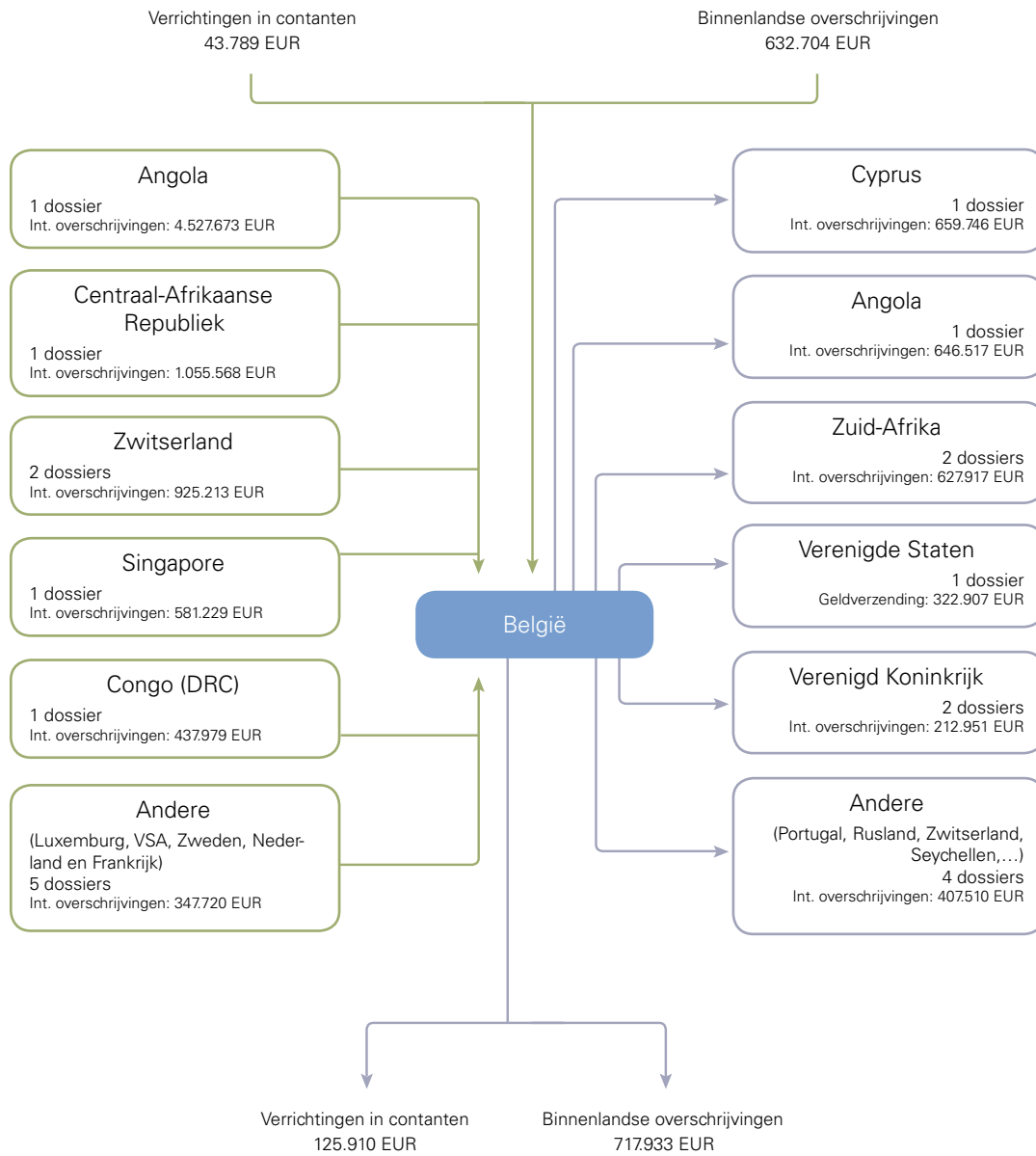
Illegale handel in goederen, koopwaren en wapens - Bestemming van fondsen

Illegale handel in goederen en koopwaren (behalve wapens) – schematisch overzicht

Illegale wapenhandel – schematisch overzicht

Casus: Gebruik van een carparekening van een advocaat

Misdrijf	Witwassen Illegale handel in goederen en koopwaren
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Internationale overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Luxemburg, Zwitserland, Italië
Melders	Bank
Waarschuwingssignalen	- Gebruik van een carparekening voor handelsdoeleinden

Op de carparekening van de advocaat X vonden financiële verrichtingen plaats die rechtstreeks verband hielden met de handelsactiviteiten van vennootschap A. De buitenlandse vennootschap verkocht plezierboten onder leiding van X.

De carparekening werd meermaals gecrediteerd door inning van buitenlandse cheques voor zowat 600.000,00 EUR aan order van vennootschap A. Vervolgens werden deze bedragen naar de Luxemburgse rekening van deze vennootschap overgeschreven. De mededelingen bij deze internationale overschrijvingen verwezen naar verkooptransacties. De rekening ontving verder nog een internationale overschrijving van meer dan 65.000,00 EUR uit Zwitserland, dit bedrag werd onmiddellijk naar Italië overgemaakt. Ook deze mededeling verwees naar een verkooptransactie. Naast de verrichtingen die verband hielden met vennootschap A werd de carparekening ook gecrediteerd door een internationale overschrijving van zowat 220.000,00 EUR van vennootschap B, volgens de mededeling voor de betaling van een boot.

X gebruikte zijn carparekening blijkbaar om geld over te maken dat niet overeenstemde met zijn beroepsactiviteiten als advocaat maar wel verband hield met handelsactiviteiten. Volgens informatie van de FOD Financiën gaf X inkomsten van zijn vrij beroep aan maar gaf hij in deze periode geen inkomsten als bedrijfsleider aan.

Artikel 437 van het gerechtelijk wetboek bepaalt dat het beroep van advocaat onverenigbaar is met het drijven van handel of nijverheid. X richtte dus kennelijk een buitenlandse vennootschap op om handelsactiviteiten uit te oefenen die hij in België officieel niet mocht uitoefenen.

X voerde handelsactiviteiten uit buiten enige officiële structuur, wat overeenkomt met illegale handel in goederen en koopwaren.

2.4. Oplichting**2.4.1. Statistieken**

In 2011 meldde de CFI 343 dossiers door aan de parketten waarbij oplichting aan de basis lag van witwassen.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	283	306	343	25,50
Bedragen ⁽¹⁾	18,44	33,61	52,79	7,38

(1) Bedragen in miljoen EUR

Naar aantal dossiers vormt oplichting de belangrijkste onderliggende criminaliteit in de doorgemelde dossiers en ook het totale doorgemelde bedrag in deze dossiers is met 52,79 miljoen EUR aanzienlijk te noemen. Deze dossiers bedragen in aantal 25,50 % van alle in 2011 aan het parket doorgemelde dossiers en volgens bedrag aan witwassen vertegenwoordigen ze 7,38%.

Deze sterke stijging van de laatste jaren in het aantal dossiers en doorgemelde bedragen is voor een aanzienlijk deel te wijten aan de explosie van het aantal meldingen rond massafraude. Bij massafraude proberen criminelen om via massacommunicatie in contact te komen met potentiële slachtoffers en hen nadien om diverse redenen aan te zetten om geld op te sturen. Deze fraude kan de vorm aannemen van zogenaamde 'Nigeriaanse fraude' of '419-fraude'¹¹, van 'date- of romance scam'¹² of van oplichting specifiek gericht op handelaars (bedrijvengidsen¹³ of frauduleuze facturen). Een nieuwe vorm van massafraude die recent vastgesteld werd en in 2011 aan de basis lag van verschillende doorgemelde dossiers is de 'Sidi Salem'-oplichting¹⁴.

Ook in 2011 nam de Cel samen met politie en justitie deel aan vergaderingen van het 'Nationaal Coördinatieplatform tegen Massafraude', een initiatief van de Algemene Dienst Controle en Bemiddeling van de FOD Economie, Middenstand, KMO en Energie. De contacten met de partners in deze werkgroep bevestigden het beeld dat al uit de meldingen aan de CFI bleek. Het gaat duidelijk om een fenomeen met gigantische omvang waarvan slechts het topje van de ijsberg gezien wordt, als gevolg van de vermoedelijk lage aangifte- of meldingsgraad. De aanpak van deze zich snel ontwikkelende criminaliteitsvorm is bovendien problematisch: verschillende diensten – zelfs partners in het coördinatieplatform – kennen een lage prioriteit toe aan dergelijke vorm van oplichting en vervolging is omwille van de internationale dimensie van de dossiers en de hoge mate van anonimiteit van de daders quasi onmogelijk. Bovendien lijkt het feit dat het voorbije jaar de nodige media-aandacht geschonken werd aan deze praktijken voorlopig weinig effect te ressorteren. Toch is preventie de meest aangewezen manier om massafraude op termijn in te dijken. Om de omvang en gehanteerde modus operandi in beeld te kunnen brengen is er echter dringend nood aan een centrale en gecoördineerde aanpak bij justitie. Op dit moment meldt de CFI de dossiers rond massafraude door aan de verschillende lokale parketten waar de verdachte verrichtingen plaatsvonden, wat leidt tot een versnippering van de beschikbare informatie en een gefragmenteerde aanpak van de dossiers.

Naast massafraude werd ook een stijging opgemerkt in het aantal meldingen inzake frauduleuze overschrijvingen. In België worden de rekeningnummers van de begunstigen op overschrijvingsopdrachten in papieren vorm (papieren overschrijvingen) vervalst, terwijl in de buurlanden vooral het online-banking systeem aangevallen (*phishing*¹⁵) wordt en langs deze weg valse betalingsopdrachten gegeven worden. Deze vaststelling is mogelijk een gevolg van het feit dat het niveau van beveiliging van het bankieren via internet in ons land over het algemeen hoger ligt dan in de omliggende landen.

Ten slotte houden verschillende dossiers verband met oplichting in het kader van internethandel. Het gaat meestal om goederen die op het internet te koop aangeboden werden en waarvoor een voorschot of de integrale prijs betaald werd, zonder dat ze nadien geleverd werden.

.....
11. Cf. lexicon

12. Cf. lexicon

13. Cf. lexicon

14. Meer informatie over de modus operandi van deze oplichting vindt u op de webstek van de CFI – rubriek waarschuwingen – www.ctif-cfi.be.

15. Cf. lexicon

2.4.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met oplichting volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (34,99%) werd door de CFI doorgemeld aan het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Luik	13	3,79	15,76	29,86
Brussel	120	34,99	13,55	25,66
Dendermonde	12	3,50	5,76	10,91
Antwerpen	33	9,62	5,11	9,67
Nijvel	8	2,33	3,07	5,81
Gent	21	6,12	2,17	4,10
Federaal parket	40	11,66	1,61	3,04
Bergen	13	3,79	1,55	2,94
Turnhout	11	3,21	0,96	1,83
Hasselt	11	3,21	0,68	1,29
Tongeren	3	0,87	0,42	0,79
Oudenaarde	2	0,58	0,32	0,61
Kortrijk	5	1,46	0,28	0,54
Charleroi	9	2,62	0,26	0,49
Leuven	8	2,33	0,23	0,43
Dinant	3	0,87	0,17	0,33
Hoei	3	0,87	0,17	0,32
Verviers	6	1,75	0,14	0,26
Doornik	4	1,17	0,13	0,25
Ieper	1	0,29	0,12	0,23
Brugge	6	1,75	0,12	0,22
Namen	4	1,17	0,08	0,16
Veurne	1	0,29	0,06	0,12
Mechelen	3	0,87	0,04	0,08
Marche-en-Famenne	2	0,58	0,02	0,04
Aarlen	1	0,29	0,01	0,02
Totaal	343	100	52,79	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met oplichting volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 46,94 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 41,40 % van een seponering.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	161	46,94
Seponering	142	41,40
Nog niet meegedeeld	21	6,12
Gerechtelijk onderzoek	13	3,79
Verwijzing naar een rechtbank	6	1,75
Totaal	343	100

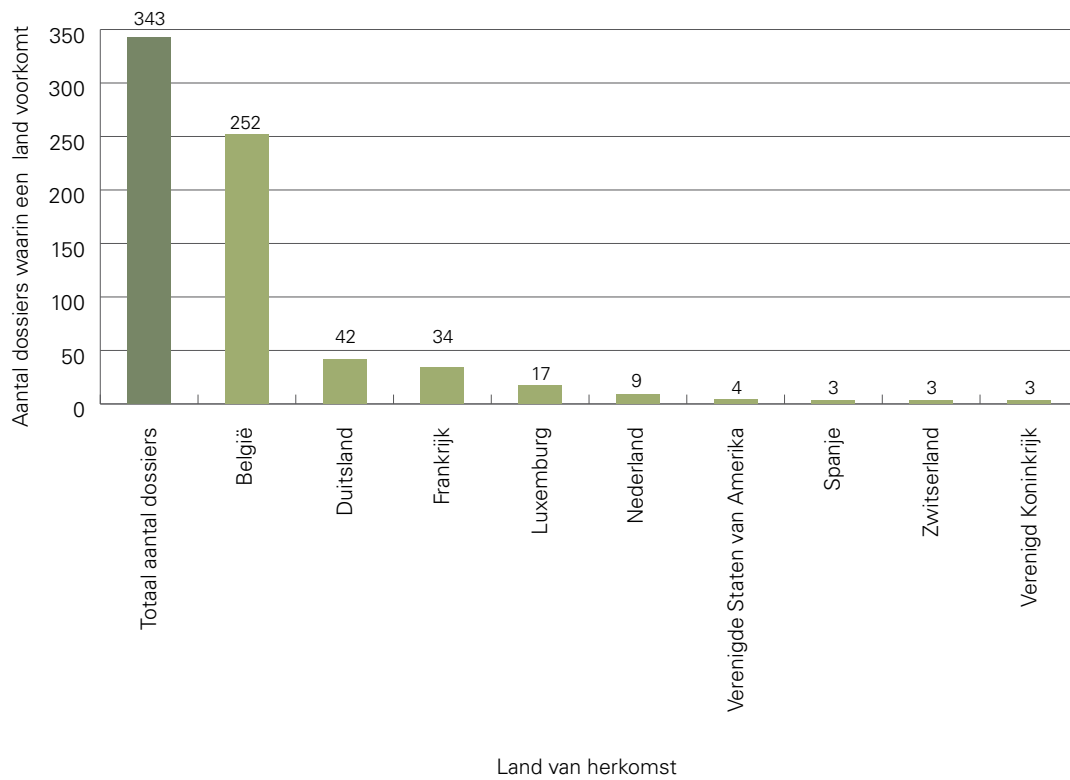
2.4.3. Financiële stromen

Bij analyse van de financiële stromen die verband houden met oplichting blijkt dat onze buurlanden het vaakst voorkomen als oorsprong van de fondsen. België fungeert dikwijls als tussenschakel tussen de buurlanden en West-Afrika in dossiers van massafraude. Verder werden in verschillende dossiers frauduleuze overschrijvingsopdrachten via online-bankieren vanuit Duitsland geregistreerd ten gunste van Belgische 'money-mules'¹⁶, die de fondsen afhalen in cash en via *money remittance* verder doorsturen. Vaak worden de Belgische banken wel op tijd gewaarschuwd door de financiële instellingen van de Duitse slachtoffers en slagen zij er in om de fondsen te blokkeren en terug te sturen vooraleer de 'mule' het geld kan afhalen. De dossiers waarin Frankrijk voorkomt als land van oorsprong hebben ten dele betrekking op vervalste cheques. Cheques worden in tegenstelling tot andere Europese landen in Frankrijk nog frequent uitgegeven en gebruikt als betaalmiddel. Ook in de dossiers van oplichting via handel op het internet zijn het de omringende landen die het vaakst voorkomen als landen van oorsprong van de verdachte gelden.

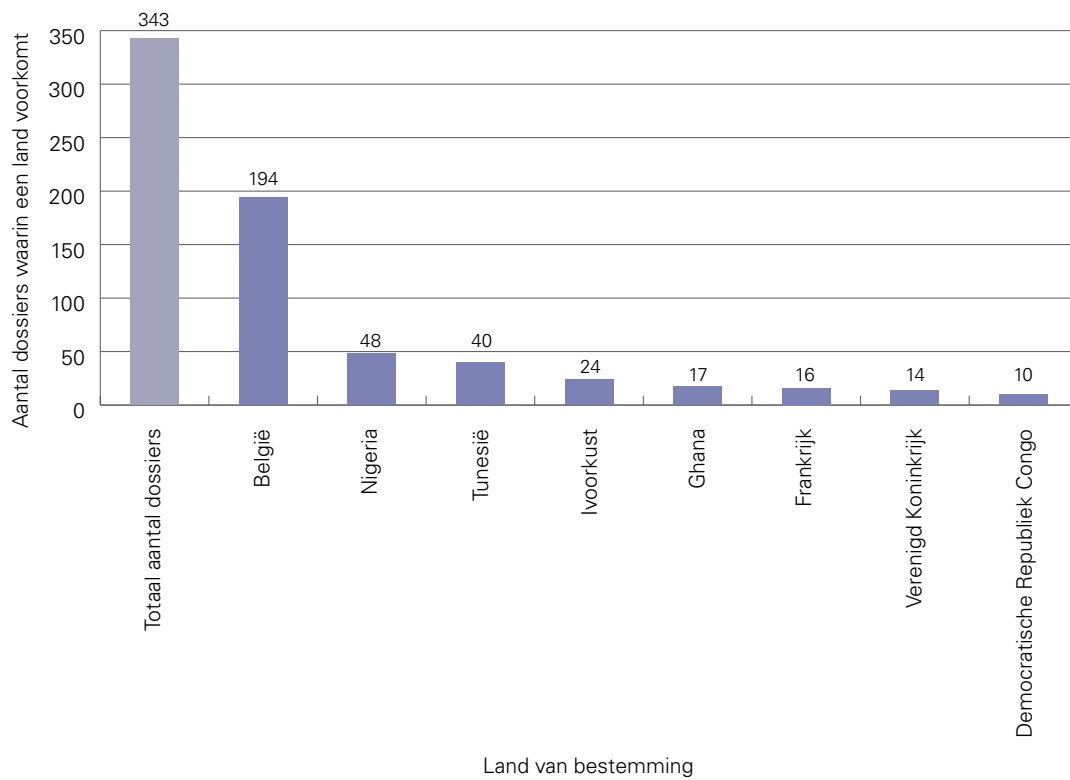
Wat de landen van bestemming van de fondsen in de dossiers van oplichting betreft, blijkt dat voor massafraude Nigeria voor Ivoorkust en Ghana meest frequent voorkomt. De term 'Nigeriaanse'- oplichting blijkt dus nog steeds enigszins terecht gebruikt te worden. Tunesië dankt de hoge rangschikking als bestemmingsland aan het grote aantal dossiers rond 'Sidi-Salem'-oplichting, een specifieke vorm van massafraude waarbij wijn verkocht wordt die aan begunstigden in Tunesië betaald wordt.

.....
16. Cf. lexicon

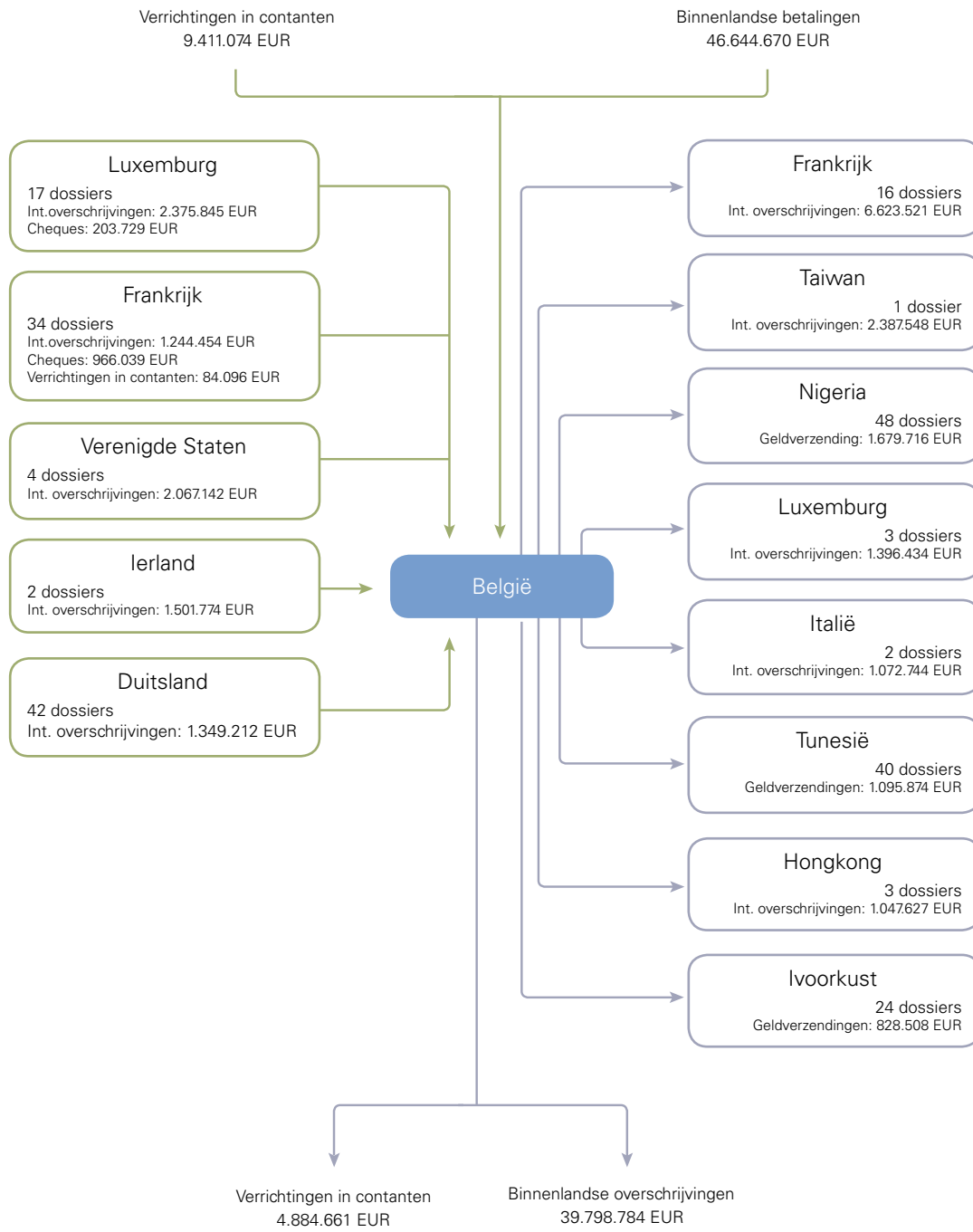
Oplichting - Herkomst van fondsen

Oplichting - Bestemming van fondsen

Oplichting – schematisch overzicht

Casus: Opeenvolging van overschrijvingen van particulieren in het kader van oplichting en / of het verlenen van beleggingsdiensten zonder vergunning

Misdrijf	Witwassen Oplichting Verlenen van beleggingsdiensten zonder vergunning
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse overschrijvingen Internationale overschrijvingen Inning cheques
Betrokken jurisdicties	België, Frankrijk, Zwitserland, Luxemburg, Italië
Melders	Bank
Waarschuwingssignalen	- Doorsluisrekeningen - Talrijke overschrijvingen van particulieren - Aankoop van kunstwerken - Investing in onroerend goed

De rekening van vennootschap K, een beleggingsmaatschappij, werd gecrediteerd door aanzienlijke binnenlandse overschrijvingen van particulieren (Belgen) die verklaard werden door beleggingen en het innen van cheques voor grote bedragen. Op de rekening werd ook een bedrag van 450.000 EUR overgeschreven in opdracht van vennootschap S uit Zwitserland en werden regelmatig effecten verkocht. De creditverrichtingen op de rekening bedroegen meer dan 4.000.000 EUR. De rekening van vennootschap K werd gedebiteerd door talrijke internationale overschrijvingen naar financieringsmaatschappijen in Frankrijk, Luxemburg en Italië en verschillende internationale overschrijvingen voor de aankoop van kunstwerken. Daarnaast werd de rekening gedebiteerd door de uitbetaling van een loon van 5.000 EUR aan de afgevaardigd bestuurder X en hetzelfde loon naar Y. Laatstgenoemde oefende geen officieel mandaat uit in vennootschap K maar oefende dezelfde mandaten uit als X in andere Belgische bedrijven.

X kwam voor in een dossier inzake vennootschap A dat de CFI doormeldde omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit oplichting. Vennootschap A, die door X werd bestuurd, handelde in historische documenten en kunstwerken. De rekening van vennootschap A werd door aanzienlijke overschrijvingen van particulieren en inning van cheques gecrediteerd. Hierna vonden internationale overschrijvingen plaats, voornamelijk naar de Franse vennootschap S of naar een financieringsmaatschappij in Luxemburg. De verrichtingen hielden verband met gematerialiseerde beleggingen door het vruchtgebruik van kunstwerken, waarvan de waarde overschat werd.

Volgens het Franse meldpunt was X bestuurder van de Italiaanse vennootschap I. Deze vennootschap ontving een totaalbedrag van 795.000 EUR van particulieren. Deze verrichtingen hielden wellicht verband met een oplichting waarbij fondsen van beleggers werden verduisterd.

Politionele informatie toonde aan dat Y, een werknemer van vennootschap K, getracht had Franse beleggers op te lichten door fondsen die bestemd waren voor stichting P, bestuurd door B, te verduisteren. B was eveneens bestuurder van vennootschap K. Nadat de oplichting aan het licht kwam blies B stichting P via vennootschappen K en S nieuw leven in.

Deze elementen wezen erop dat de verrichtingen die vennootschap K uitvoerde, vergelijkbaar met die van vennootschappen A en I en stichting P, ook met oplichting in verband konden worden gebracht. Vennootschap K was actief als beleggingsmaatschappij, omwille van het feit dat ze niet over een vergunning beschikte om deze activiteit uit te voeren in België konden de verrichtingen als het verlenen van beleggingsdiensten zonder vergunning worden beschouwd.

Daarnaast werd de rekening van vennootschap K ook door twee overschrijvingen gedebiteerd voor een totaalbedrag van meer dan 250.000 EUR naar X voor de aankoop van een onroerend goed. Het merendeel van de fondsen voor deze vastgoedverrichting verliep eerst via de rekening van een andere vennootschap –ook onder leiding van X– en kwam pas dan op de rekening van X terecht. De fondsen werden daarna achtereenvolgens overgeschreven naar verschillende rekeningen van de echtgenote van X en ten slotte naar de rekening van de notaris. Deze opeenvolging van financiële stromen was bedoeld om sporen uit te wissen en de herkomst van de fondsen te verdoezelen.

2.5. Handel in clandestiene werkrachten

2.5.1. Statistieken

In 2011 werden 92 dossiers doorgemeld met ernstige aanwijzingen van handel in clandestiene werkrachten als onderliggend misdrijf van witwassen, voor een totaalbedrag van 43,57 miljoen EUR.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	111	187	92	6,84
Bedragen ⁽¹⁾	30,01	33,67	43,57	6,09

(1) Bedragen in miljoen EUR

Het verschijnsel van economische uitbuiting van migranten komt steeds vaker voor in de dossiers die de CFI behandelt. Het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding besprak deze dreiging uitgebreid in het meeste recente jaarverslag¹⁷.

2.5.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met handel in clandestiene werkrachten volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (68,48 %), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werden door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	63	68,48	17,53	40,23
Antwerpen	6	6,52	9,82	22,53
Charleroi	4	4,35	9,26	21,25
Bergen	3	3,26	3,10	7,12
Dendermonde	6	6,52	1,82	4,17
Gent	4	4,35	1,02	2,35

17. Jaarverslag Mensenhandel en Mensensmokkel 2010 – Sociale fraude bestrijden is mensenhandel voorkomen – Jaarverslag 2010 Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding – <http://www.diversiteit.be/>

Namen	2	2,17	0,45	1,04
Luik	1	1,09	0,26	0,61
Turnhout	1	1,09	0,17	0,38
Nijvel	1	1,09	0,11	0,25
Doornik	1	1,09	0,03	0,07
Totaal	92	100	43,57	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met handel in clandestiene werkkrachten volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 61,96 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 25,00 % van een seponering.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	57	61,96
Seponering	23	25,00
Nog niet meegedeeld	11	11,96
Gerechtigd onderzoek	1	1,08
Totaal	92	100

2.5.3. Financiële stromen

In bijna alle dossiers die verband houden met handel in clandestiene werkkrachten ligt de oorsprong van de fondsen in België. De illegale beroepsactiviteiten van netwerken van clandestiene werkkrachten in deze dossiers worden duidelijk in België uitgevoerd. In deze dossiers wordt dienstverlening in onderaanneming betaald via overschrijvingen van bankrekeningen geopend op naam van "lege" vennootschappen in de bouwsector of industriële reinigungssector. Het gecrediteerde geld is over het algemeen afkomstig van andere vennootschappen in deze sectoren, sommigen met een goede naam. Deze trend kwam dit jaar nog duidelijker naar voren. Het geld wordt vervolgens grotendeels in contanten opgenomen en gebruikt om werkkrachten te betalen die illegaal in België werken.

Dat Brazilië als belangrijkste land van bestemming naar voren komt, geeft aan dat een groot deel van de dossiers doorgemeld werd omdat ze verband houden met de 'Braziliaanse' filières¹⁸ in de bouw of industriële reinigungssector. In het jaarverslag 2009 werden de activiteiten van deze frauduleuze netwerken al uitvoerig beschreven¹⁹.

Er worden ook overschrijvingen naar Roemenië of Polen uitgevoerd voor de detachering van personeel. De sociale inspectie krijgt steeds vaker met dit verschijnsel te maken, ook de CFI stelde dit in 2011 in haar dossiers vast. Detachering van personeel wordt in deel 2.5.4. hieronder toegelicht.

Mensenhandelaars maken gebruik van het bedrieglijk detacheren van werknemers (meer bepaald bij een ingewikkelde opeenvolging van onderaannemingen) en schijnzelfstandigen. Dit werd ook aangehaald door het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding in het jaarverslag 2010²⁰.

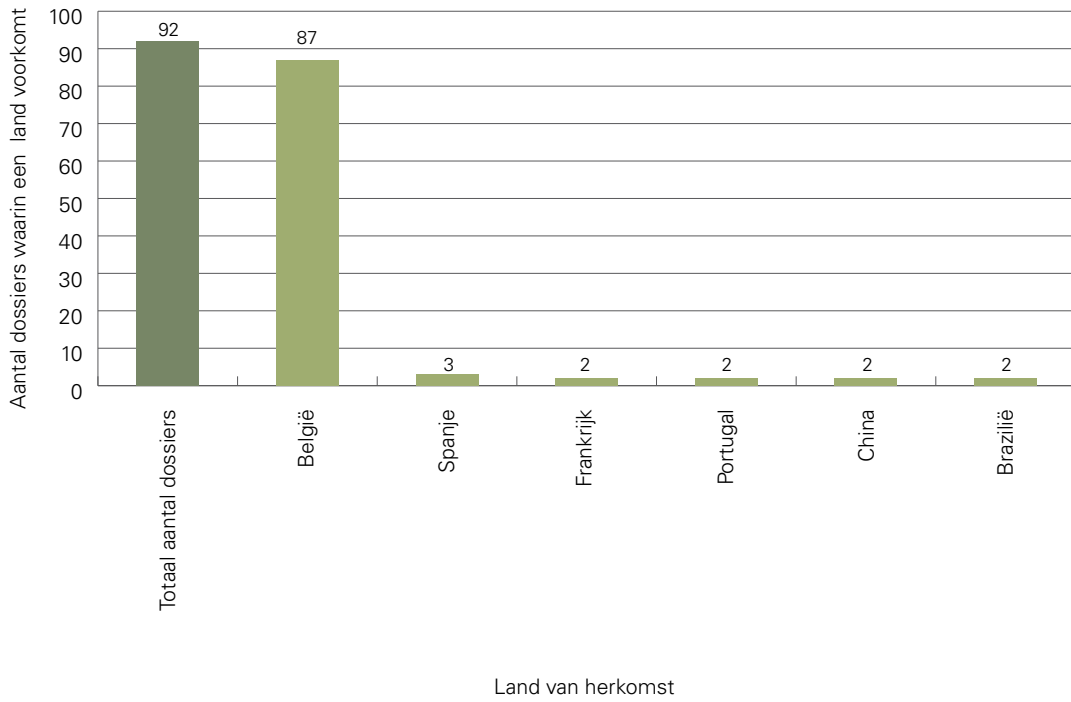
.....

18. Cf. lexicon

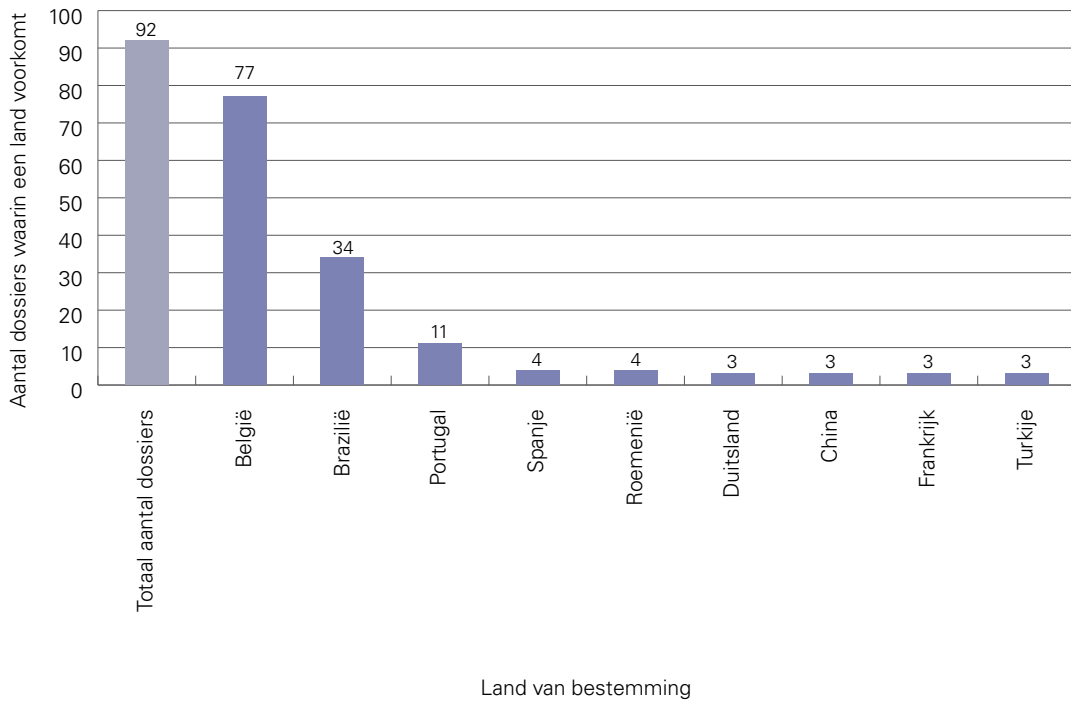
19. Cf. Jaarverslag CFI 2009, blz. 71

20. Jaarverslag Mensenhandel en Mensensmokkel 2010 – Sociale fraude bestrijden is mensenhandel voorkomen – Jaarverslag 2010 Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding – <http://www.diversiteit.be/>

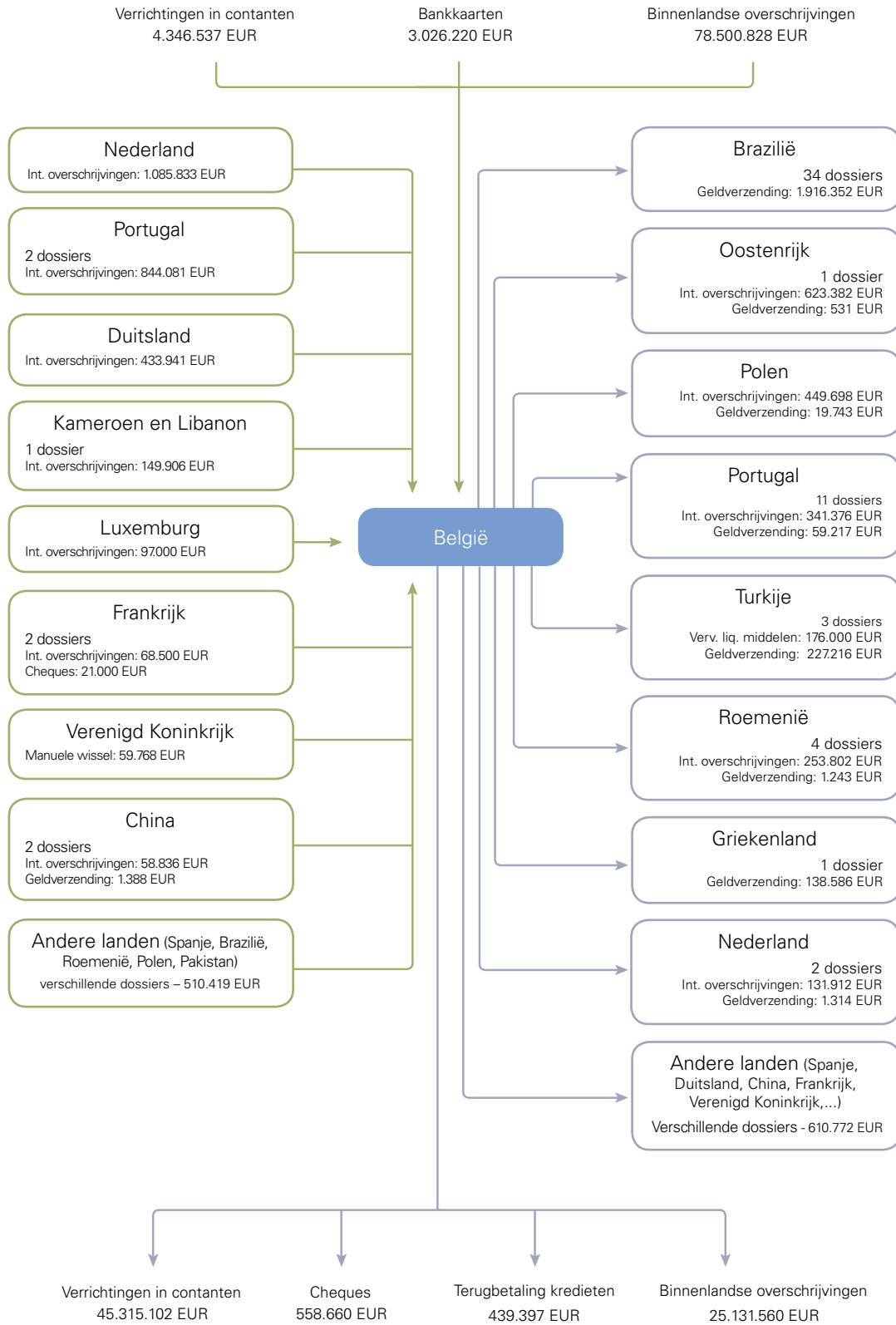
Handel in clandestiene werkkrachten - Herkomst van fondsen

Handel in clandestiene werkkrachten - Bestemming van fondsen

Handel in clandestiene werkkrachten – schematisch overzicht

Casus 1: Verschillende “postbusvennootschappen” om witwasverrichtingen te vergemakkelijken

Misdrijf	Witwassen Handel in clandestiene werkkrachten Mensenhandel Georganiseerde misdaad
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse betalingen Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sector (schoonmaak, bouwsector) - Aanzienlijke opnames in contanten - “Postbusvennootschappen” - De statuten werden veelvuldig gewijzigd

X en Y, die in België woonden, oefenden niettegenstaande dat ze gepensioneerd waren toch mandaten uit in verschillende Belgische bedrijven in de schoonmaak- of bouwsector. Naast de betaling van hun pensioen vonden op de privérekeningen van X en Y ook talrijke stortingen in contanten plaats. De rekeningen van hun vennootschappen werden gecrediteerd door overschrijvingen van verschillende andere vennootschappen maar eveneens door overschrijvingen van de betrokken vennootschappen zelf. X en Y namen deze fondsen stelselmatig in contanten op, in enkele maanden tijd liep dit bedrag op tot meer dan 3.500.000 EUR.

De betrokkenen verklaarden dat hiermee het loon van werknemers van deze vennootschappen moest worden betaald. Ze werkten in het zwart in België en hadden geen bankrekeningen.

De statuten van deze vennootschappen wijzigden veelvuldig (adreswijzigingen, andere bestuurder of maatschappelijk doel), de jaarrekeningen werden niet neergelegd en de financiële toestand was zorgwekkend. Meerdere vennootschappen waren op hetzelfde adres gevestigd en er werden geen werkelijke handelsactiviteiten uitgevoerd. Dit duidde op “postbusvennootschappen” die als dekmantel voor illegale activiteiten dienden. Verschillende van deze vennootschappen kwamen voor in dossiers die de CFI doormeldde in verband met handel in clandestiene werkkrachten.

Bovendien voerden andere personen mandaten uit in verschillende betrokken vennootschappen en kwamen deze ook voor in dossiers die de CFI doormeldde in verband met misdrijven die verband houden met de staat van faillissement, ernstige en georganiseerde fiscale fraude, drughandel of georganiseerde misdaad.

Politie-informatie toonde overigens aan dat X en Y gekend waren voor misdrijven die verband houden met de staat van faillissement en oplichting.

Misbruik van detachingsprocedure en schijnzelfstandigen

De afgelopen twee jaar maakte het onderzoek van de meldingen aan de CFI duidelijk dat er netwerken van mensenhandel bestaan die dermate georganiseerd en ingewikkeld zijn dat we van georganiseerde misdaad kunnen spreken. De CFI stelt vast dat deze netwerken alsmat professioneler worden. Dit blijkt onder meer uit de wijze waarop mensenhandelaars de detachingsprocedure en schijnzelfstandigen misbruiken.

Deze werkwijze werd onder meer gebruikt in dossiers in verband met Braziliaanse netwerken²¹. De daders beseffen dat de overheid hierin vooruitgang boekt. Om zich beter te wapenen tegen de controles van inspectiediensten en de politie hebben ze hun modus operandi verbeterd en schakelen ze nu Portugese bedrijven in die officieel met gedetacheerd personeel werken.

In werkelijkheid zijn dit illegale Braziliaanse werknemers die in België geworven worden en vervolgens naar Portugal worden gebracht. In Portugal worden illegalen op basis van een fictieve huurovereenkomst en met de hulp van hun werkgever ingeschreven bij het Portugese ministerie van financiën. Met deze inschrijving ontvangen ze een "kaart van belastingplichtige" op hun echte naam.

Eens terug in België ontvangen de illegale werknemers, vaak met tussenkomst van een vervalsers die hun werkgever kent en tegen betaling, een vals Portugees verblijfsdocument met hun echte Braziliaanse naam (dezelfde als die op hun paspoort en Portugees kaart van belastingplichtige).

Vervolgens wordt voor elke illegale werknemer met een daartoe opgerichte Portugese vennootschap een arbeidsovereenkomst opgesteld. Er wordt ook een Limosa-aangifte ingediend, deze elektronische aangifte is verplicht voor elke buitenlandse werknemer (loontrekkende, zelfstandige, stagiaire) die tijdelijk in België komt werken of voor rekening van Belgische gebruiker komt werken. Men zorgt ook voor (echte of vervalste) detachingsdocumenten.

Deze werknemers kunnen met deze documenten vanuit België over heel Europa "verspreid" worden om op verschillende bouwerven te werken.

Dit is geen louter Belgische aangelegenheid, maar een verschijnsel van internationale omvang²². Bovendien gaat het in dergelijke dossiers niet enkel om Brazilianen, in deze dossiers zijn ook andere nationaliteiten zoals Roemenen, Bulgaren en Tsjechen betrokken.

Door vervalste documenten met echte namen en een echte kaart van belastingplichtige samen met detachingsdocumenten te gebruiken wil men de politie of inspectie bij controles op het verkeerde spoor brengen en twijfel zaaien om te vermijden dat werknemers gearresteerd zouden worden. Dit heeft rechtstreekse gevolgen voor de gebruiker. Overigens maken de omstandigheden waarin ze wonen en werken inbreuk op de geldende wetgeving inzake werkgelegenheid, veiligheid en gezondheid van werknemers en sociale zekerheid.

Door clandestiene werknemers en "lege vennootschappen" te gebruiken worden openbare aanbestedingen vervalst of zelf de kwaliteit van de werken die in onderaanneming worden uitgevoerd aangetast door stelselmatig voorrang te geven aan bepaalde vennootschappen die meedraaien in criminele netwerken en zo hun diensten tegen dumprijzen kunnen aanbieden.

Hierbij moet dus duidelijk meer dan alleen maar zwartwerk worden bestreden. In deze dossiers moet rekening worden gehouden met misdrijven als valsheid en gebruik van valse documenten. Men mag ook niet uit het oog verliezen dat ondernemers geld witwassen, meedraaien in een criminele organisatie of geweld gebruiken tegen werknemers die tegenstribbelen en voor het geleverde werk vaak niet betaald worden.

.....
21. Zie Activiteitenverslag CFI 2009, blz.71.

22. Zie onder meer Tracfin, *Rapport d'activités 2010*; FAG, *Money Laundering Risks Arising from Trafficking of Human Beings and Smuggling of Migrants*, 2011.

Casus 2: Witwassen van geld in verband met mensenhandel en aankoop van aandelen voor schijnzelfstandigheid

Misdrijf	Witwassen Mensenhandel
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Binnenlandse overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Roemenië
Melders	Bank
Waarschuwingssignalen	- Risicosector (bouw) - Doorsluisrekening - Schijnzelfstandigen

De rekening van de Belgische vennootschap A, werkzaam in de bouwsector, werd kort na de opening gecrediteerd door overschrijvingen van bouwbedrijven B en C. Het totaalbedrag van deze verrichtingen liep in een jaar tijd op tot bijna 1.500.000 EUR.

De rekening werd bijna uitsluitend gedebiteerd door overschrijvingen naar rekeningen op naam van Roemenen. De mededelingen verwezen vaak naar "vergoeding" of "factuur X".

Vennootschap A werd bestuurd door de Roemeen X. De maatschappelijke zetel was het woonadres van Y, die werkloos was en vennootschap A samen met X oprichtte.

Vennootschap A was niet ingeschreven bij de RSZ en diende geen enkele multifunctionele, Limosa of Dimona-aangifte in. Officieel stelde de vennootschap dus geen enkele werknemer tewerk.

Uit het Belgisch Staatsblad bleek dat bij de oprichting van vennootschap A de oprichters van A aandelen toegekend kregen. Twee maanden later werden de aandelen onder een twaalfstal Roemenen herverdeeld.

De waarde van de aandelen was laag, maar vermoedelijk kon zo de wetgeving rond illegale arbeid omzeild worden. De Roemenen werden zo immers als werkende vennoten/zelfstandigen beschouwd. Dit verklaart waarom in de historiek van de rekening van vennootschap A sprake was van facturatie in plaats van gewone loonuitkering.

Het is echter bij wet verboden iemand als zelfstandige aan te geven terwijl die persoon in praktijk werknemer is.

Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding bevestigt dit verschijnsel en stelt vast dat Roemeense werknemers in de bouwsector via detachering en/of schijnzelfstandigen worden misbruikt. "Ze worden in Roemenië geronseld waar ze een minderwaardig contract tekenen of aandelen van het betrokken bedrijf (al dan niet in België) moeten kopen om als schijnzelfstandige te kunnen werken. Deze aandelen moeten worden afbetaald door te werken, zodat er in feite sprake is van een systeem van schuldbinding."²³

Bij een politiecontrole werden ten slotte tientallen Roemenen in een huis aangetroffen. De eigenaar van dit huis had banden met vennootschappen B en C, de opdrachtgevers van overschrijvingen op de rekening van A. Sommige Roemenen werkten als schijnzelfstandige voor A.

23. Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, Jaarverslag 2009, blz. 27

Casus 3: Gebruik van schijnzelfstandigen

Misdrijf	Witwassen Handel in clandestiene werkrachten Mensenhandel Georganiseerde misdaad
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Binnenlandse betalingen Internationale overschrijvingen Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België, Frankrijk, Nederland, Duitsland, Turkije, Spanje, Tsjechië, Polen, Hongarije, Roemenië
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sector (schoonmaak, bouw) - Aanzienlijke opnames in contanten - "Postbusvennootschappen" - De statuten werden veelvuldig gewijzigd

De Belgische vennootschap A, gespecialiseerd in zakelijke dienstverlening, werd bestuurd door twee Belgische vennootschappen B en C, met X en Y als vertegenwoordigers. Later werden nog twee Bulgaarse vennootschappen aangeduid als bestuurders, die eveneens door X en Y vertegenwoordigd werden.

In zes maanden tijd werd de rekening van vennootschap A voor een bedrag van meer dan 3.500.000 EUR gecrediteerd, voornamelijk van vennootschappen in de automobielsector. Een deel van het geld werd overgeschreven naar personen in Roemenië, Bulgarije, Tsjechië of een Belgisch uitzendbureau. Een ander deel werd in contanten opgenomen.

Volgens de RSZ vermeldde het detacheringsformulier Limosa dat vennootschap A een dertigtal Bulgaarse, Roemeense en Tsjechische zelfstandigen tewerkstelde. De verrichtingen op de rekening van vennootschap A toonden echter aan dat de meeste begunstigen niet als werknemer noch als zelfstandige bij de RSZ waren inschreven en geen enkele betrokkene verklaarde in België werkzaam te zijn.

Vennootschap A zou in Bulgarije, Roemenië en Tsjechië werknemers aanwerven, vermoedelijk via twee Bulgaarse bedrijven onder leiding van X en Y. Als Bulgaarse, Roemeense of Tsjechische zelfstandigen bleven deze betrokkenen in hun land van oorsprong gedomicilieerd en werden ze naar België gebracht zonder dat ze er over een adres beschikten.

Ze werden als schijnzelfstandigen ingezet om de wetgeving op illegale arbeid te omzeilen en werden door vennootschap A uitgebuit. Ze hadden geen arbeidsovereenkomst maar een "Contract Service Agreement" waarin vermeld stond dat vennootschap A hun cliënt was en ze 4 EUR per uur werden betaald, veel minder dan de gangbare prijzen in België.

Deze oneerlijke praktijken bood vennootschap A vele voordelen: door schijnzelfstandigen te gebruiken werden de werkgeversbijdragen niet betaald zoals gebruikelijk bij loonarbeid. Er werd ook geen rekening gehouden met bepalingen ter bescherming van werknemers. Werknemers moeten ook sociale bijdragen en bedrijfsvoorheffing betalen. De betrokkenen hadden geen recht op opzegtermijn of opzeggingspremie bij verbreking van de overeenkomst, noch op een minimumloon in geval van werkonbekwaamheid na een ongeval of ziekte.

2.5.5. FAG – Werkgroep typologieën

De werkgroep typologieën van de FAG, mede voorgezeten door een Plaatsvervangende Voorzitter van de CFI, vatte in 2010 een studie aan rond witwassen van geld en mensenhandel, met inbegrip van handel in clandestiene werkrachten. Dit project werd geleid door Frankrijk (Tracfin) en Offshore Group of Banking Supervisors (OGBS). De CFI heeft zowel qua structuur als op inhoudelijk vlak een bijdrage geleverd aan dit project.

Dit project werd in juni 2011²⁴ afgerond. De voornaamste conclusies van de werkgroep zijn:

- Om mensenhandel en migrantensmokkel beter te bestrijden moet de nationale en internationale samenwerking tussen de verschillende bevoegde overheden, in het bijzonder tussen de gerechtelijke overheden, de politie en het meldpunt, worden verbeterd;
- Financiële analyse moet ten volle worden benut om de bestemming van de opbrengst uit criminele activiteiten te achterhalen, vooral voor landen waar de opbrengst opnieuw geïnvesteerd wordt, meestal zijn dit ook de landen van herkomst van de slachtoffers en organisatoren;
- Dit vereist een betere gerechtelijke en politieke samenwerking tussen landen waarin de slachtoffers worden uitgebuit en de landen waar de opbrengst van deze activiteiten opnieuw geïnvesteerd wordt;
- Men moet ook zich beter bewust worden van het probleem en van de inspanningen die moeten worden geleverd om dit verschijnsel zowel in het land van herkomst als het land van bestemming aan te pakken.

2.6. Illegale drughandel

2.6.1. Statistieken

De CFI meldde in 2011 minder dossiers door in verband met illegale drughandel dan in 2009 en 2010. De betrokken bedragen in deze dossiers stijgen wel in vergelijking met die van de vorige jaren (24,35 miljoen EUR).

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	134	138	114	8,48
Bedragen ⁽¹⁾	11,79	10,99	24,35	3,40

(1) Bedragen in miljoen EUR

Er werd reeds vastgesteld dat deze verrichtingen sinds de invoering van de euro steeds moeilijker vast te stellen zijn. Ook de toename van het aantal drughandelaars en de opsplitsing van hun verrichtingen spelen hierbij een rol.

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met illegale drughandel volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel en Antwerpen (22,81 en 29,82%). Het hoogste bedrag aan witwassen werd doorgemeld naar het parket van Kortrijk en Verviers (31,68 en 23,22 %).

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Kortrijk	4	3,51	7,72	31,68
Verviers	1	0,88	5,66	23,22
Brussel	26	22,81	5,33	21,90
Antwerpen	34	29,82	2,18	8,96
Turnhout	7	6,14	0,95	3,92
Dendermonde	5	4,39	0,74	3,03
Hasselt	6	5,26	0,51	2,11
Luik	4	3,51	0,31	1,25
Namen	3	2,63	0,21	0,87
Gent	6	5,26	0,17	0,71
Tongeren	3	2,63	0,15	0,62
Brugge	3	2,63	0,11	0,44
Eupen	1	0,88	0,11	0,44
Charleroi	4	3,51	0,07	0,30
Neufchâteau	1	0,88	0,03	0,14
Doornik	2	1,75	0,03	0,10
Mechelen	1	0,88	0,02	0,10
Nijvel	1	0,88	0,02	0,07
Oudenaarde	1	0,88	0,02	0,07
Leuven	1	0,88	0,02	0,07
Totaal	114	100	24,36	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met illegale drughandel volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 52,63 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een seponering en in 35,96 % van een opsporingsonderzoek.

	2011	% 2011
Seponering	60	52,63
Opsporingsonderzoek	41	35,96
Gerechtelijk onderzoek	7	6,14
Nog niet meegedeeld	5	4,39
Verwijzing naar een rechtbank	1	0,88
Totaal	114	100

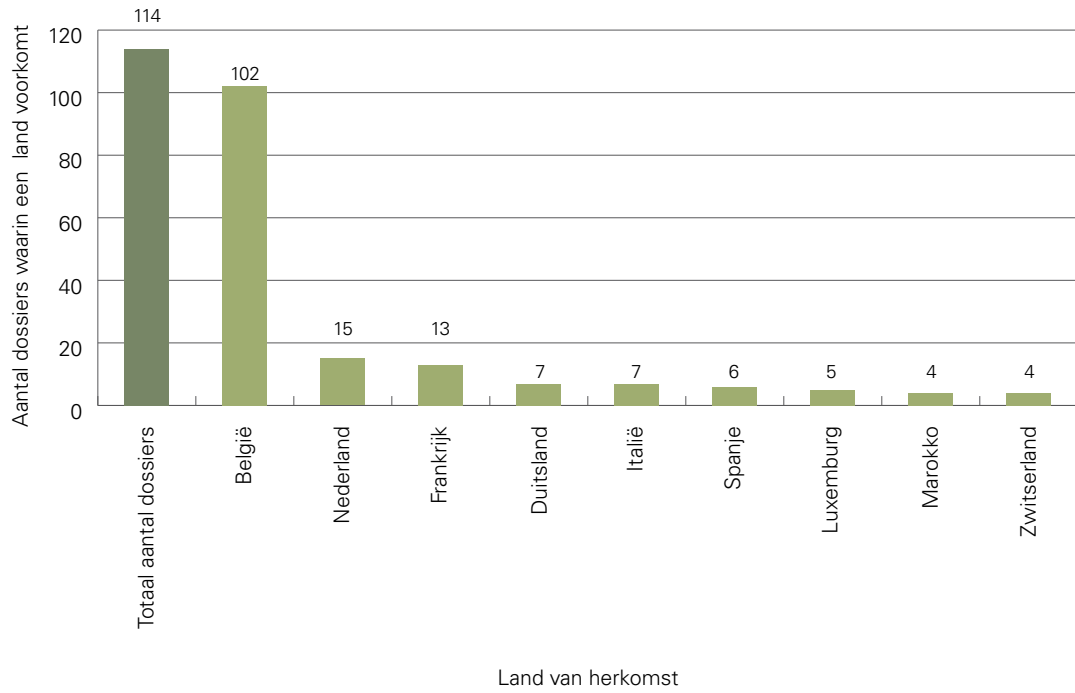
2.6.3. Financiële stromen

Net zoals in 2010 worden in de doorgemelde dossiers in verband met illegale drughandel vaak contanten gebruikt. Het gaat om stortingen in contanten op de rekening, contanten die aangebracht worden bij geldverzendingen of grensoverschrijdend cashvervoer vanuit België. Gelet op de grootte van het bedrag kan gesteld worden dat de fondsen die internationaal getransfereerd worden naar België voornamelijk uit Luxemburg, Nederland, Malta en Turkije komen. Op vlak van frequentie scoren onze buurlanden het hoogst. Dit is vergelijkbaar met de financiële stromen van 2010.

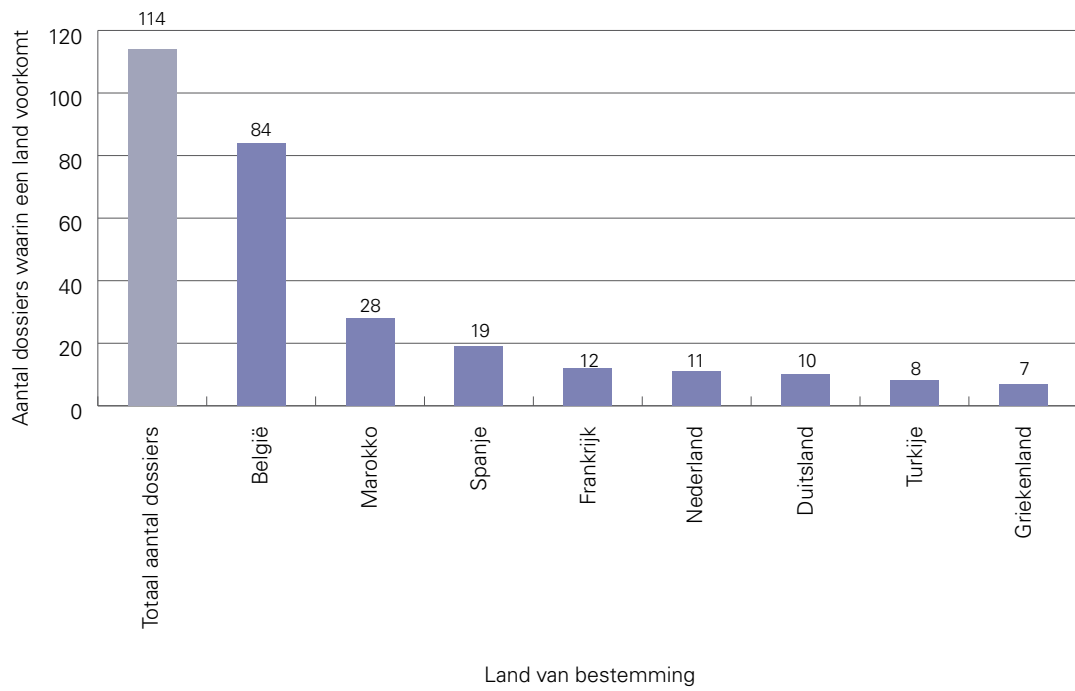
Wanneer er gekeken wordt naar de bestemming van de fondsen kan gesteld worden dat bijna de helft van de fondsen in eerste instantie in België blijft. Dit door opnames in contanten, binnenlandse overschrijvingen of investeringen in onroerende goederen of effecten. De fondsen die internationaal getransfereerd worden, gaan volgens belangrijkheid in grootte naar Luxemburg, Roemenië, Hongkong, Duitsland, Malta en Nederland. Marokko, Spanje, Frankrijk en Nederland komen het vaakst voor in de doorgemelde dossiers.

Het dient te worden opgemerkt dat de fondsen die hun oorsprong of bestemming vinden in Hongkong en Malta slechts twee dossiers betreffen. Zij zijn eerder significant omwille van hun bedrag dan van het aantal keren dat ze voorkomen.

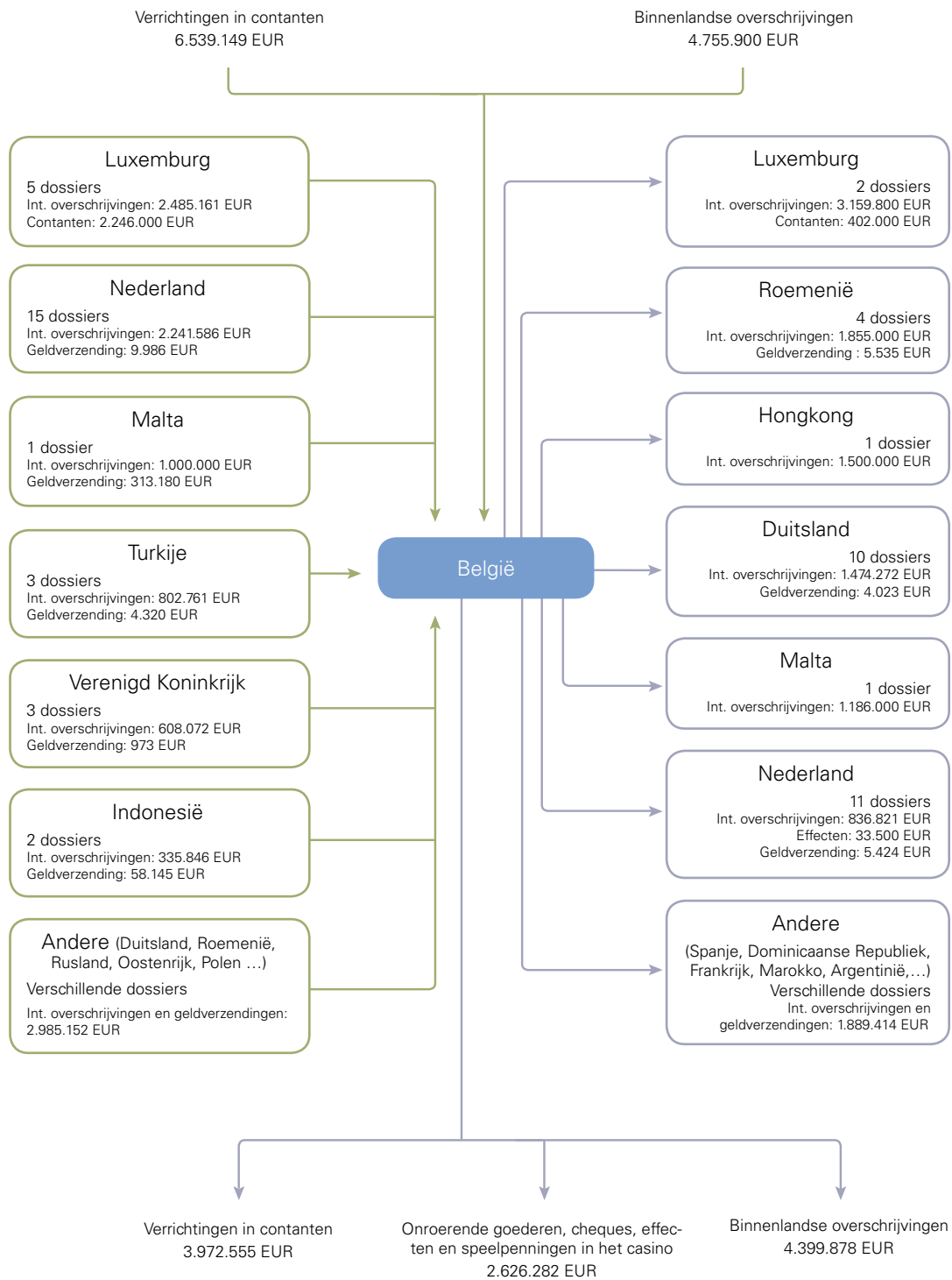
Illegale drughandel - Herkomst van fondsen

Illegale drughandel - Bestemming van fondsen

Illegale drughandel – schematisch overzicht

Casus: Witwasverrichtingen via een vennootschap die schoonheidsverzorging aanbiedt (schoonheidsinstituut)

Misdrijf	Witwassen Illegale drughandel
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Internationale overschrijvingen Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België, Spanje, Verenigd Koninkrijk
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Ongewone verrichtingen in vergelijking met het maatschappelijke doel van de vennootschap - Aanzienlijke verrichtingen in contanten

In enkele maanden tijd werd de rekening van vennootschap X, een schoonheidsinstituut in Brussel, door stortingen in contanten gecrediteerd voor een totaalbedrag van 15.700 EUR. De rekening ontving ook internationale overschrijvingen uit Spanje (twee opdrachtgevers) voor een totaalbedrag van 22.400 EUR.

Een deel van het geld werd in contanten opgenomen. Er werd geld naar het Verenigd Koninkrijk overgemaakt, het resterende bedrag werd blijkbaar voor een huurwaarborg gebruikt.

Een van de zaakvoerders woonde in het Verenigd Koninkrijk. De andere woonde in Spanje en was de opdrachtgever van sommige overschrijvingen uit Spanje.

De overschrijvingen uit Spanje stemden niet overeen met het maatschappelijke doel van de vennootschap, die enkel plaatselijke handelsactiviteiten uitoefende.

Via internationale samenwerking met het Verenigd Koninkrijk werd vernomen dat de betrokkene die in het Verenigd Koninkrijk woonde in 2006 werd aangehouden voor drughandel en diefstal.

Open bronnen toonden aan dat een van de bovenvermelde opdrachtgevers in Spanje tot meerdere jaren gevangenisstraf was veroordeeld voor drugproductie en witwassen.

De Belgische vennootschap werd kennelijk als dekmantel gebruikt om geld voortkomend uit illegale drughandel wit te wassen.

2.7. Georganiseerde misdaad

2.7.1. Statistieken

De CFI meldde in 2011 ongeveer hetzelfde aantal dossiers door in verband met georganiseerde misdaad als in 2010. De bedragen zijn vergelijkbaar met die van 2010, maar lopen evenwel terug in vergelijking met 2009 (uitzonderlijk jaar omwille van de doormelding van een groot dossier – cf. hoofdstuk III – 1.1.).

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	38	46	43	3,20
Bedragen ⁽¹⁾	1.848,60	23,54	23,29	3,25

(1) Bedragen in miljoen EUR

2.7.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met georganiseerde misdaad volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (41,86 %), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	18	41,86	8,05	34,56
Dendermonde	2	4,65	3,54	15,18
Hasselt	1	2,33	3,01	12,93
Veurne	1	2,33	2,63	11,29
Luik	3	6,98	2,60	11,17
Dinant	1	2,33	0,79	3,40
Antwerpen	7	16,28	0,75	3,22
Doornik	1	2,33	0,61	2,63
Bergen	2	4,65	0,60	2,55
Federaal parket	2	4,65	0,31	1,35
Brugge	1	2,33	0,14	0,60
Turnhout	1	2,33	0,11	0,46
Charleroi	2	4,65	0,08	0,36
Tongeren	1	2,33	0,07	0,29
Totaal	43	100	23,29	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met georganiseerde misdaad volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 60,47 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 27,91 % van een seponering.

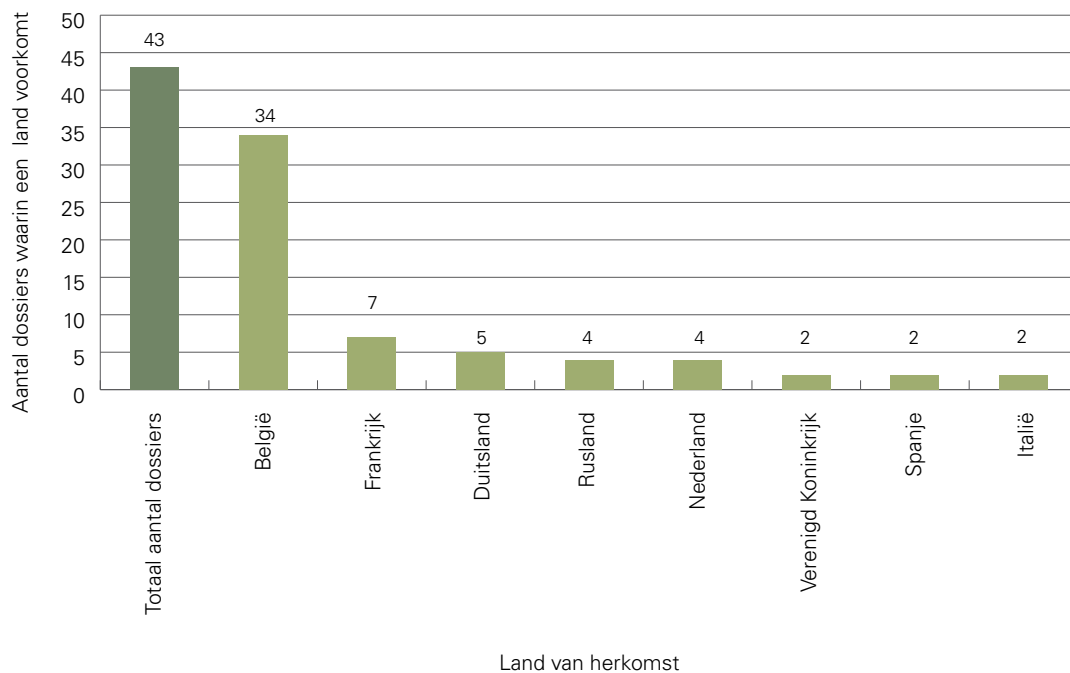
	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	26	60,47
Seponering	12	27,91
Gerechtelijk onderzoek	3	6,98
Overgemaakt aan een buitenlandse gerechtelijke overheid	1	2,32
Nog niet meegedeeld	1	2,32
Totaal	43	100

2.7.3. Financiële stromen

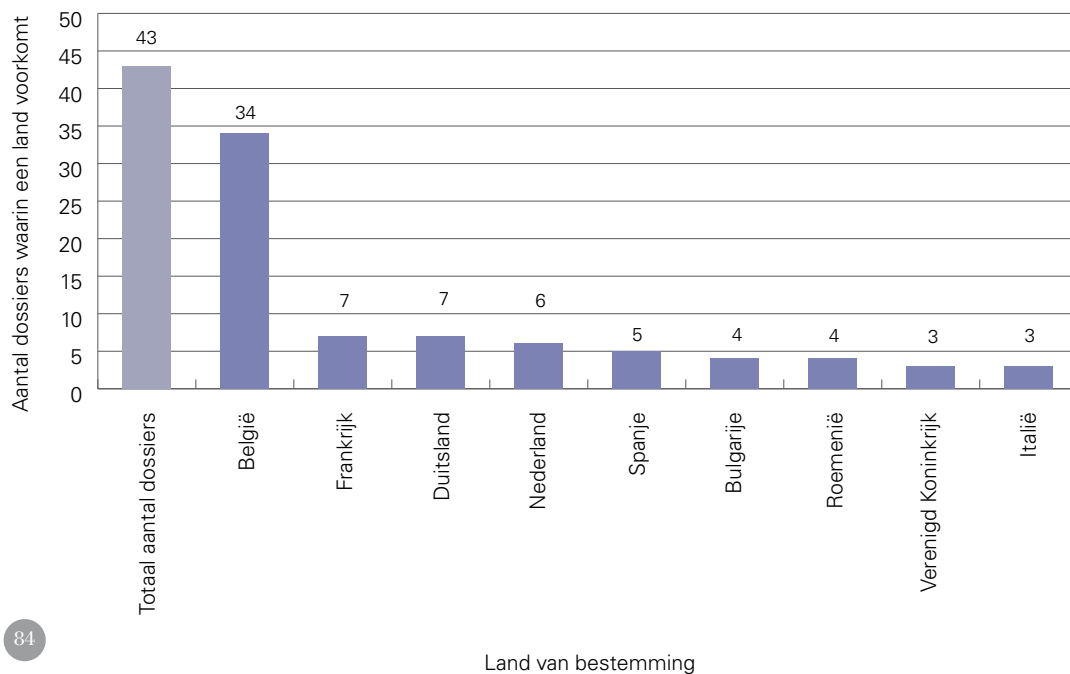
De onderstaande schema's tonen aan dat verdachte verrichtingen in verband met georganiseerde misdaad vooral in of via België worden uitgevoerd. Het gaat hoofdzakelijk om stortingen in contanten en binnenlandse overschrijvingen, gevolgd door opnames in contanten, binnenlandse overschrijvingen en aankoop van effecten en onroerende goederen.

Hoewel de meeste verrichtingen in België plaatsvinden worden de meeste internationale verrichtingen in verband met georganiseerde misdaad uitgevoerd met buurlanden van België: Frankrijk, Duitsland, Luxemburg en het Verenigd Koninkrijk.

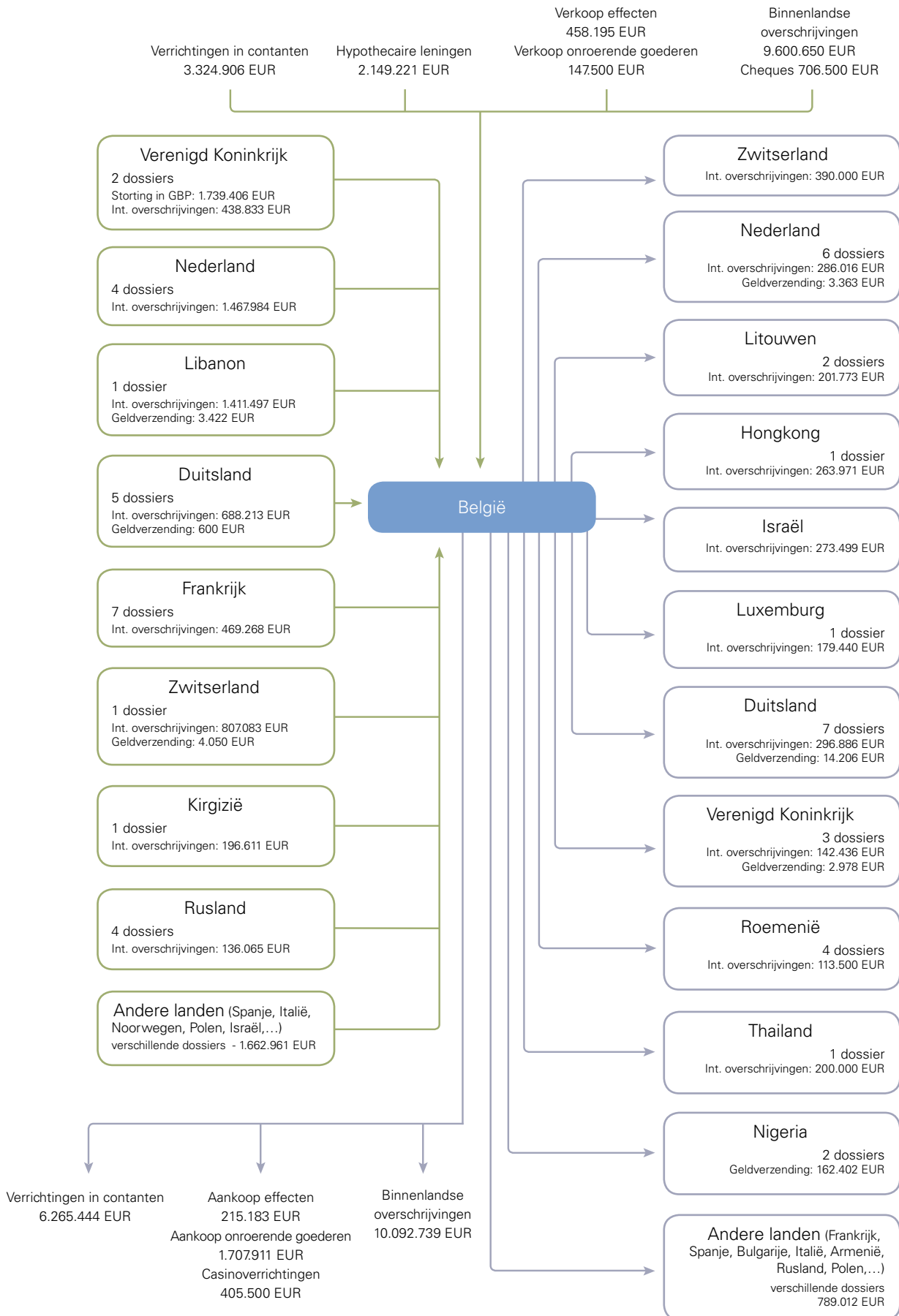
Georganiseerde misdaad - Herkomst van fondsen

Georganiseerde misdaad - Bestemming van fondsen

Georganiseerde misdaad – schematisch overzicht

Casus: ABC-transacties

Misdrijf	Witwassen Georganiseerde misdaad
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Opnames in contanten Internationale overschrijvingen Aankoop van onroerende goederen Hypothecaire kredieten en consumentenkrediet
Betrokken jurisdicties	België
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Onregelmatigheden bij de aanvraag van hypothecaire kredieten of consumentenkredieten (valse loonbriefjes, overschatting van onroerend goed) - Gebruik van hypothecaire kredieten of consumentenkrediet voor andere doeleinden - ABC-transacties

Sinds 2009 sloten verschillende betrokkenen die in België woonden tal van hypothecaire- en consumentenkredieten af. Deze kredieten werden steeds aangebracht via dezelfde verzekeringstussenpersoon, vennootschap A, vertegenwoordigd door X.

De kredieten vertoonden tal van onregelmatigheden, er werden valse loonbriefjes gebruikt en de onroerende goederen werden sterk overschat.

Financiële ontleding toonde aan dat de kredieten niet werden aangewend waarvoor ze aanvankelijk werden afgesloten. Zo bleek dat de verkregen kredietbedragen uiteindelijk vaak grotendeels in contanten werden opgenomen, naar persoonlijke rekeningen werden overgeschreven of opnieuw werden gebruikt zodat een kennis hetzelfde onroerend goed aan een hogere prijs kon kopen.

Het merendeel van de notariële aktes werd verleden door de notarissen Y en Z. Beide notarissen dienden, gezien hun nauwe betrokkenheid bij de oprichting van enkele vennootschappen van de betrokkenen en het feit dat ze werden ingeschakeld bij het verlijden van een opeenvolging aan notariële aktes op dezelfde dag, meer dan waarschijnlijk op de hoogte te zijn van het bedrieglijke karakter van deze verrichtingen. Dit laatste element deed vermoeden dat hier ABC-transacties werden gebruikt.

Zo verleed notaris Z twee notariële aktes op dezelfde dag, zowel voor de verkoop van een onroerend goed gekocht door B als voor de verkoop van hetzelfde onroerend goed door B aan C voor een bedrag dat tweemaal zo hoog lag. In beide gevallen werden de hypothecaire kredieten toegekend.

Hetzelfde deed zich voor bij notaris Y waar hetzelfde onroerend goed in enkele maanden tijd met een flinke meerwaarde opnieuw verkocht werd aan een koper met hetzelfde adres als de verkoper.

Bij ABC-transacties ligt de werkelijke waarde van een onroerend goed lager dan de bekomen hypothecaire kredieten waardoor bij een eventuele gedwongen verkoop de kredietverstrekker met een sterk overgewaardeerd onroerend goed achterblijft en aldus aanzienlijke verliezen lijdt.

Bij de aankoop van bepaalde onroerende goederen werden bedragen in contanten vereffend, waardoor na de afrekening van het hypothecair krediet een surplus ontstond dat de notaris op de rekening van de koper stortte. Ook dit element duidde op het ongebruikelijke karakter van de verrichtingen en maakte het witwassen van criminele gelden mogelijk.

De betrokkenen waren politoneel gekend voor verscheidene misdrijven zoals drughandel, oplichting, misbruik van vertrouwen, misdrijf in verband met de staat van faillissement en mensenhandel.

Op de persoonlijke rekeningen van verschillende betrokkenen vonden stortingen in contanten plaats. Het vermoeden was groot dat deze contanten voortvloeiden uit de criminele feiten waarvoor ze gekend waren. Door deze gelden te gebruiken om kredieten terug te betalen werden deze witgewassen.

2.8. Mensenhandel

2.8.1. Statistieken

De CFI meldde in 2011 meer dossiers door in verband met mensenhandel dan in 2010 en 2009. De bedragen in deze dossiers nemen toe in vergelijking met 2010 en 2009 maar hiermee is slechts 1,69% van het totale witgewassen bedrag gemoeid.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	60	53	70	5,20
Bedragen ⁽¹⁾	4,61	6,50	12,12	1,69

(1) Bedragen in miljoen EUR

2.8.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met mensenhandel volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel, Antwerpen en Luik (31,43, 10,00 en 10,00 %), maar de grootste bedragen werden naar Dendermonde en Gent (36,69 en 18,31 %) doorgemeld.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Dendermonde	5	7,14	4,45	36,69
Gent	5	7,14	2,22	18,31
Antwerpen	7	10,00	1,20	9,89
Brussel	22	31,43	1,13	9,37
Brugge	4	5,71	1,11	9,22
Leuven	3	4,29	0,89	7,31
Luik	7	10,00	0,36	2,96
Hasselt	6	8,57	0,24	2,00
Turnhout	1	1,43	0,13	1,05
Tongeren	2	2,86	0,10	0,81
Charleroi	2	2,86	0,08	0,67
Kortrijk	2	2,86	0,08	0,66
Namen	1	1,43	0,06	0,51
Verviers	1	1,43	0,04	0,30
Nijvel	1	1,43	0,02	0,12
Doornik	1	1,43	0,01	0,12
Totaal	70	100	12,12	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met mensenhandel volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 52,86 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 41,43 % sprake is van een seponering.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	37	52,86
Seponering	29	41,43
Nog niet meegedeeld	4	5,71
Totaal	70	100

2.8.3. Financiële stromen

Uit de onderstaande schema's blijkt dat België een centrale rol speelt in dossiers in verband met mensenhandel. Qua bedragen zijn stortingen in contanten in België en binnenlandse overschrijvingen de belangrijkste verrichtingen.

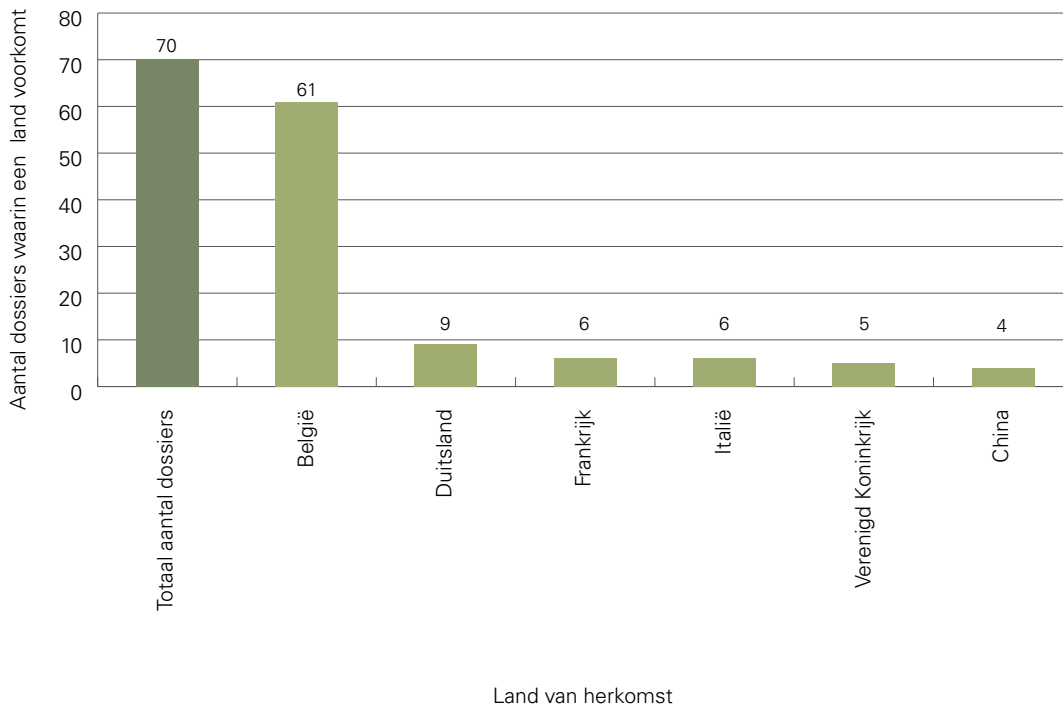
Er is een binnenkomende geldstroom uit China voor een totaalbedrag van zowat 500.000 EUR. Deze verrichtingen hebben betrekking op investeringen in België in de restaurantsector met opbrengst uit mensenhandel.

Als uitgaande geldstroom komen vaak geldverzendingen voor naar landen die gekend staan als organisator en leverancier van slachtoffers van mensenhandel (Albanië, Moldavië, Roemenië, Oekraïne, Bulgarije, Thailand).

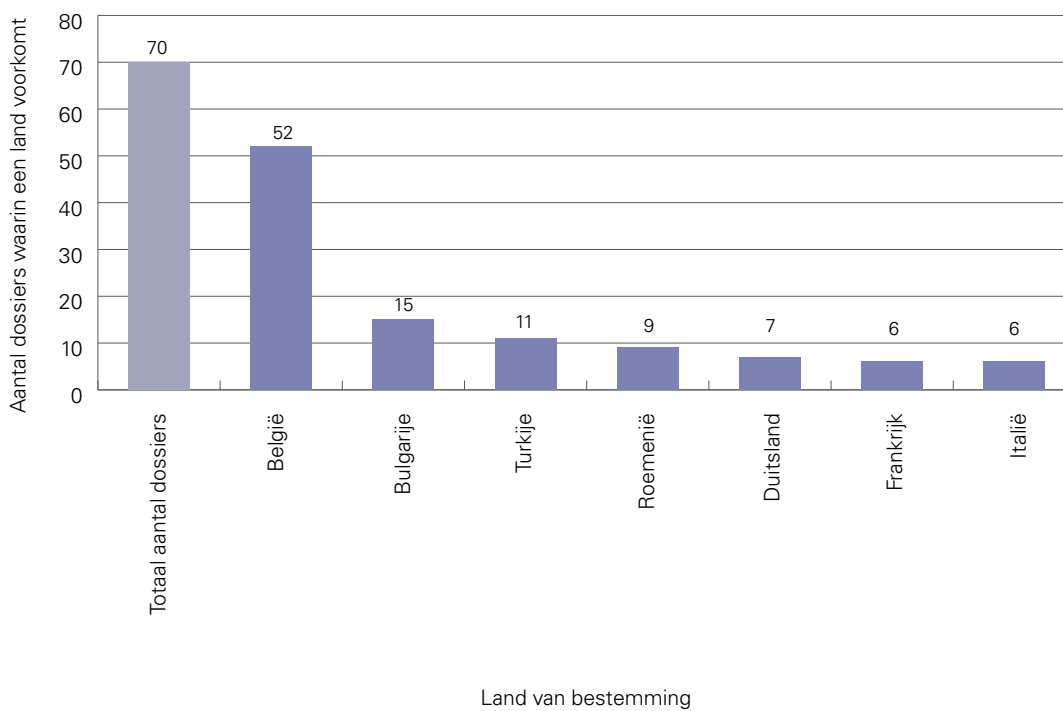
Kenmerkend voor dossiers in verband met mensenhandel is dat deze geldverzendingen vrijwel anoniem kunnen plaatsvinden omdat het meestal om kleine bedragen gaat en deze bovendien ook vrijwel onmiddellijk kunnen worden uitgevoerd.

Via deze geldverzendingen sturen slachtoffers van mensenhandel geld naar hun land van herkomst. Tevens wordt in opdracht van de criminele organisatie geld witgewassen, een deel van het verstuurd geld moet in het land van bestemming (van de organisatoren maar ook van de slachtoffers) door de begunstigden aan de organisatoren immers worden terugbezorgd (meestal familieleden van de slachtoffers).

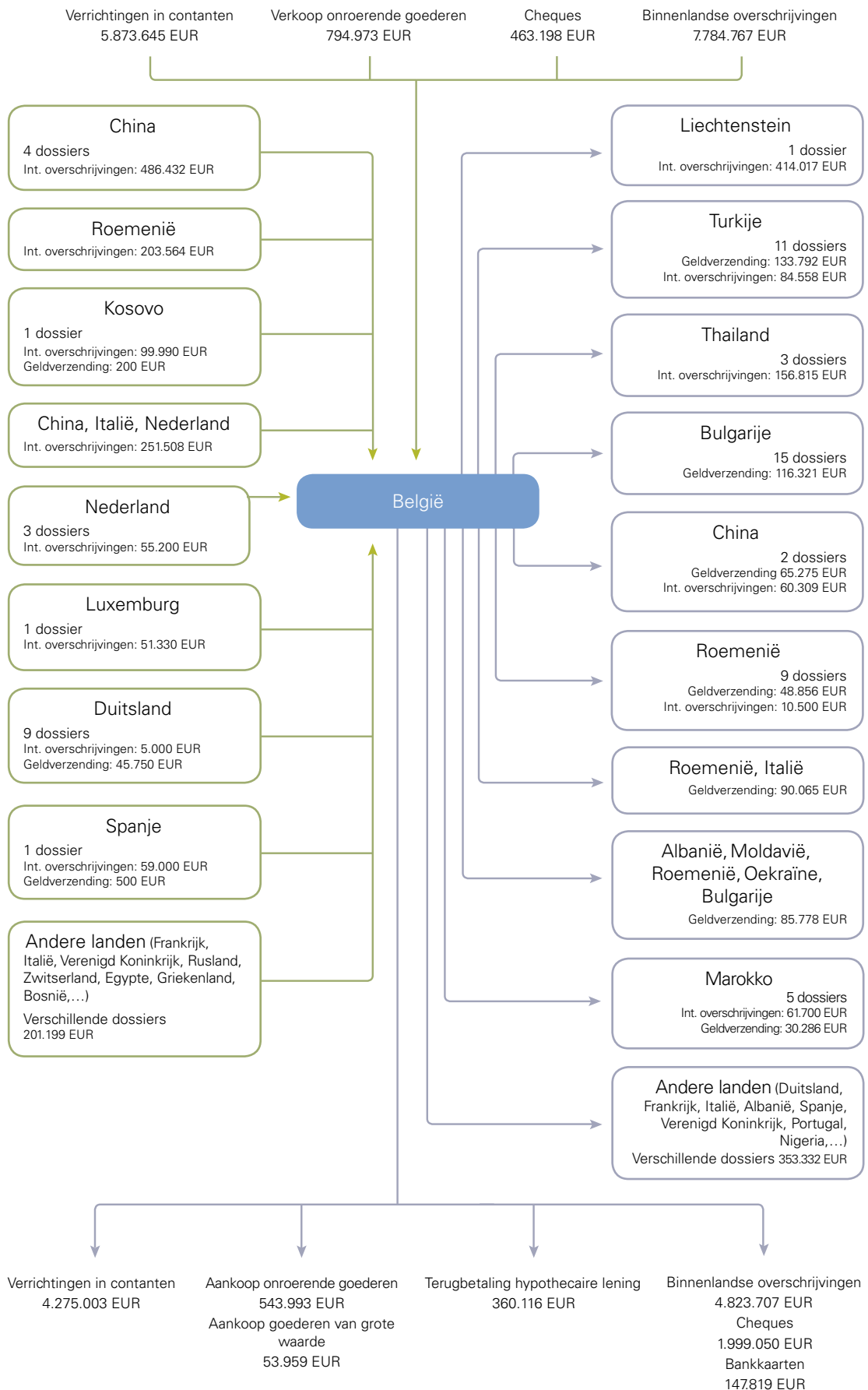
Mensenhandel - Herkomst van fondsen

Mensenhandel - Bestemming van fondsen

Mensenhandel – schematisch overzicht

Casus 1: Witwasverrichtingen via een vennootschap die een nachtwinkel en autowasstraat uitbaatte

Misdrijf	Witwassen Mensenhandel Handel in clandestiene werkkrachten
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse betalingen Internationale overschrijvingen Uitschrijven van cheques Opname in contanten
Betrokken jurisdicties	België, India, Frankrijk, Duitsland, Spanje
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sector (nachtwinkel, autowasstraat) - Ongewone verrichtingen in verhouding tot het economische profiel van de betrokkene - Vermenging van fondsen van de vennootschap en persoonlijke fondsen

In twee jaar tijd werden de rekeningen van de Belgische vennootschap P, een nachtwinkel en autowasstraat, hoofdzakelijk gecrediteerd door stortingen in contanten voor een bedrag van meer dan 1.500.000 EUR. De fondsen werden vervolgens voornamelijk gebruikt om cheques uit te schrijven ten gunste van de Belgische vennootschap V, een groothandel in tabak.

In dezelfde periode ontving de persoonlijke rekening van X, vennoot van vennootschap P, voor meer dan 60.000 EUR stortingen in contanten en voor zowat 40.000 EUR internationale overschrijvingen van personen in India, Frankrijk, Duitsland en Spanje. Een groot deel van het geld werd in contanten opgenomen.

Informatie van de RSZ toonde aan dat vennootschap P geen werknemers in dienst had. Uit politionele informatie bleek dat X en vennootschap P gekend waren voor mensenhandel in het kader van de economische uitbuiting van illegalen voor de activiteiten van vennootschap P.

De verrichtingen op de rekeningen van P en X konden dus in verband worden gebracht met mensenhandel waarvoor de betrokkenen gekend waren.

Casus 2: Aanzienlijke internationale overschrijvingen en verrichtingen in contanten om een Chinees restaurant te kopen

Misdrijf	Witwassen Mensenhandel
Betrokkenen	Rechtspersonen Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Banken
Gebruikte middelen	Stortingen in contanten Binnenlandse overschrijvingen Internationale overschrijvingen Uitschrijven van cheques
Betrokken jurisdicties	België, China, Italië, Nederland
Melders	Banken
Waarschuwingssignalen	- Gevoelige sector (horeca) - Aanzienlijke verrichtingen in contanten - Herkomst van de fondsen is niet gekend

Dit dossier werd doorgemeld nadat de CFI verscheidene meldingen van verschillende banken ontving.

Het restaurant W werd opgericht met een startkapitaal van 200.000 EUR. Het geld kwam hoofdzakelijk van de zichtrekeningen van A, B en C, de bestuurders van W. De vierde bestuurder D stortte de overige 60.000 EUR in contanten. De betrokkenen waren Chinezen of van Chinese afkomst en woonden in België.

Ontleding van de zichtrekeningen van A, B en C toonde aan dat het saldo opgebouwd werd met overschrijvingen van hun spaarrekeningen die op hun beurt door aanzienlijke stortingen in contanten en overschrijvingen uit Italië en Nederland gecrediteerd werden. In zes maanden tijd werd bijna 150.000 EUR in contanten gestort en zowat 100.000 EUR uit het buitenland overgeschreven. De herkomst van de contanten was niet gekend.

De CFI ontving ook een melding over de rekening van B bij een andere bank. Deze rekening werd gecrediteerd door grote stortingen in contanten en meerdere overschrijvingen uit China. B verklaarde deze stortingen aan de hand van de verkoop van een onroerend goed en de overschrijvingen door leningen van vrienden.

Ook op een andere rekening van B werden verrichtingen uitgevoerd. De rekening werd een jaar lang weinig gebruikt, plots gevolgd door een hele reeks verrichtingen zoals overschrijvingen uit China, Italië en Nederland. Dit geld werd vervolgens gebruikt om cheques aan een notaris uit te schrijven.

In dezelfde periode openden verscheidene Chinezen of personen van Chinese afkomst rekeningen bij dezelfde bank in België. Deze rekeningen werden voornamelijk gecrediteerd door stortingen in contanten en overschrijvingen van personen van Chinese afkomst of van vennootschappen onder leiding van personen van Chinese afkomst. Hierna werden de fondsen in contanten opgenomen, naar China overgeschreven of gebruikt om een deel van het restaurant W te kopen.

Uit politionele bron bleek dat de betrokkenen gekend waren voor mensenhandel via Chinese restaurants.

2.9. Terrorisme, financiering van terrorisme met inbegrip van financiering van proliferatie

2.9.1. Statistieken

Het aantal doorgemelde dossiers dat betrekking heeft op de financiering van terrorisme is in 2011 licht gestegen. In absolute cijfers blijft het aantal dossiers echter zeer beperkt, evenals het totale bedrag dat in 2011 doorgemeld werd. De lichte stijging in het aantal dossiers is ten dele toe te schrijven aan het toegenomen aantal dossiers dat betrekking heeft op de financiering van proliferatiegevoelige activiteiten.

Non-proliferatie werd door de wet van 18 januari 2010 als bevoegdheid toegewezen aan de CFI en de melding van verdachte financiële verrichtingen die mogelijk verband hielden met deze materie kwam in 2011 op kruissnelheid. De bedragen in deze dossiers zijn ook merkkelijk groter dan bij de klassieke terrorismedossiers.

Het beperkte aandeel van dossiers inzake de financiering van terrorisme - met inbegrip van proliferatie - in het totaal van de in 2011 doorgemelde dossiers betekent echter geenszins dat de CFI het belang van financieel onderzoek naar terrorisme onderschat. Dergelijk onderzoek zal er wellicht niet in slagen om concrete eenmalige acties of aanslagen te vrijdelen, maar kan er wel toe bijdragen om terroristische organisaties of staten te verhinderen de nodige infrastructuur op te bouwen en het geschikte klimaat te creëren waaruit gewelddadige acties voortvloeien.

Uit analyse van de dossiers blijkt inderdaad dat de financiële verrichtingen vooral dienen om organisaties die extremistisch gedachtegoed uitdragen te ondersteunen. Mede dankzij deze financiële steun kunnen dergelijke extremistische organisaties op langere termijn een voedingsbodemp vormen voor terroristische activiteiten, meestal in een buitenlands conflictgebied.

De wet kent de CFI enkel bevoegdheden toe op het vlak van terrorisme en niet voor de financiering van extremisme. In de praktijk is het onderscheid tussen extremisme en terrorisme echter flinterdun en zorgt de beperkte bevoegdheid ervoor dat de CFI zich in haar financiële onderzoeken hoofdzakelijk dient te richten op gekende organisaties die op terrorismelijsten vermeld worden.

Een bevoegdheidsuitbreiding naar de financiering van extremistische activiteiten zou de CFI toelaten om in nauwe samenwerking met de partnerdiensten in deze materie - politie, federaal parket en inlichtingendiensten - een meer proactieve rol te spelen in de aanpak van terrorisme en de financiële en logistieke ontplooiing van extremistische netwerken in een vroeg stadium te stoppen.

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen of financiering van terrorisme per jaar

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal – terrorisme	0	4	1	0,07
Aantal – financiering van terrorisme ⁽¹⁾	13	15	21	1,56
Bedrag – terrorisme	0	0,16	0,04	0,01
Bedrag – financiering van terrorisme ⁽¹⁾	0,42	6,13	1,93	0,27

(1) met inbegrip van financiering van proliferatie – bedragen in miljoen EUR

2.9.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met terrorisme of financiering van terrorisme volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen/financiering van terrorisme per parket weer. De meerderheid van de dossiers (81,82 %) werd door de CFI doorgemeld naar het Federaal Parket.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Federaal parket	18	81,82	1,40	71,31
Brussel	1	4,55	0,34	17,25
Antwerpen	1	4,55	0,10	4,84
Gent	1	4,55	0,09	4,70
Mechelen	1	4,55	0,04	1,89
Totaal	22	100	1,97	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met terrorisme en financiering van terrorisme, met inbegrip van financiering van proliferatie volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat 45,45 % van de doorgemelde dossiers geseponeerd werden op parketniveau.

	2011	% 2011
Seponering	10	45,45
Opsporingsonderzoek	7	31,82
Nog niet meegedeeld	5	22,73
Totaal	22	100

2.9.3. Financiële stromen

Uit analyse van de financiële stromen in de dossiers financiering terrorisme en proliferatie blijkt dat binnenlandse overschrijvingen en verrichtingen in contanten de meest voorkomende verdachte verrichtingen zijn.

Onderstaande casus toont aan dat ook met het vervoer van liquide middelen rekening moet worden gehouden wanneer de prioriteiten ter bestrijding van financiering van terrorisme worden vastgelegd.

In de terrorismedossiers gaat het vooral om het opnemen in contanten van fondsen die via binnenlandse overschrijving op de rekening gestort werden in opdracht of ten gunste van personen die gekend zijn in onderzoeken naar terrorisme.

Daarnaast worden er ook in verschillende dossiers kleinere bedragen verstuurd via *money remittance* vanuit België naar gevoelige landen als Marokko, Pakistan, Rusland en Afghanistan.

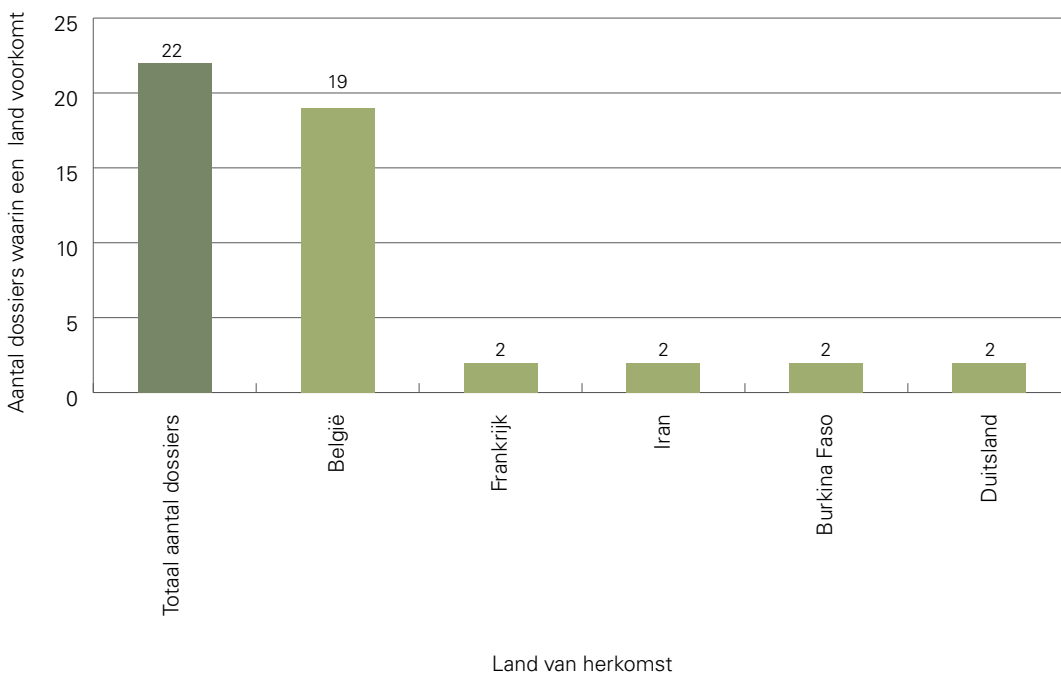
Waar de oorsprong van de fondsen de voorbije jaren bijna hoofdzakelijk legaal was en voornamelijk afkomstig uit commerciële activiteiten of sociale uitkeringen (OCMW, werkloosheid,...), zijn er dit jaar ook veel dossiers doorgemeld waarin tevens sprake was van drughandel, oplichting, mensensmokkel of wapenhandel. Deze vaststelling zou er op kunnen wijzen dat de grenzen tussen terroristische en criminele netwerken steeds verder vervagen.

In 2011 werd ook vastgesteld dat vennootschappen, al dan niet met activiteiten, als dekmantel voor verdachte verrichtingen werden gebruikt (stortingen en opnames in contanten, overschrijvingen).

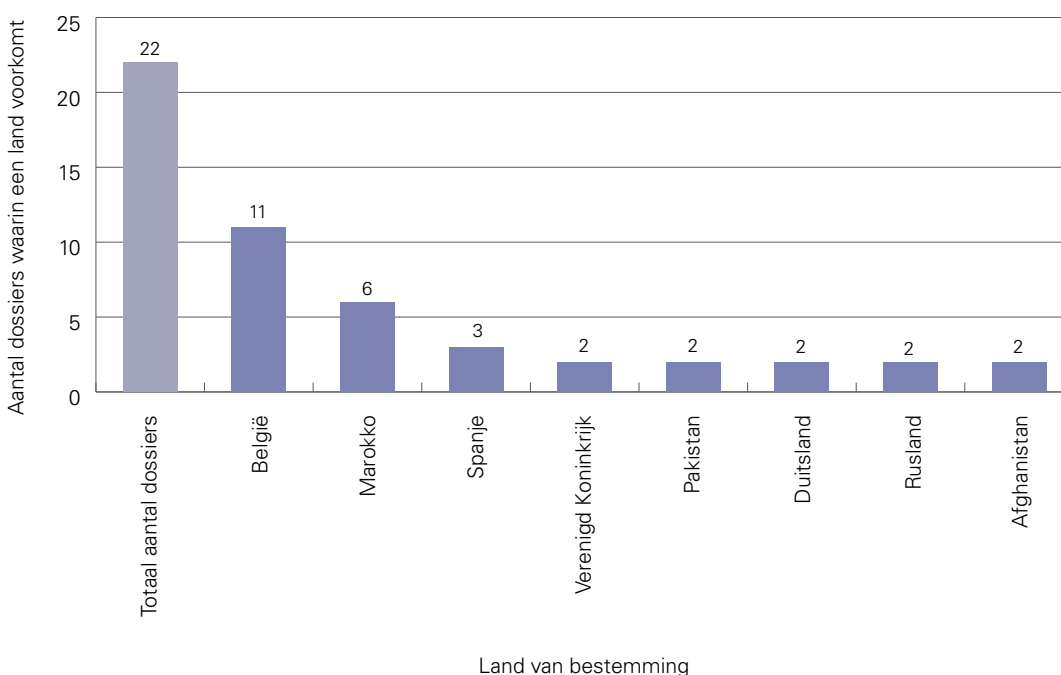
Volgende extremistische organisaties of groeperingen werden geïdentificeerd in de dossiers met betrekking tot de financiering van terrorisme die in 2011 werden doorgemeld: Al QAEDA of aan Al QAEDA gelieerde groeperingen (AQIM, netwerk rond EL AROUD), PKK (Partiya Karkaren Kurdistan), KHATM-E-NUBUWWAT, SIPAH-E-MUHAMMAD, JAMAAT AL TABLIGH en BBET (Bloed Bodem Eer Trouw).

Bij de dossiers die doorgemeld werden wegens aanwijzingen van proliferatiegevoelige activiteiten verliep de verdachte financiële stroom vooral via internationale overschrijving. De fondsen werden ofwel rechtstreeks uit Iran overgeschreven op rekening van een Belgische leverancier of werden betaald aan een tussenschakel in buurlanden Frankrijk en Duitsland of in Maleisië. Belgische bedrijven werden eveneens ingeschakeld om goederen aan te kopen bij Duitse leveranciers van goederen met mogelijk nucleair eindgebruik in Iran.

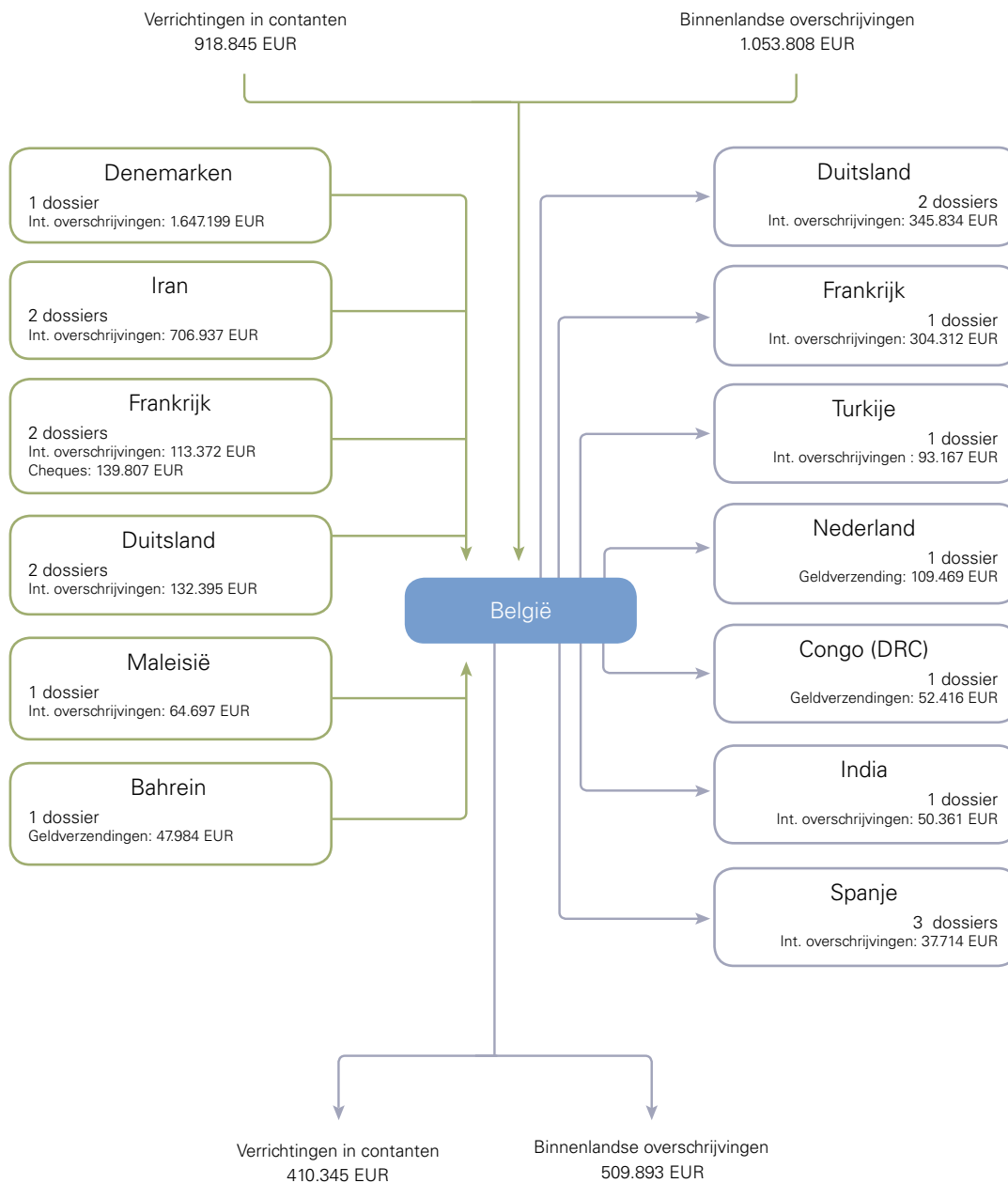
Terrorisme en financiering van terrorisme - Herkomst van fondsen

Terrorisme en financiering van terrorisme - Bestemming van fondsen

Terrorisme en financiering van terrorisme – schematisch overzicht

Casus 1: Vervoer van liquide middelen die verband houden met financiering van terrorisme

Misdrijf	Financiering van terrorisme Georganiseerde misdaad
Betrokkenen	Natuurlijke personen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Vervoer van liquide middelen Binnenlandse betalingen Internationale overschrijvingen
Betrokken jurisdicties	België, Turkije, Duitsland
Melders	Bank
Waarschuwingssignalen	- Vervoer van liquide middelen - Geen economische verantwoording - Doorsluisrekeningen - Rechtspersonen kwamen voor op een lijst

X, die in België woonde en geen beroep uitoefende, had 25.000 EUR bij zich toen hij naar Turkije reisde en gaf dit bedrag niet aan bij de Duitse douane. X beweerde dat hij een onroerend goed in België had verkocht en deze opbrengt bedoeld was om een bouwgrond in Turkije te kopen.

Uit gegevens van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie bleek echter dat X geen onroerend goed in België had verkocht. Op de rekening was geen spoor van een opname in contanten voor een bedrag van 25.000 EUR terug te vinden. Dit bedrag stemde overigens helemaal niet overeen met zijn beroepssituatie, de betrokkene was immers werkloos. Hij ontving wel 8.000 EUR van zijn schoonbroer Y.

Na toetsing van financiële gegevens kon worden opgemaakt dat de 25.000 EUR die X vervoerde aanvankelijk aan Z toebehoorde. Deze fondsen waren afkomstig van stortingen in contanten die de betrokkene de maanden ervoor uitvoerde en van een overschrijving van meer dan 250.000 EUR van vennootschap A.

Naast deze ongewone verrichtingen voerde Z in enkele maanden tijd belangrijke verrichtingen in contanten uit en overschrijvingen van telkens verschillende duizenden euro. De namen van de begunstigden waren van Turkse of Koerdische oorsprong. Deze verrichtingen werden in dezelfde periode uitgevoerd als de hierboven beschreven verrichtingen zonder dat hiervoor een duidelijke economische verklaring was.

Op de bankrekeningen van Y en Z werden regelmatig fondsen van en naar hun eigen rekeningen of rekeningen van derden overgeschreven. Dit was waarschijnlijk bedoeld om de oorsprong van de stortingen in contanten of overschrijvingen te verhullen en sporen uit te wissen.

Volgens politionele informatie zou X bij de invoer van drugs en wapens betrokken zijn. De betrokkene zou regelmatig naar Italië reizen met voertuigen die hij van kennissen leende. Hij zou wapens en vele kilo's cocaïne invoeren. Z zou van Koerdische afkomst zijn en verschillende Turkse families van Koerdische oorsprong hebben bezocht om geld voor de PKK in te zamelen.

Casus 2: Financiering van proliferatie

Misdrijf Financiering van proliferatiegevoelige nucleaire activiteiten of van de ontwikkeling van systemen voor de overbrenging van kernwapens

Betrokkenen Rechtspersonen

Betrokken sectoren Financiële instellingen

Gebruikte middelen Internationale overschrijvingen

Betrokken jurisdicties België, Iran

Melders Bank

Waarschuwingssignalen
- Overschrijvingen uit Iran
- Rechtspersonen kwamen voor op een lijst

De rekening van de Belgische vennootschap A, die staal verhandelt, werd gecrediteerd door een overschrijving van bijna 225.000 EUR van de Iraanse vennootschap B, die producten voor industriële koeling verkoopt. De mededeling verwees naar de betaling van een factuur. De verrichting werd uitgevoerd via bank X in Iran en bank Y in Duitsland.

Drie maanden later werd de rekening van vennootschap A gecrediteerd door een nieuwe overschrijving van bijna 130.000 EUR van bank Y. De mededeling verwees ook naar een factuur met de identiteit van de uiteindelijke opdrachtgever.

Bank X stond op de geconsolideerde lijst van personen en entiteiten waarop beperkende maatregelen ten aanzien van Iran van toepassing zijn van Verordening (EU) Nr. 961/2010 van de Raad van de Europese Unie.

Banken X en Y werden ook vermeld op de lijst van OFAC "Specially Designated Nationals & Blocked Persons". Deze banken zouden eigendom zijn van of toebehoren aan de Iraanse overheid.

De Iraanse vennootschap B werd ervan verdacht aan bouwprojecten voor de Iraanse lucht- en zeemacht te hebben deelgenomen. Ook deze vennootschap stond op de sanctielijst van OFAC.

2.10. Corruptie en politiek prominente personen

2.10.1. Statistieken

Het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met corruptie stijgt in vergelijking met 2010 en 2009, alsook de bedragen van deze dossiers.

	2009	2010	2011	% 2011
Aantal dossiers	4	9	23	1,71
Bedragen ⁽¹⁾	1,69	5,96	23,35	3,26

(1) Bedragen in miljoen EUR

Internationale ervaring (FAG en andere) en recente gebeurtenissen tonen aan in welke mate corruptiezaken bij menige politieke crisissen aan het licht komen. Daarom dient meer dan ooit bijzondere aandacht worden besteed aan verrichtingen die uitgevoerd worden door politiek prominente personen die de opbrengst van hun illegale activiteiten gedeeltelijk of volledig via het financiële stelsel wensen te beleggen.

In het kader van de crisissen in verschillende Noord-Afrikaanse landen (Tunesië, Egypte en Libië) publiceerde de CFI begin 2011 verscheidene waarschuwingen op haar webstek waarbij verhoogde waakzaamheid wordt verwacht van de instellingen en personen bedoeld in de wet van 11 januari 1993 bij verrichtingen uitgevoerd door

politiek prominente personen. Dit verklaart deels de stijging van het aantal doorgemelde dossiers en de stijging van het totale witgewassen bedrag in deze dossiers.

De analyse van de financiële stromen van de doorgemelde dossiers in 2011 (cf. 2.10.3 hieronder) bevestigt deze stelling. De lijst met de acht landen die het vaakst voorkomen als landen van herkomst van fondsen in dossiers doorgemeld in verband met corruptie bevat vier Afrikaanse landen, waaronder Libië.

De casus wijst op het belang van klantenonderzoek, in het bijzonder ten aanzien van politiek prominente personen en hun verwanten.

Dossiers waarin politiek prominente personen tussenkomen houden echter niet steeds verband met corruptie. De CFI stelde eveneens andere onderliggende misdrijven vast.

In een dossier in verband met georganiseerde misdaad en drughandel hield een politiek prominente persoon van Libanese herkomst een rekening aan in België. Hij was zaakvoerder van de Belgische vennootschap A die auto's in- en uitvoert. Deze rekening werd weinig gebruikt maar ontving plots een overschrijving van bijna 400.000 USD uit Libanon. Dit geld werd in verschillende schijven van 25.000 EUR in contanten opgenomen. Kort daarna werd opnieuw een bedrag van bijna 1.500.000 USD uit Libanon op deze rekening gecrediteerd. De CFI tekende voor een periode van twee werkdagen verzet aan tegen het gebruik van deze fondsen. Deze verrichtingen stemden niet overeen met het financiële profiel van de cliënt. De verklaringen die de cliënt gaf (kostwinner of lening voor de aankoop van een boot om auto's naar Afrika verscheppen) waren weinig overtuigend. Politie informatie toonde aan dat deze persoon gekend was voor vereniging van misdadigers in verband met drughandel. Zo kon minstens een deel van de fondsen die gesplitst en zonder kennis van het uiteindelijke doel in contanten werden opgenomen van de rekening van de politiek prominente persoon gebruikt worden om opbrengsten uit drughandel in België wit te wassen. Gezien de vereniging van misdadigers in verband met drughandel, de grote bedragen en het feit dat het geld afkomstig was van een familielid van de politiek prominente persoon is het ook mogelijk dat de fondsen uit Libanon voortkwamen uit illegale activiteiten van de familieleden van de politiek prominente persoon. Mogelijk werd de autohandel van vennootschap A als dekmantel voor deze illegale activiteiten gebruikt.

Na de Arabische lente deed de CFI samen met andere Europese meldpunten, onder meer het Franse meldpunt, aan het Comité voor de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (CPMLTF) zeven voorstellen. In de toekomst dienen Europese wetteksten (vierde richtlijn) hiermee rekening te houden om de samenwerking tussen meldpunten te verbeteren. Er moeten wetsbepalingen worden ingevoerd waardoor meldpunten van EU-lidstaten over dezelfde bevoegdheden beschikken wanneer ze een verzoek om informatie van een buitenlands meldpunt ontvangen als wanneer ze een melding ontvangen van een instelling die aan de wetgeving ter bestrijding van witwassen van geld en financiering van terrorisme onderworpen is, alle meldpunten van EU-lidstaten moeten meldende instellingen om bijkomende informatie kunnen vragen, alle meldpunten van EU-lidstaten moeten zich onder bepaalde voorwaarden rechtstreeks of onrechtstreeks tegen een verrichting kunnen verzetten, ook bij een verzoek om bijstand van een buitenlands meldpunt, alle meldpunten moeten rechtstreeks of onrechtstreeks toegang hebben tot de gegevensbanken van de gerechtelijke overheden, elke EU-lidstaat moet over een centrale gegevensbank van bankrekeningen beschikken die ook bij een verzoek om informatie van een buitenlands meldpunt toegankelijk is, er moet een centrale gegevensbank worden opgezet van onroerende goederen en beleggingen die met levensverzekeringsovereenkomsten gelijkgesteld zijn, meldpunten van EU-lidstaten moeten informatie kunnen uitwisselen over betrokkenen zonder hierover vooraf een melding te hebben ontvangen en moeten ook kunnen bijdragen tot het opstellen van EU-lijsten van personen die ervan verdacht worden verband te houden met financiering van terrorisme of corruptie.

2.10.2. Parket

Verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen doorgemeld in 2011 in verband met corruptie volgens parket

Onderstaande tabel geeft de verdeling van het aantal dossiers en het totale bedrag aan witwassen per parket weer. De meerderheid van de dossiers (52,17 %), die eveneens het hoogste bedrag aan witwassen vertegenwoordigen, werd door de CFI doorgemeld naar het parket van Brussel.

	Totaal aantal 2011	Totaal aantal %	Totaalbedrag 2011 ⁽¹⁾	Totaalbedrag %
Brussel	12	52,17	12,47	53,43
Federaal parket	1	4,35	6,48	27,75
Veurne	1	4,35	2,00	8,57
Hasselt	1	4,35	1,04	4,45
Antwerpen	2	8,70	0,65	2,78
Luik	1	4,35	0,25	1,07
Namen	1	4,35	0,14	0,58
Tongeren	1	4,35	0,12	0,54
Aarlen	1	4,35	0,11	0,49
Nijvel	1	4,35	0,07	0,28
Bergen	1	4,35	0,02	0,07
Totaal	23	100	23,35	100

(1) Bedragen in miljoen EUR

Verdeling van het aantal dossiers doorgemeld in 2011 in verband met corruptie volgens beslissing parket

Uit onderstaande tabel blijkt dat in 47,83 % van de doorgemelde dossiers sprake is van een opsporingsonderzoek en in 39,13 % beslist werd te seponeren.

	2011	% 2011
Opsporingsonderzoek	11	47,83
Seponering	9	39,13
Nog niet meegedeeld	2	8,70
Gerechtelijk onderzoek	1	4,34
Totaal	23	100

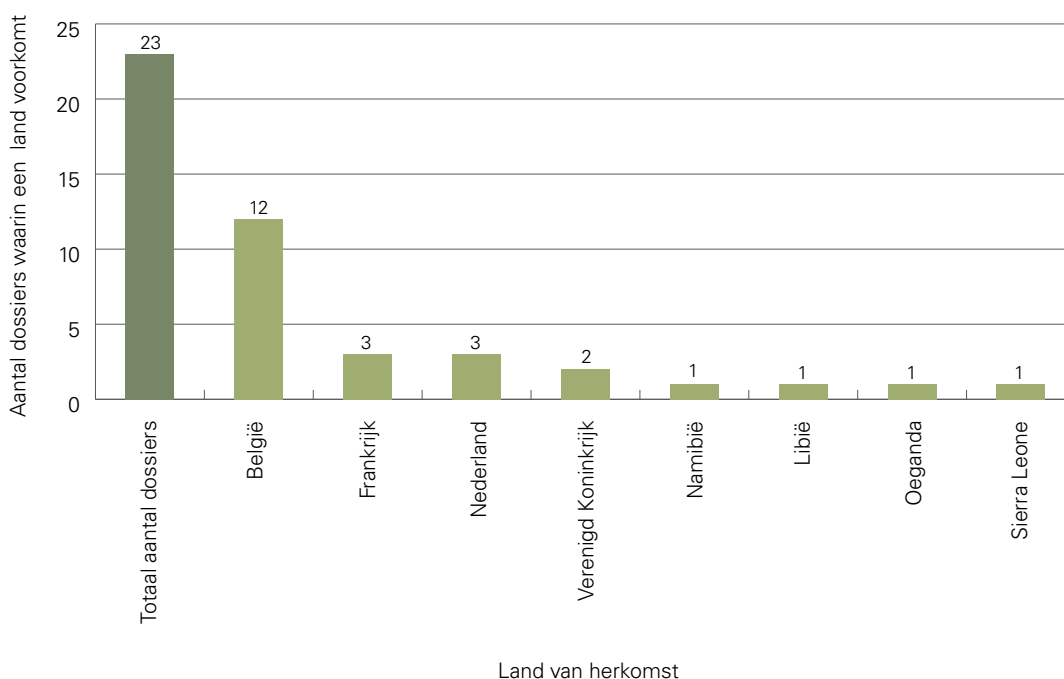
2.10.3. Financiële stromen

De witwasverrichtingen worden voornamelijk via banken uitgevoerd. Er worden bankrekeningen geopend met de bedoeling witwasverrichtingen uit te voeren. De gebruikte verrichtingen zijn buitenlandse overschrijvingen gevolgd door opnames in contanten, investeringen in onroerende goederen of internationale of binnenlandse overschrijvingen.

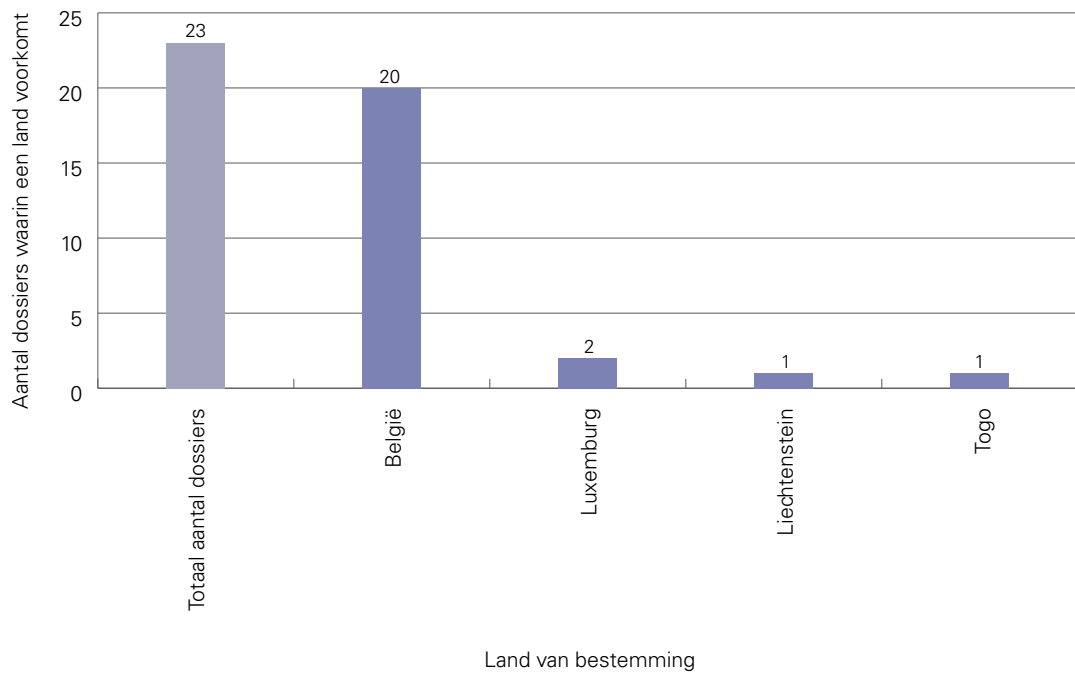
Hoewel het in de meeste dossiers corrupte personen zijn die de witwasverrichtingen uitvoeren worden deze in sommige gevallen ook door derden verricht, in het bijzonder als er politiek prominente personen betrokken zijn. Het gaat dan voornamelijk om familieleden, verwanten of beoefenaars van niet-financiële beroepen.

Uit de dossiers blijkt dat ingewikkelde witwastechnieken gebruikt worden, zoals het gebruik van privébanken, meerdere doorsluisrekeningen, schermvennootschappen en offshorecentra.

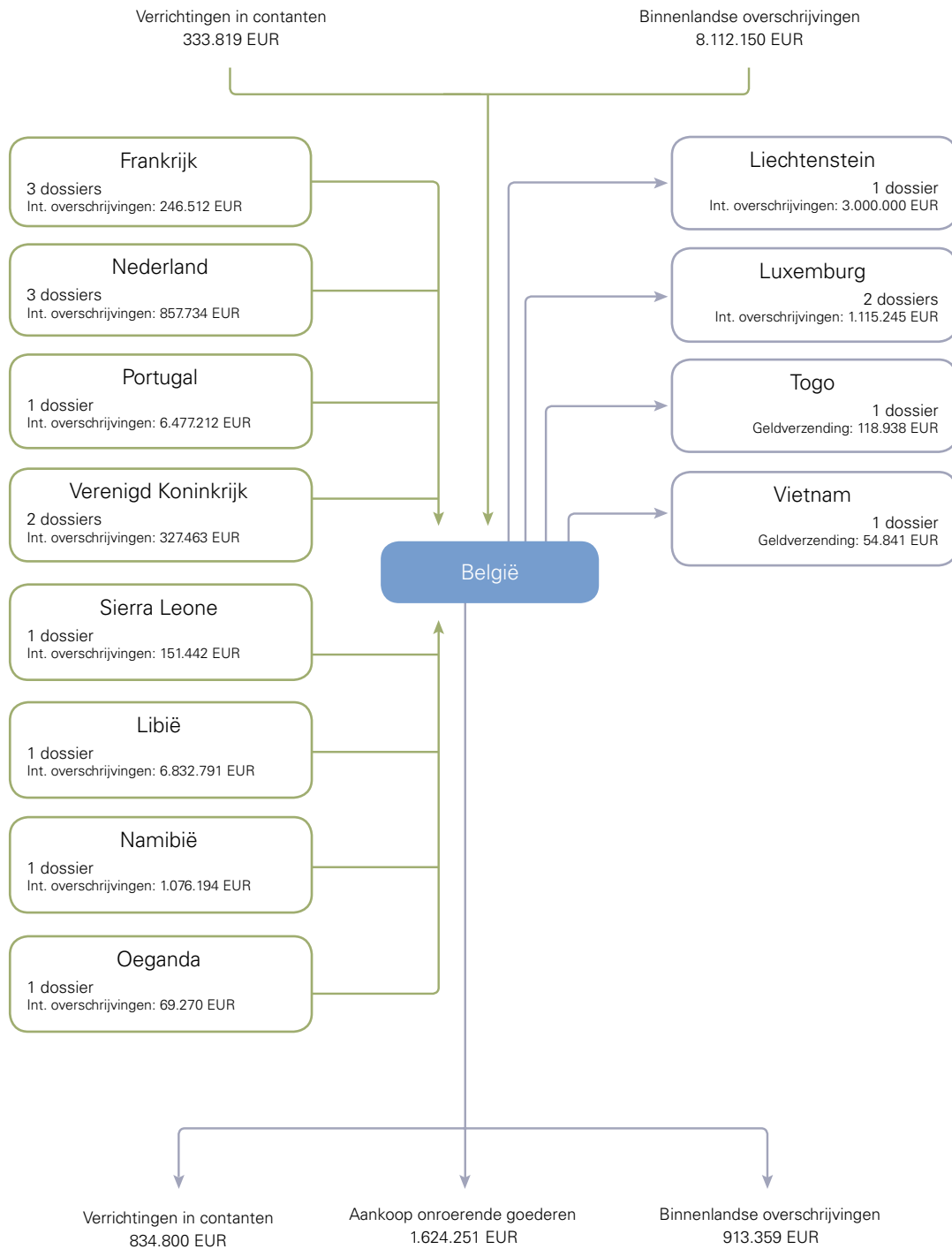
Corruptie - Herkomst van fondsen

Corruptie - Bestemming van fondsen

Corruptie – schematisch overzicht

Casus: Witwassen – corruptie – politiek prominente personen

Misdrijf	Witwassen Corruptie
Betrokkenen	Natuurlijke personen Rechtspersonen
Betrokken sectoren	Financiële instellingen
Gebruikte middelen	Internationale overschrijvingen Opnames in contanten
Betrokken jurisdicties	België, Libië
Melders	Bank
Waarschuwingssignalen	- De CFI vroeg bijzonder waakzaam te zijn ten aanzien van politiek prominente personen

Resoluties 1970 (26/02/2011) en 1973 (17/03/2011) van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over de toestand in Libië (sancties tegen het Libische regime en vliegtuigvrije zone) legden de bevroering van tegoeden op (naast Moe'ammam Khaddafi, leden van zijn familie en hooggeplaatste verantwoordelijken van de Libische staat) van vijf instellingen (Libische banken en de Libische nationale oliemaatschappij) die als mogelijke financieringsbronnen van het regime van Khaddafi werden omschreven. Deze bevroren tegoeden moeten later ter beschikking worden gesteld van de Libische bevolking en in het belang van de bevolking worden gebruikt.

De Raad van de Europese Unie vermeldde in bijlage IV van Besluit 2011/178/GBVB van 23 maart 2011 tot wijziging van Besluit 2011/137/GBVB betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Libië 15 instellingen die door Moe'ammam Khaddafi en leden van zijn familie werden gecontroleerd, negen van deze instellingen waren mogelijke financieringsbronnen van het regime.

De CFI ontving in dit kader een melding. Ontleding van de rekeningen van de ambassade van Libië in Brussel duidde begin 2011 op internationale overschrijvingen rechtstreeks afkomstig van de Libische thesaurie voor een bedrag van bijna 1.500.000 EUR. De belangrijkste debetverrichtingen waren opnames in contanten. Gezien de grootte van de bedragen en de betrokken periode waren dit ongewone opnames. Ze werden uitgevoerd op de rekening van een ambassade maar het was onduidelijk waarvoor het geld zou worden gebruikt.

Op basis van deze elementen waren de fondsen die de Libische thesaurie overschreef naar de ambassade van Libië in Brussel mogelijk, geheel of ten dele, afkomstig van instellingen die voorkwamen op lijsten van de VN en de Raad van de Europese Unie en als mogelijke financieringsbronnen van het regime van Moe'ammam Khaddafi omschreven werden. Omdat deze instellingen door Moe'ammam Khaddafi en zijn familie gecontroleerd werden kon niet worden uitgesloten dat ze als dekmantel werden gebruikt om overheidsmiddelen of illegale activiteiten van de Khaddafi-clan in verband met corruptie te financieren. Deze fondsen rechtstreeks of onrechtstreeks gebruiken wordt door de wet van 11 januari 1993 als witwassen beschouwd.

2.10.5. Typologieën van de FAG

In juli 2011 publiceerde de FAG een typologische studie over witwassen en corruptie²⁵.

Dit zijn volgens de FAG de meeste gebruikte werkwijzen:

- gebruik van weinig doorzichtige vennootschapsstructuren en trusts;
- gebruik van stromannen (om anderen binnen te leiden of als tussenpersonen);
- aankoop van overheidsactiva;
- omkoping van andere openbare ambtenaren;
- aankoop van financiële instellingen;

De FAG stelt ook vast dat in bepaalde landen (onder meer het land van herkomst van de politiek prominente persoon) de wettelijke of reglementaire maatregelen ter bestrijding van deze verschijnselen niet steeds worden omgezet en/of doeltreffend toegepast. Zodoende hebben politiek prominente personen nog steeds onbeperkt toegang tot het wereldwijde financiële stelsel.

.....
25. "Laundering the Proceeds of Corruption" – juli 2011 – www.fatf-gafi.org

Het preventieve stelsel dat door de wet van 11 januari 1993 in het leven werd geroepen op basis van internationale normen van de FAG tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme is hoofdzakelijk preventief van aard. Dit systeem heeft echter ook een strafrechtelijk doel. Aan de hand van twee casussen wordt de gerechtelijke opvolging van twee dossiers besproken die de CFI doormeldde aan de gerechtelijke overheden omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld zoals bedoeld in de wet.

De onderstaande twee casussen tonen aan dat witwassen en onderliggende misdrijven doeltreffend kunnen worden bestreden. Om tot resultaten te komen is echter een gecoördineerde aanpak nodig van alle melders en de verschillende partijen die bevoegd zijn om de opbrengsten van misdrijven te ontleden (meldpunt), te onderzoeken (politie), te vervolgen (gerechtelijke overheden) en vervolgens in beslag te nemen en verbeurd te verklaren (Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring). De preventieve en strafrechtelijke aanpak vullen elkaar aan en kunnen tot goede resultaten leiden. Door preventieve opsporing van verdachte verrichtingen kunnen vertakkingen over de hele wereld worden opgespoord en de verdachte handelingen van gesmeerd lopende criminele organisaties een halt worden toegeroepen.

De tweede casus toont aan dat criminele organisaties op een bepaald moment contanten moeten gebruiken of vervoeren. Controle op grensoverschrijdend vervoer van liquide middelen is bijgevolg onontbeerlijk om witwassen en andere misdrijven die onze economie aantasten te bestrijden. Bij de inbreng van het witwassen lopen misdadigers namelijk het meeste risico gevat te worden, ofwel wanneer ze de contanten op een rekening storten of wanneer ze bij het vervoeren van contanten van het ene land naar het andere gecontroleerd worden.

Casus 1: Witwassen – Illegale drughandel – verschillende gebouwen en bankrekeningen in beslag genomen en verbeurdverklaard

In oktober 2007 meldde een bank in Antwerpen onderstaande verdachte verrichting. In juli 2007 werd de bankrekening van een onlangs opgericht bedrijf in Antwerpen gecrediteerd voor een bedrag van 992.500 EUR in opdracht van een notaris in Antwerpen. Minder dan een uur later werd het volledige bedrag aan deze notaris terugbezorgd. Dit bedrijf had een onroerend goed gekocht in Antwerpen, deze verrichting hield hiermee verband. De rekening van het bedrijf werd louter om boekhoudkundige redenen gebruikt ter verantwoording dat de aankoop van het gebouw met geld van het bedrijf werd betaald.

Het Antwerpse bedrijf had twee vennoten: een Brit die een adres op Cyprus opgaf maar blijkbaar in België verbleef en een Nederlander die in Nederland woonde.

Analyse door de CFI toonde aan dat de 992.500 EUR die de Antwerpse notaris overschreef afkomstig waren van verschillende recente overschrijvingen uit Cyprus op de rekening van de notaris in opdracht van de belangrijkste vennoot van het bedrijf of van bedrijven waarmee hij een band had.

Op basis van informatie-uitwisseling tussen de CFI en haar Nederlandse en Britse tegenhangers bleek dat de Nederlander tussen 1999 en 2001 inbreuken op de drugwet pleegde en dat de Brit voor verscheidene financiële inbreuken en drugbezit gekend was. Deze laatste gebruikte bovendien een schuilnaam.

Op 25 januari 2008 meldde de CFI dit dossier door aan de gerechtelijke overheden omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit illegale drughandel zoals vermeld in de wet.

Op 14 mei 2008 werd de Brit aangehouden in Antwerpen en vervolgens opgesloten in de gevangenis van Antwerpen. Verscheidene documenten, usb-sticks, 395 GBP en 50.000 EUR werden op de verblijfplaats van de betrokkene in Brasschaat en op de maatschappelijke zetel van het bedrijf in Antwerpen in beslag genomen.

De documenten hadden onder meer betrekking op zogenaamde handelsactiviteiten in België, op Cyprus en Ierland. Deze documenten en usb-sticks werden onderzocht en wezen op banden tussen de Brit en andere personen in Ierland en het Verenigd Koninkrijk die kennelijk via laatstgenoemde in vastgoedprojecten op Cyprus investeerden. Er werd ook vastgesteld dat er op de Cypriotische bankrekening van de Brit voorschotten werden betaald. Dankzij opzoekingen in het kadaster kon een onderzoeksrechter drie gebouwen ter waarde van 1.600.000 EUR in beslag nemen. De onderzoeksrechter nam toen eveneens een wagen van de vriendin van de Brit in beslag.

De onderzoeksrechter stuurde rogatoire onderzoekscommissies naar onder meer Ierland en Cyprus. Zo werd vastgesteld dat de Brit in 1987 in Ierland tot zes jaar gevangenisstraf werd veroordeeld voor inbreuken op de drugwet en in 1998 tot vier jaar gevangenisstraf werd veroordeeld voor heling. Er werd ook beslag gelegd op 385.000 EUR op een Cypriotische bankrekening.

In september 2009 veroordeelde de correctionele rechtbank van Antwerpen de betrokkene tot 4 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf en verklaarde de drie in beslag genomen gebouwen in Antwerpen en Brasschaat verbeurd. Ook alle andere in beslag genomen middelen, waaronder de contanten en het bedrag van 385.000 EUR uit Cyprus werden verbeurd verklaard. Zijn vriendin werd veroordeeld tot 12 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en er werd 12.500 EUR verbeurd verklaard. Deze veroordelingen en verbeurverklaringen werden in beroep en door het hof van cassatie bevestigd.

Casus 2: Ondergronds bankieren – georganiseerde misdaad – meer dan 80 miljoen EUR misdaadgeld in beslag genomen

Tussen november 2000 en juni 2010 meldde de CFI aan de gerechtelijke overheden verdachte verrichtingen door. Een Belg en onderdanen uit het Europese land E voerden verrichtingen uit op Belgische rekeningen van verschillende vennootschappen in land E. Dit waren stortingen in contanten en overschrijvingen met tegenpartijen uit land E gevolgd door overschrijvingen naar verschillende tegenpartijen in Azië. De CFI meldde dit dossier door in verband met financiële misdrijven.

In 2006 werd in het kader van een “cash watch”-operatie door de federale politie (voor de inwerkintreding van het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen) zowat 350.000 EUR in beslag genomen bij een passagier die naar het Verre Oosten reisde. Via documenten over de betrokkene kon een verband gelegd worden met een van de onderdanen van land E.

Er werden bankvorderingen naar verschillende banken verstuurd en de onderzoekers koppelden dit aan het dossier dat de CFI doormeldde.

Er werden verschillende huiszoekingen uitgevoerd, internationale rogatoire commissies uitgevoerd en verhoren afgenomen. De hoofdverdachten werden verhoord en sommigen werden in voorlopige hechtenis genomen. Zo werden de verrichtingen van deze organisatie in kaart gebracht. Ze gebruikte verschillende stromannen en had bankrekeningen in tientallen landen.

Nadat aan alle verplichtingen, verhoren, huiszoekingen, vaststellingen en uitvoeringen van internationale rogatoire commissies was voldaan beschikten de onderzoekers over gegevens die deden vermoeden dat het om een criminele organisatie ging die door deze Europeaan werd opgezet.

Er werden verschillende werkwijzen gebruikt. De organisatie wou voornamelijk via stromannen vennootschappen oprichten en vervolgens overal ter wereld op naam van deze vennootschappen bankrekeningen openen. Deze rekeningen werden vervolgens gebruikt om allerlei overschrijvingen te ontvangen. Uiteindelijk werd van deze rekeningen geld naar Azië overgeschreven. De cliënt(en) dienden voor deze dienstverlening een commissie van 3 tot 5% van het overgemaakte bedrag te betalen.

De tegenpartijen / cliënten van deze criminele organisatie waren:

- gewone fraudeurs die wat geld opzij wilden zetten zonder de fiscus hiervan op hoogte te brengen;
- de eigenaars van de vennootschappen in land E (land van herkomst van de hoofdbetrokkene) die van mening waren dat ze te veel belasting op de inkomsten uit hun activiteiten betaalden;
- invoerders van producten uit Azië die van mening waren dat ze bij de invoer te veel douanerechten betaalden, te veel btw op de ingevoerde goederen en te veel belastingen op de opbrengst uit de verkoop van deze goederen;
- oplichters die gebruik maakten van reclamebijdragen en die een bankrekeningnummer nodig hadden, dit nummer gaven ze door aan de slachtoffers van de oplichting die op deze rekening de betaling uitvoerden;
- misdadigers die van de opbrengst van hun inbraak afwillen;
- handelaars in goederen van grote waarde die goederen van verdachte oorsprong wilden verkopen.

Maar eveneens slachtoffers van oplichting in het algemeen.

De betrokkenen maakten dus gebruik van “ondergronds bankieren” om geld van illegale oorsprong via compensatie wit te wassen.

De witwasser ontvangt van zijn cliënt (een invoerder uit Azië) onderhands een bedrag in contanten zodat deze in Azië het verborgen deel van een ingevoerde container kan betalen.

Dit geld in contanten op een rekening van een vennootschap die hij bezit storten zou argwaan kunnen opwekken. De witwasser gaat dus op zoek naar een vennootschap (gevestigd in het land van zijn “cliënt”) die contanten nodig heeft. Deze vennootschap voert in ruil voor deze contanten een overschrijving uit voor hetzelfde bedrag naar de vennootschap van de witwasser. Deze verrichting wordt verantwoord met een valse factuur die in de boekhouding wordt opgenomen om de verrichting wettig te doen lijken.

Op de Belgische rekening van de vennootschap die hij bezit heeft de witwasser nu een bedrag staan. Als laatste stap van de compensatie wordt het bedrag dat de invoerder overhandigde naar Azië verstuurd. Nadat hij zijn commissie heeft afgehouden voert hij een overschrijving uit van de rekening van de vennootschap die hij bezit naar de rekening in Azië zoals meegedeeld door de Aziatische invoerder die hem het geld aanvankelijk bezorgde.

In deze zaak werden verschillende betrokkenen als dader of mededader van witwassen aangeklaagd en meer dan 83 miljoen EUR op verschillende bankrekeningen in beslag genomen.

4. RECHTSPRAAK VAN HOVEN EN RECHTBANKEN

Vooreerst moet worden opgemerkt dat deze analyse van rechtspraak van hoven en rechtbanken slechts slaat op een beperkt aantal beslissingen van hoven en rechtbanken die betrekking hebben op de bevoegdheden van de CFI. Deze analyse kan dus niet als een wetenschappelijke studie worden beschouwd. Geen enkele beslissing waarvan de CFI op de hoogte werd gesteld heeft betrekking op terrorisme, financiering van terrorisme of proliferatie. Alle beslissingen houden verband met witwassen. We bespreken enkel definitieve beslissingen in dossiers die de CFI doormeldde omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen, ongeacht of deze aanwijzingen door de rechter in overweging werden genomen.

In de meeste gevallen werd zowel witwassen als het onderliggend misdrijf in overweging genomen. Deze beslissingen worden eerst behandeld, gevolgd door enkele beslissingen op basis van witwassen.

Dossiers waarin witwassen en het onderliggend misdrijf in overweging werden genomen

In meerdere beslissingen wordt criminele organisatie met verschillende andere misdrijven in verband gebracht. Criminele organisatie wordt enkel in de meest ernstige dossiers in overweging genomen.

Dit is het geval in een beslissing van de rechtbank van eerste aanleg te Gent²⁶ in een dossier dat de CFI aan het parket doormeldde. De rechtbank achtte het onderliggend misdrijf oplichting en het witwassen bewezen. De rechtbank weerhield deze misdrijven en criminele organisatie.

Er werden internationale overschrijvingen uitgevoerd, onmiddellijk gevolgd door opnames in contanten.

Dit gaf aanleiding tot een interessant debat tussen de rechters van de zetel en het parket. Het parket was van mening dat al wat op de rekening van de verdachten terecht kwam voortkwam uit oplichting en werd witgewassen. De zetelende rechters volgden deze redenering niet. Enkel de bedragen waarbij aangetoond werd dat ze voortkwamen uit oplichting werden als vermogensvoordelen voortkomend uit het misdrijf beschouwd.

De rechtbank was daarentegen van mening dat aangezien de verdachten hun bankrekening ter beschikking stelden en het geld in contanten opnamen ze op de hoogte moesten zijn dat ze ertoe bijdroegen het spoor van illegale fondsen uit te wissen en dus de illegale oorsprong ervan moesten kennen.

Inzake illegale handel in goederen koopwaren, zoals vermeld in artikel 5 § 3 van de wet van 11 januari 1993, hebben we kennis van een vonnis in 2010 uitgesproken door het Hof van Beroep te Antwerpen²⁷. In deze zaak was sprake van illegale diamanthandel, zogenaamde "bloeddiamanten". De CFI meldde internationale overschrijvingen door omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen.

Verordeningen van de Europese Unie verbieden de aankoop van diamanten uit bepaalde Afrikaanse landen. De rechtbank stelde vast dat de verdachten deze bepalingen geschonden hadden. De handelaars gebruikten verschillende werkwijzen om de herkomst van de diamanten te verdoezelen. Ze betaalden een deel van de verrichtingen in contanten of via een genummerde rekening in Zwitserland of in andere landen, of via een vennootschap die voor 49% in de handen van een van de betrokkenen was. Ze vervoerden de goederen ook via landen waarmee diamanthandel toegelaten was waardoor de herkomst van de diamant kon worden verhuld (zijnde het land waar de diamanten ontgonnen werden). Ook valsheid in geschrifte werd bewezen geacht aangezien er valse documenten voor de douane werden opgesteld. In deze zaak werden zware straffen uitgesproken (tot zes jaar effectieve gevangenisstraf) en werd ook meer dan 50 miljoen USD verbeurdverklaard.

.....
26. Corr. Gent, 14 nov. 2011, onuitgegeven.

27. Antwerpen, 17 feb. 2010, onuitgegeven.

In een zaak van mensenhandel en exploitatie van prostitutie sprak de rechtbank van eerste aanleg te Leuven²⁸ in november 2011 tegen verschillende verdachten zware straffen uit (1 tot 5 jaar gevangenisstraf en boetes tot 55.000 EUR). In dit dossier is sprake van een Aziatisch netwerk van mensenhandel en exploitatie van prostitutie met inschikkelijkheid van de douane in het land van herkomst. Meisjes en transseksuelen werden met valse papieren naar België gebracht. Zogezegd om hun schuld af te betalen aan de organisatie die hen naar België bracht moesten ze in "massagesalons" werken en seksuele diensten aan mannen aanbieden. Na België werden deze personen met een vervalst paspoort of schijnsamenlevingscontracten naar het Verenigd Koninkrijk gestuurd. De CFI stelde vast dat een van de verdachten geld van het Verenigd Koninkrijk naar België verzond in een wisselkantoor in België. Het geld werd via deze verrichtingen witgewassen. Hoe klein ook, dit bedrag was een waardevolle aanwijzing die de CFI aan het gerechtelijk dossier kon toevoegen.

In een andere zaak achtte de correctionele rechtbank te Brugge²⁹ de misdrijven prostitutie en mensenhandel bewezen. De verdachten baatten verschillende massagesalons uit die dienst deden als bordeel en waar jonge Aziatische meisjes met valse papieren werkten. De CFI meldde talrijke stortingen in contanten aan de gerechtelijke overheden, wat de exploitatie van prostitutie bevestigt. Ook de politie was van deze feiten op de hoogte. Het parket weerhield het misdrijf witwas echter niet.

In verschillende vonnissen waarvan we kennis hebben werden de verdachten naast het voornaamste onderliggende misdrijf ook veroordeeld voor inbreuken op het Wetboek van de inkomstenbelastingen en/of btw-wetboek.

In het voornoemde vonnis van het Hof van Beroep te Antwerpen³⁰ inzake illegale diamanthandel komen duidelijk inbreuken op Wetboek van de inkomstenbelastingen (artikelen 305 en 310 en 449) naar voren. De herkomst van de aangekochte edelstenen wordt verhuld en slechts gedeeltelijk aangegeven aan de douane, waardoor ook geen directe belastingen werden betaald voor het deel van de handel dat niet werd aangegeven.

Een beslissing van de Rechtbank van eerste aanleg te Gent³¹ betreft de oprichting van een kasgeldvennootschap door de bestuurder. Deze bestuurder haalde bewust het volledige maatschappelijke vermogen uit de vennootschap, hij droeg deze daarna zogenaamd over aan een tweede verdachte tegen stortingen in contanten op rekening van de bestuurder, de vennootschap werd vervolgens failliet verklaard. Gezien de omvang en de ongewone aard van de stortingen waren er volgens de CFI ernstige aanwijzingen dat deze verrichtingen ten nadele van de failliete vennootschap werden uitgevoerd. De rechtbank bevestigde deze vermoedens en veroordeelde de voormalige bestuurder tot één jaar effectieve gevangenisstraf, 13.750 EUR boete (geïndexeerd bedrag), vijf jaar beroepsverbod, en een vergoeding burgerlijke schade van 150.000 EUR.

Een beslissing van de rechtbank van eerste aanleg te Brugge³² in 2011 had betrekking op een grootschalige btw-carroussel in een dossier dat de CFI in 1998 doormeldde. Vennootschappen die door de twee verdachten werden opgericht verhandelden vrachtwagens. In deze constructie kwamen ook stromannen tussen. Bij de facturatie vervulden niet alle vennootschappen hun verplichtingen op vlak van btw (*missing trader*³³). Het netwerk was internationaal vertakt (Duitsland, Nederland en Frankrijk). Er vonden intracommunautaire leveringen plaats: er was dus geen btw verschuldigd op de aankoop maar wel bij de verkoop van de goederen in België, maar die werd nooit aan de Belgische staat doorgestort. Uit deze btw-inbreuken vloeiden witwasmisdrijven voort. De eerste verdachte was reeds veroordeeld, hij en de andere verdachte kregen zware straffen, de andere verdachte met gedeeltelijk uitstel. Sommige verdachten werd enkel schuldig verklaard aangezien de rechter van oordeel was dat de redelijke termijn verstreken was.

.....
28. Corr. Leuven, 22 nov. 2011, onuitgegeven.

29. Corr. Brugge, 22 juni 2011, onuitgegeven.

30. Antwerpen, 17 feb. 2010, onuitgegeven.

31. Corr. Gent, 12 jan. 2011, onuitgegeven.

32. Corr. Brugge, 8 juli 2011, onuitgegeven.

33. Cf. lexicon

De rechtbank van eerste aanleg te Gent³⁴ wees in januari 2011 een beslissing in een zaak met betrekking tot namaak die de CFI aan het parket doormeldde. In het dossier werden nagemaakte kledij, juwelen en toebehoren verkocht, dit bezorgde de verkoper een mooi inkomen. De rechtbank bevestigde dat de vastgestelde geldverzendingen naar Turkije voor een totaalbedrag van zowat 40.000 EUR gebruikt werden om goederen te kopen of in Turkije te beleggen. Ondanks de voorgaanden van de verdachte inzake fiscale fraude en valsheid in geschrifte gaf de rechter de verdachte enkel straf met uitstel. Op burgerrechtelijk vlak kreeg de verdachte een veel zwaardere straf (bijna 90.000 EUR schadevergoeding en intresten verschuldigd aan de vennootschappen van de nagemaakte merken, alsook een rechtsplegingsvergoeding van 8.700 EUR).

Op vlak van oplichting veroordeelde de rechtbank van Kortrijk³⁵ de daders en mededaders van een ponzifraude. Er werden beleggingen met hoge opbrengst aangeboden, de belegde bedragen van nieuwe beleggers werden gebruikt om de aanvankelijke beleggers te betalen, tot het oplichtingstelsel uiteindelijk in duigen viel. De CFI meldde deze feiten door aan het parket in verband met het onwettig aantrekken van spaargelden en de rechter achtte deze bewezen. De dader werd veroordeeld tot twee jaar effectieve gevangenisstraf, een boete, meer dan 450.000 EUR werd verbeurd verklaard en hij kreeg een beroepsverbod van tien jaar opgelegd. De mededader kreeg zes maanden effectieve gevangenisstraf, een boete van 2.750 EUR, er werd 5.000 EUR verbeurd verklaard en hij kreeg een beroepsverbod van vijf jaar opgelegd.

In een zaak omtrent misdrijf in verband met de staat van faillissement oordeelde de rechtbank van Gent³⁶ in een zaak waarbij de overleving van de vennootschap een doel op zich was hoewel de vennootschap virtueel failliet was. De CFI meldde de feiten door voor illegale handel in goederen en koopwaren. De verdachten handelden om de faillietverklaring uit te stellen om 1) een onroerend goed te verkopen, 2) privé-uitgaven met activa van de vennootschap te betalen, 3) het btw-nummer voor een handel in voertuigen te gebruiken. Ook het misbruik van vennootschapsgoederen werd bewezen geacht. De hoofdverdachte pleegde de feiten in staat van wettelijke herhaling, hij kreeg één jaar gevangenisstraf, een boete van meer dan 4.000 EUR en een beroepsverbod van vijf jaar.

Dossiers waarin enkel witwassen in overweging werd genomen

De CFI heeft ook kennis van enkele zaken waar enkel witwassen in overweging werd genomen.

De correctionele rechtbank te Antwerpen³⁷ veroordeelde in 2011 een verdachte die verdachte verrichtingen uitvoerde in een dossier dat werd doorgemeld in verband met een misdrijf in verband met de staat van faillissement. Enkele dagen voor het faillissement van de vennootschap verkocht de betrokkene een onroerend goed van de vennootschap en nam vervolgens een groot deel van de opbrengst in contanten op. Hoewel de rechtbank dit onderliggend misdrijf niet weerhield werd de verdachte veroordeeld tot gevangenisstraf en boetes met uitstel, er werd ook zowat 650.000 EUR verbeurdverklaard.

Twee vonnissen van de rechtbank van Gent waren gebaseerd op het feit dat de aangegeven inkomsten van de verdachten gewoonweg ontoereikend waren om de uitgevoerde financiële verrichtingen uit te voeren.

In de eerste zaak van de correctionele rechtbank te Gent³⁸ in juni 2011 had de betrokkene bij een controle aan de grens 18.000 EUR in contanten bij zich³⁹. De onroerende goederen die de betrokkene en zijn familie bezaten stemden niet overeen met de aangegeven inkomsten. De CFI meldde dit dossier door in verband met illegale drughandel. Dit misdrijf werd door de rechter niet bewezen geacht, witwassen daarentegen wel. Op basis van de belastingaangiften van de afgelopen jaren oordeelde de rechter dat de officieel aangegeven inkomsten volkomen ontoereikend waren om de onroerende goederen die de verdachten bezaten te kunnen aankopen. Bijgevolg werd geoordeeld dat een deel van de inkomsten onrechtmatig verworven werd en was het witwassen bewezen.

.....

34. Corr. Gent, 12 jan. 2011, onuitgegeven.

35. Corr. Kortrijk, 12 mei 2009, onuitgegeven.

36. Corr. Gent, 21 nov 2011, onuitgegeven.

37. Corr. Antwerpen, 9 maart 2011, onuitgegeven.

38. Corr. Gent, 20 juni 2011, onuitgegeven.

39. Overeenkomstig het KB van 5 oktober 2006 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen ontvangt de CFI van Douane en Accijnzen een kopie van aangiften van vervoer van liquide middelen overeenkomstig dit besluit of van de processen-verbaal indien geen aangifte werd gedaan. De CFI beschouwt deze als meldingen.

In een tweede zaak die de CFI doormeldde, sprak de correctionele rechtbank te Gent⁴⁰ dezelfde dag nog een vonnis inzake witwassen uit. De betrokkenen verzonden grote sommen contanten (bijna 190.000 EUR) naar Colombia en deze verrichtingen stemden niet overeen met de officiële inkomsten van de verdachten. Hoewel de CFI dit dossier doormeldde omwille van ernstige aanwijzingen van exploitatie van prostitutie, werd dit misdrijf niet in overweging genomen. De rechter vermeldde in zijn besluit, in overeenstemming met de vaststaande rechtspraak van het Hof van Cassatie⁴¹ het volgende: *"Het is niet vereist dat het basismisdrijf gekend is. Het volstaat dat op grond van de feitelijke gegevens elke legale herkomst kan worden uitgesloten en dat de kennis (van de illegale herkomst van de gelden) in hoofde van de beklaagden bewezen is."*

Een andere beslissing⁴² lijkt ons van belang omdat er verschillende vormen van witwassen bij betrokken zijn (artikel 505, lid 1, 2°, 3° of 4 van het strafwetboek) naargelang de rol die elke verdachte in de zaak speelde. Gestolen effecten liggen aan de basis van dit dossier, echter niet vervaemd door de verdachten. De CFI had weet van deze zaak en meldde dit dossier door aan het parket omwille van ernstige aanwijzingen van witwassen in verband met oplichting. Het ging hoofdzakelijk om inning van effecten waartegen verzet was aangetekend en opnames in contanten. De rechtbank stelde enkel vast dat de verdachten de bedrieglijke aard van deze effecten kenden of moesten kennen. Elke verdachte was hiervan op de hoogte. Er werden effectieve gevangenisstraffen tot twintig maanden uitgesproken, alsook strafrechtelijke geldboetes, beroepsverboden en verbeurdverklaringen.

Indien er twijfel blijft bestaan over de oorsprong van het geld kunnen verdachten ook vrijgesproken worden. Dit was onder meer het geval bij een vonnis van de rechtbank te Brugge⁴³. De CFI meldde dit dossier door omwille van aanwijzingen van witwassen in verband met hormonenhandel. De rechter verwees naar onze informatie maar achtte de feiten betreffende hormonenhandel alsook de oorsprong van fondsen die gebruikt werden om een levensverzekering met eenmalige premie van meer 900.000 EUR in contanten af te sluiten echter onvoldoende bewezen. Deze verzekeringsovereenkomst werd vervolgens over een periode van 3 jaar in 14 stortingen teruggekocht. De rechter oordeelde dat er twijfel bleef bestaan en sprak de verdachten vrij. Er werd geen beroep aangetekend.

In een vrijspraak door de rechtbank van Gent⁴⁴ haalde de rechter rechtspraak van het Hof van Cassatie aan (arresten van 25 september 2001 en 22 oktober 2003) maar ditmaal in het voordeel van de verdachten. Volgens deze rechtspraak moet alle legale herkomst van de vermogensvoordelen kunnen worden uitgesloten. In dit geval was er onvoldoende bewijs van fiscale fraude of drughandel, concrete bewijzen ontbraken. Ook al waren, zoals aangegeven in de doormelding van de CFI in verband met illegale drughandel, sommige verrichtingen verdacht toch waren er voor bepaalde feiten onvoldoende concrete bewijzen voorhanden. De rechter was bijgevolg niet overtuigd dat deze verrichtingen onwettig waren en sprak de verdachten vrij.

We kunnen besluiten dat uit de bestudeerde vonnissen blijkt dat sommige rechtbanken voorzichtig zijn om een witwasmisdrijf te erkennen. Wanneer dit misdrijf bewezen is leidt dit echter tot effectieve gevangenisstraffen, boetes en aanzienlijke verbeurdverklaringen.

Het verslag van de CFI is het resultaat van een gedetailleerde analyse die vaak enkele maanden in beslag neemt. Dit verslag wordt door de rechters steeds nauwkeurig bestudeerd en soms zelfs onverkort in de beslissing overgenomen.

.....
40. Corr. Gent, 20 juni 2011, onuitgegeven.

41. Cass. 25 september 2001, 22 oktober 2003 en 9 mei 2006.

42. Corr. Brussel, 10 nov. 2011, onuitgegeven.

43. Corr. Brugge, 5 okt. 2011, onuitgegeven.

44. Corr. Gent, 21 nov. 2011, onuitgegeven.

IV. ANDERE ACTIVITEITEN

1. NIEUWE AANBEVELINGEN VAN DE FAG

Over een periode van twee jaar vonden diepgaande besprekingen plaats tussen de leden en waarnemende leden van de FAG⁴⁵ en twee adviserende fora voor de privésector⁴⁶ voor de herziening van de veertig aanbevelingen van de FAG op vlak van witwassen en de negen bijzondere aanbevelingen op het gebied van financiering van terrorisme. De herziening werd afgerond en tijdens de algemene vergadering van de FAG in Parijs in februari 2012 goedgekeurd.

Deze herziening vond plaats om nieuwe dreigingen te kunnen aanpakken en eveneens rekening te houden met de ervaringen van de leden van de FAG bij de toepassing van de aanbevelingen die voorheen in 2003 werden herzien.

De veertig aanbevelingen en de negen bijzondere aanbevelingen van de FAG werden samengevoegd. Sinds de herziening van de aanbevelingen in 2003 is de internationale gemeenschap beter op de hoogte van terrorismefinanciering. Het is nu algemeen aanvaard dat de middelen ter bestrijding van witwassen hand in hand gaan met die ter bestrijding van financiering van terrorisme. Het was onnatuurlijk geworden en soms zelfs verwarrend om hiertussen een onderscheid te maken. De FAG vond dit een geschikt moment om de normen in één allesomvattend geheel te bundelen.

Hoewel de richtlijnen van de FAG minimumnormen zijn voor maatregelen ter bestrijding van witwassen, financiering van terrorisme en sinds 2008 ook financiering van proliferatie van massavernietigingswapens zijn de aanbevelingen van de FAG verstrekkende en diepgaande voorschriften. De normen van de FAG worden in meer dan 180 landen toegepast en hebben een brede reikwijdte. Ze omvatten een ruim pakket aan maatregelen die landen moeten toepassen. De belangrijkste wijzigingen van de aanbevelingen zijn:

- financiële sancties worden consequent toegepast wanneer de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties hierom vraagt om de financiering van proliferatie van massavernietigingswapens te bestrijden;
- transparantie moet worden verbeterd om te vermijden dat misdadigers en terroristen hun identiteit en eigendommen via rechtspersonen of juridische constructies kunnen verbergen;
- strengere verplichtingen ten aanzien van politiek prominente personen;
- uitbreiding van onderliggende misdrijven van witwassen voor strafrechtelijke fiscale misdrijven;
- de benadering gebaseerd op het risico wordt versterkt zodat landen en de privésector hun middelen doeltreffender kunnen gebruiken door zich op sectoren die hogere risico's inhouden te richten;
- een meer doeltreffende internationale samenwerking, in het bijzonder voor de uitwisseling van informatie tussen betrokken overheden, gezamenlijke onderzoeken en het opsporen, bevriezen en verbeurdverklaren van onwettig vermogen;
- betere operationele middelen en een bredere waaier aan technieken en bevoegdheden voor zowel meldpunten als gerechtelijke overheden voor onderzoek en vervolging van witwassen en financiering van terrorisme.

De nieuwe aanbevelingen van de FAG vormen de basis waarmee landen de gemeenschappelijke strijd tegen witwassen, financiering van terrorisme en proliferatie kunnen aangaan. De FAG verzoekt alle landen deze nieuwe maatregelen zo snel mogelijk op nationaal vlak toe te passen aangezien de vierde ronde van wederzijdse evaluaties eind 2013 van start gaat. België zal door de FAG tijdens de plenaire vergadering van februari 2015 worden geëvalueerd.

Een overzicht van de belangrijkste wijzigingen van de aanbevelingen van de FAG is beschikbaar op de webstek van de CFI – www.ctif-cfi.be.

45. De FAG stelt internationale maatregelen op ter bestrijding van witwassen van geld, financiering van terrorisme en, sinds kort, financiering van proliferatie. De FAG is een internationale organisatie met 36 leden, via gelijksoortige regionale instellingen (FSRB's) zijn meer dan 180 landen over de hele wereld betrokken. Alle leden en alle gelijksoortige regionale instellingen waren bij deze herziening betrokken. Bij de herziening van aanbevelingen van de FAG werd ook de privésector en de civiele maatschappij geraadpleegd. Er vond een openbare raadpleging plaats en een continue dialoog met het adviserend forum voor de privésector van de FAG. Voor meer informatie over de FAG en de aanbevelingen van de FAG zie www.fatf-gafi.org.

46. In de loop van de herziening publiceerde de FAG twee documenten over de openbare raadpleging (oktober 2010 en juni 2011), en organiseerde twee adviserende fora voor de privésector in november 2010 en december 2011. De privésector werd voor bepaalde technische kwesties geval per geval geraadpleegd (http://www.fatf-gafi.org/document/28/0,3746,en_32250379_32236920_46266908_1_1_1,00.html).

2. EGMONT GROEP

De Egmont Groep wil een internationaal netwerk van meldpunten uitbouwen en de informatie-uitwisselingen en communicatie tussen meldpunten bevorderen. Momenteel telt de Egmont Groep 127 leden.

De Egmont Groep ziet erop toe dat de leden over de nodige nationale wetgeving beschikken zodat naast doeltreffende informatie-uitwisseling witwassen, ernstige onderliggende misdrijven van witwassen en financiering van terrorisme ook doeltreffend kunnen worden vervolgd. Financiering van terrorisme als strafbaar feit in de nationale wetgeving is een basisvoorwaarde om lid te worden van de Egmont Groep.

De Egmont Groep wordt sinds 2010 voorgezeten door Boudewijn Verhelst, Advocaat-generaal bij het parket van het Hof van beroep te Gent en Plaatsvervangend Voorzitter van de CFI. Hij werd in juli 2011 voor een periode van twee jaar herverkozen.

De Egmont Groep komt meermaals per jaar samen en houdt jaarlijks een algemene vergadering. Tijdens de negentiende algemene vergadering van de Egmont Groep in Jerevan, Armenië (11 tot 15 juli 2011) werden de meldpunten van Azerbeidzjan, Kazachstan, Mali, Marokko, Oezbekistan, Salomonseilanden en Samoa als nieuwe leden aanvaard⁴⁷.

Er vonden ook vormingen plaats over beste praktijken bij informatie-uitwisseling (beste praktijken Egmont Secure Web), nieuwe betaalwijzen, grensoverschrijdende overschrijvingen, nieuwe trends op vlak van informatietechnologie en de wetgeving ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme voor ondernemingen die geldverzending aanbieden. Verschillende presentaties beklemtoonden het belang van de samenwerking met andere internationale organisaties zoals het VN-Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding UNODC, de Wereldbank, het Internationaal Muntfonds, Basel Institute on Governance, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de FAG en FATF-style regional bodies (FSRB's).

In 2011 werkte de CFI mee aan een project van de operationele werkgroep dat onder meer onderzocht wat de weerslag van fiscale fraude als onderliggend misdrijf van witwassen voor een meldpunt is en hoe een meldpunt tot de bestrijding van witwassen van geld voortkomend uit sociale fraude kan bijdragen.

3. INTERNATIONALE SAMENWERKING

De CFI raadpleegt buitenlandse meldpunten wanneer uit de melding aan de CFI, via de betrokken personen of via de verrichtingen, banden met een ander land blijken.

Ook dit jaar bevroeg de CFI stelselmatig het buitenland en ontving ze heel wat verzoeken van buitenlandse meldpunten. De statistieken over de internationale samenwerking staan verder in dit verslag.

De operationele samenwerking met het buitenland geschiedt in de regel op grond van samenwerkingsovereenkomsten tussen de verschillende meldpunten (*Memorandum Of Understanding of MOU*). In 2011 werden drie nieuwe MOU's ondertekend (Burkina Faso, Democratische Republiek Congo en Tunesië). Soms worden meldpunten, waarmee geen MOU bestaat, toch bevroegd wanneer dit operationeel nuttig is en voor zover de uitgewisselde inlichtingen beschermd zijn door een strikte vertrouwelijkheid. Het is belangrijk te benadrukken dat de uitwisseling van gegevens steeds beveiligd gebeurt. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en de toestemming wordt enkel verleend op grond van wederkerigheid.

De onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen en de verzonden buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoekingen, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI een buitenlands meldpunt bijvoorbeeld op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen vraag aan dit meldpunt richtte. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten bijvoorbeeld informatie over betrokkenen met adres in België

47. De lijst met alle 127 leden van de Egmont Groep is beschikbaar op de webstek van de Egmont Groep <http://www.egmontgroup.org/>.

die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen⁴⁸ voor bepaalde oplichtingpraktijken. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI eveneens als spontane informatie-uitwisseling beschouwd.

3.1. *Overzicht van de verzoeken om inlichtingen ontvangen van buitenlandse meldpunten in 2011*

	MOU ⁽¹⁾	2011
Luxemburg	22/04/1999	159
Frankrijk	01/02/1994	80
Verenigd Koninkrijk	24/05/1996	23
Nederland	29/06/1995	18
Spanje	16/12/1996	14
Slovakije	06/06/2000	11
Rusland	12/12/2002	8
Zwitserland	16/07/1999	8
Jersey	14/07/2000	6
Roemenië	27/11/2000	6
Duitsland	19/12/2000	5
Guernsey	27/09/2000	5
Tunesië	05/05/2011	5
Eiland Man		4
Litouwen	18/10/1999	4
Montenegro		4
Verenigde Staten	08/07/1994	4
Argentinië	24/06/2004	3
Democratische Republiek Congo	27/09/2011	3
Kazachstan		3
Portugal	05/03/1999	3
Turkije	16/05/2003	3
Britse Maagdeneilanden	02/02/2001	2
Cyprus	09/10/1998	2
Finland	29/10/1998	2
Israël	28/06/2002	2
Italië	15/05/1998	2
Kroatië	25/01/1999	2
Malta	23/01/2003	2
Venezuela	06/08/2003	2

48. Waarschuwingen of witwastechieken worden meegedeeld via de webstek of het jaarverslag van de CFI. In 2011 werden op de webstek onder meer waarschuwingen geplaatst over witwassen van fondsen via het gebruik van een coöperatieve financiële structuur en "Sidi Salem"-oplichting.

Verenigde Arabische Emiraten	26/05/2009	2
Albanië		1
Bahrein		1
Brazilië	23/07/1999	1
Denemarken	30/03/1998	1
Egypte		1
Gibraltar	17/10/2000	1
Griekenland	08/10/1999	1
Hongarije	18/01/2000	1
Macedonië	21/10/2008	1
Madagaskar		1
Marokko	26/08/2010	1
Mauritius	14/11/2005	1
Moldavië	07/12/2007	1
Monaco	20/10/2000	1
Curaçao ⁽²⁾	07/06/2002	1
Noorwegen	07/06/1995	1
Polen	21/03/2002	1
San Marino	06/04/2010	1
Saudi-Arabië		1
Senegal	21/11/2005	1
Singapore	07/09/2001	1
Thailand	24/04/2002	1
Tsjechië	17/11/1997	1
Totaal		420

(1) De CFI werkt in de regel op grond van een MOU samen met buitenlandse meldpunten, maar kan zo nodig op grond van wederkerigheid eveneens ad hoc gegevens uitwisselen.

(2) Sinds 10 oktober 2010 bestaan de Nederlandse Antillen niet meer. Curaçao en Sint Maarten zijn vanaf deze datum zelfstandige landen binnen het Nederlandse koninkrijk, net als Aruba. Bonaire, Saba en Sint Eustatius zijn voortaan bijzondere gemeenten van Nederland. (<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/caribische-deel-van-het-koninkrijk>)

3.2. Overzicht van de verzoeken om inlichtingen gericht aan buitenlandse meldpunten in 2011

In 2011 verstuurde de CFI 1.376 verzoeken om inlichtingen naar buitenlandse meldpunten, hoofdzakelijk naar Frankrijk, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en Luxemburg, buurlanden van België. Deze verspreiding van de verzoeken om inlichtingen stemt overeen met de statistieken (nationaliteit en land van verblijf van de hoofdbetrokkene in doorgemelde dossiers) en met de typologische analyse en analyse van de financiële stromen in de doorgemelde dossiers. Deze landen komen het vaakst voor als landen van herkomst of bestemming van fondsen in de doorgemelde dossiers. De CFI ondertekende in september 2011 een samenwerkingsovereenkomst (MOU) met de Democratische Republiek Congo, en stuurde 13 verzoeken naar dit meldpunt. Andere landen werden vaak bevroegd omdat vele burgers afkomstig uit deze landen in België wonen.

	MOU	2011
Frankrijk	01/02/1994	204
Nederland	29/06/1995	190
Verenigd Koninkrijk	24/05/1996	82
Luxemburg	22/04/1999	68
Duitsland	19/12/2000	64
Rusland	12/12/2002	43
Spanje	16/12/1996	42
Marokko	26/08/2010	42
Italië	15/05/1998	38
Turkije	16/05/2003	37
Verenigde Staten	08/07/1994	36
Zwitserland	16/07/1999	33
Portugal	05/03/1999	29
Cyprus	09/10/1998	23
China	05/11/2008	21
Hongkong	21/12/1998	20
Britse Maagdeneilanden	02/02/2001	19
Verenigde Arabische Emiraten	26/05/2009	18
Polen	21/03/2002	18
Israël	28/06/2002	15
Bulgarije	02/03/1999	14
Democratische Republiek Congo	27/09/2011	13
Oekraïne	19/09/2003	12
Albanië		11
Jersey	14/07/2000	11
Senegal	21/11/2005	11
Canada	02/01/2003	10
Curaçao	07/06/2002	10
Roemenië	27/11/2000	9

Thailand	24/04/2002	9
Griekenland	08/10/1999	8
Libanon	10/09/2002	8
Malta	23/01/2003	8
Benin	15/10/2010	7
Egypte		7
Letland	27/07/1999	7
Slovakije	06/06/2000	7
Zweden	22/03/1996	7
Tunesië	05/05/2011	7
Algerije	27/04/2010	6
India		6
Kaaimandeilanden		6
Monaco	20/10/2000	6
Oostenrijk	17/10/2000	6
Panama	03/05/2001	6
Singapore	07/09/2001	6
Zuid-Afrika	29/07/2003	5
Australië	23/06/1997	5
Burkina Faso	11/03/2011	5
Ierland	17/10/2000	5
Japan	27/06/2003	5
Tsjechië	17/11/1997	5
Belize		4
Denemarken	30/03/1998	4
Finland	29/10/1998	4
Guernsey	27/09/2000	4
Eiland Man		4
Litouwen	18/10/1999	4
Andorra	10/07/2002	3
Bosnië		3
Brazilië	23/07/1999	3
Hongarije	18/01/2000	3
Kameroen		3
Liechtenstein	15/03/2002	3
Nigeria		3
Noorwegen	07/06/1995	3
Wit-Rusland		3

Bahama's	30/11/2001	2
Filippijnen		2
Marshalleilanden		2
Paraguay		2
Saudi-Arabië		2
Servië	20/02/2004	2
Slovenië	23/06/1997	2
Sri Lanka	16/06/2010	2
Togo	12/08/2010	2
Venezuela	06/08/2003	2
Argentinië	24/06/2004	1
Armenië		1
Aruba	14/06/2004	1
Costa Rica		1
Gibraltar	17/10/2000	1
Indonesië	01/02/2005	1
Kazachstan		1
Kirgizië		1
Kroatië	25/01/1999	1
Maleisië		1
Moldavië	07/12/2007	1
Nieuw-Zeeland		1
Qatar		1
Syrië		1
Taiwan		1
Totaal		1.376

De internationale strijd tegen het witwassen van fondsen en de financiering van terrorisme heeft baat bij een sterke en effectieve gezamenlijke Europese aanpak. Een nauwe samenwerking tussen de EU-FIU's is bijgevolg van bijzonder belang. Momenteel gebruiken de EU-FIU's, waaronder de CFI, het FIU.NET als een instrument voor de uitwisseling van operationele data.

In 2011 engageerde de CFI zich in een strategisch project binnen het FIU.NET. Dit project is het eerste opzet van een gezamenlijke strategische analyse en gericht op het in kaart brengen van de internationale financiële stromen die gedetecteerd werden door de EU-FIU's. Globaal inzicht in die verdachte financiële stromen die binnenkomen in, buitengaans uit of circuleren binnen Europa kan leiden tot nieuwe trends en patronen die FIU's niet zelf kunnen detecteren met een individuele strategische analyse.

3.3. Technische bijstand

De CFI bood eveneens haar diensten aan om in België en in het buitenland vormingen te organiseren voor magistraten, vertegenwoordigers van financiële en niet-financiële beroepen en vertegenwoordigers van andere buitenlandse meldpunten.

Zo werkte de CFI mee aan vormingen en ontving ze in 2011 delegaties uit de Marokko, de Democratische Republiek Congo, Burkina Faso, Algerije en Mali.

Een lid van de CFI droeg bij tot de wederzijdse evaluaties van het Vorstendom Andorra en Vaticaanstad, uitgevoerd door Moneyval (*Council of Europe - Committee of Experts on the evaluation of Anti-Money Laundering Measures*).

4. VORMING VAN MAGISTRATEN

De CFI werkte ook mee aan de vorming van magistraten van de financiële parketten van ons land. Ze ontving verschillende gerechtelijke stagiairs in het kader van hun externe stages.

Dit lexicon bevat een lijst van definities van de verschillende termen die in het jaarverslag 2011 gebruikt worden.

Aanvullende melding: nieuwe melding aan de CFI door dezelfde of een andere melder over verdachte financiële verrichtingen uitgevoerd door, of verdachte feiten die verband houden met, dezelfde of een andere betrokkene die bekend is bij de CFI en die in verband kunnen worden gebracht met verrichtingen of feiten die reeds voorheen werden gemeld.

Buitenlands meldpunt: meldpunt gevestigd in het buitenland dat functies uitoefent gelijkaardig aan de CFI en dat aan gelijkwaardige verplichtingen inzake beroepsgeheim onderworpen is.

Circulatie of opstapeling: opeenvolging van financiële verrichtingen met de bedoeling elk verband tussen het ingebrachte kapitaal en de criminele oorsprong ervan zo vlug mogelijk uit te wissen.

Date/romance scam (emotionele oplichting): vorm van oplichting waarbij wordt geadverteerd op dating sites of fora met van het internet geplukte foto's van aantrekkelijke mannen en vrouwen. Na verloop van (korte) tijd wordt herhaaldelijk betaling aan de klanten gevraagd, of blijkt de 'internet-date' plots geld nodig te hebben.

Doorgemeld bedrag: gecumuleerde bedragen van de verdachte verrichtingen die werden vastgesteld in dossiers doorgemeld aan het bevoegde parket.

Doorgemeld dossier: geheel van één of meerdere met elkaar verband houdende meldingen waar het onderzoek van de CFI duidt op ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme en dat bijgevolg door de CFI aan het bevoegde parket wordt overgemaakt.

Doormelding: verzameling van informatie die de CFI doormeldt aan een parket bij ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme.

Dossier: verzameling van alle meldingen, vanwege één of meerdere melders, die met elkaar in verband kunnen worden gebracht. Hier is enkel sprake van verdachte verrichtingen of feiten en nog niet noodzakelijkerwijze van witwassen of van financiering van terrorisme.

Filière: gelijktijdige doormelding van verschillende dossiers aan de gerechtelijke overheden omdat de daarin beschreven verrichtingen dezelfde kenmerken vertonen en aangeven dat ze vermoedelijk uitgevoerd worden in opdracht van een criminele organisatie of een crimineel netwerk.

Financiële instelling (of financieel beroep): elke persoon of entiteit die beroeps- of bedrijfsmatig voor of namens een cliënt een of meer van de volgende activiteiten of transacties verricht⁴⁹:

1. Ontvangst van deposito's en andere terug te betalen gelden van het publiek
2. Uitlenen van geld
3. Financiële leasing
4. Overmaking van gelden of geldswaarden
5. Uitgifte en beheer van betaalmiddelen (bijv. kredietkaarten en debetkaarten, cheques, reischeques, betaalopdrachten en bankcheques, elektronisch geld).
6. Verlenen van garanties en stellen van borgtochten.
7. Handel in:
 - (a) instrumenten van de geldmarkt (cheques, wissels, depositobewijzen, derivaten, enz.);
 - (b) buitenlandse valuta;
 - (c) wisselkoers-, rentepercentage- en indexinstrumenten;
 - (d) overdraagbare effecten;
 - (e) termijnmarktgoederen.
8. Deelneming in de effectenzaken en financiële dienstverlening in verband daarmee.
9. Individueel en collectief portfoliobeheer.
10. Bewaarneming en beheer van contante of liquide effecten ten behoeve van derden.
11. Andere vormen van het investeren, administreren of beheren van fondsen of geld ten behoeve van derden.
12. Accepteren en aanbieden van levensverzekeringen en andere aan investeringen gekoppelde verzekeringen.
13. Wisselen van geld en valuta's.

.....
49. Cf. glossarium van de 40 aanbevelingen van de FAG – www.fatf-gafi.org

Financiële stromen: algemene ontleding van de geldstromen in de doorgemelde dossiers bedoeld om zowel de geografische herkomst als de bestemming van het geld te achterhalen in functie van de onderliggende misdrijven die mogelijk verband houden met de bewuste verdachte stromen.

Fraude met reclamegidsen: oplichting waarbij met gebruik van vervalste namen en bekende logo's aan handelaars wordt voorgesteld om tegen (soms geringe) vergoeding in een reclamegids te worden vermeld, meestal op het internet. Na betaling stellen de slachtoffers vast dat deze gids niet bestaat.

Geldverzending of money remittance: dienstverlening waarbij een tussenpersoon via internationale systemen voor geldverzending in opdracht van zijn cliënt een bedrag dat vooraf in contanten werd gestort verzendt naar een door de cliënt aangeduide begunstigde. In België worden deze diensten voornamelijk verstrekt door wisselkantoren, hoewel dit tegenwoordig is uitgebreid naar andere sectoren.

Geseponeerd dossier: dossier dat de CFI beslist af te sluiten bij gebrek aan ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme in de zin van de wet.

Inbreng: alle middelen waarmee de fondsen die rechtstreeks voortkomen uit een misdadige activiteit voor het eerst in de financiële kringloop worden gesluisd, meestal in de vorm van grote hoeveelheden baar geld.

Investing: alle werkwijzen die toelaten activa van criminele herkomst, meestal vooraf ingebracht en in circulatie gebracht, te beleggen in de wettige economische en financiële kringloop.

Melder: onderneming of persoon die valt onder het toepassingsgebied van de wet ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme⁵⁰.

Melding: inlichtingen betreffende één of meerdere verdachte verrichtingen of feiten uitgevoerd door één of meerdere personen of in verband met één persoon of meerdere personen die met elkaar in verband kunnen worden gebracht en die aan CFI meegedeeld worden door één melder op één bepaald moment.

Meldpunt: administratieve, gerechtelijke, politionele of gemengde overheid belast met het ontvangen, ontleden en zo nodig doormelden van meldingen van verdachte verrichtingen door ondernemingen en personen onderworpen aan de wet ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme⁵¹.

Missing trader: schermvennootschap die gebruikt wordt bij btw-carrouselfraude om bij intracommunautaire verrichtingen op frauduleuze wijze btw van de staat terug te vorderen of niet te betalen.

Money mules: plaatselijke tussenpersonen die geld afkomstig uit een misdrijf (phishing, oplichting, ...) op hun persoonlijke bankrekeningen ontvangen, opnemen in contanten, een commissie afhouden en het saldo via geldverzending versturen naar een begunstigde.

Niet-financieel beroep: volgende beroepen⁵²:

- a) Casino's (met inbegrip van internetcasino's).
- b) Makelaars in onroerende zaken.
- c) Handelaren in edelmetalen.
- d) Handelaren in edelstenen.
- e) Advocaten, notarissen, andere onafhankelijke juridische beroepsbeoefenaren en accountants -hiermee worden bedoeld zelfstandige beroepsbeoefenaren, partners en beroepsbeoefenaren in dienst van professionele kantoren. Hiermee worden geen «interne beroepsbeoefenaren» bedoeld die in dienst zijn bij andere soorten ondernemingen noch beroepsbeoefenaren die werken voor overheidsinstellingen waarop mogelijk reeds maatregelen ter bestrijding van witwassen van toepassing zijn.
- f) Trusts en trustmaatschappijen, hiermee worden bedoeld alle personen en ondernemingen die niet elders onder deze aanbevelingen vallen en die als onderneming een of meer van de volgende diensten aan derden aanbieden:
 - optreden als oprichter van rechtspersonen;
 - optreden (of een ander doen optreden) als directeur of secretaris van een onderneming,
 - partner in een vennootschap of maatschap of een soortgelijke positie bekleden in een andere rechtspersoon;

50. Cf. art. 2, art. 3 en art. 4 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

51. Cf. art. 22 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

52. Cf. glossarium van de 40 aanbevelingen van de FAG – www.fatf-gafi.org

- verschaffen van een zetel, zakelijk adres of accommodatie, correspondentie of administratief adres aan een onderneming, vennootschap of maatschap of een andere rechtspersoon of organisatievorm;
- optreden (of een ander doen optreden) als bewindvoerder van een uitdrukkelijk ingestelde trust;
- in naam optreden (of een ander doen optreden als) van een aandeelhouder.

Nigeriaanse oplichting (419-fraude), advance fee scam, mass marketing fraud: Vormen van oplichting waarbij aan slachtoffers een bijzonder lucratief voorstel wordt gedaan in de vorm van een contract, loterijwinst, of een erfenis die kan geïncasseerd worden. Indien het slachtoffer reageert op dit initieel voorstel, worden er persoonlijke gegevens van de slachtoffers gevraagd of worden er bijkomende documenten opgestuurd om het voorstel aannemelijker te maken. Na verloop van (korte) tijd wordt er een voorschot aan de klanten gevraagd om de volledige som te kunnen innen. Deze vragen om geld blijven komen tot de slachtoffers onraad ruiken en stoppen met betalen.

Openstaand dossier: dossier in de ontledingsfase waar nog geen ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme werden vastgesteld.

Phishing: vorm van internetfraude waarbij vertrouwelijke informatie (meestal bankgegevens) van mogelijke slachtoffers verkregen wordt door hen te laten inloggen op een valse webstek van een schijnbaar betrouwbaar bedrijf zoals een bank. De slachtoffers worden vaak via e-mails naar deze valse webstek gelokt.

Politiek prominente persoon: ("politically exposed person" PEP) persoon die belast is of geweest is met een prominente overheidsfunctie in het buitenland, bijvoorbeeld een staatshoofd, regeringsleider, prominent politicus, hooggeplaatste rijksambtenaar, gerechtsdienaar of hoge militair, directeur van een staatsbedrijf of partijfunctionaris⁵³.

Preventief stelsel: stelsel ingevoerd om de repressieve aanpak van witwassen (artikel 505 van het Strafwetboek) aan te vullen met een reeks administratieve maatregelen tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme.

Strategische analyse: proactief onderzoek naar trends in witwassen en financiering van terrorisme om het operationele werk van financiële analisten aan te vullen en te versterken en gepaste aanbevelingen te doen op vlak van intern beleid en eventueel op wetgevend vlak.

Toezichthoudende overheid: (semi)overheidsinstantie belast met het toezicht of controle van de instellingen en personen bedoeld in de wet⁵⁴ ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme.

Typologische analyse: ontleding van de doorgemelde dossiers aan de hand van typologieën die een overzicht biedt van de voornaamste trends van het afgelopen jaar op het vlak van witwassen en financiering van terrorisme.

Verdachte verrichting: verrichting die volgens instellingen en personen, onderworpen aan de wet ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme, aanwijzingen bevat van witwassen of financiering van terrorisme, wegens de aard of ongebruikelijk karakter gelet op de activiteiten van de cliënt, dan wel wegens de begeleidende omstandigheden of de hoedanigheid van de betrokken personen.

Verzet: beslissing waarbij de CFI zich gedurende maximaal twee werkdagen te rekenen van de kennisgeving de uitvoering van elke verrichting verhindert in een zaak waarvoor zij is gevat, indien zij het nodig acht wegens het ernstig of dringend karakter van deze zaak⁵⁵.

Waarschuwingssignaal: kenmerk dat verband houdt met de aard van de verrichting die de aandacht van meldende instellingen en personen moet trekken en als indicator dient om de financiële verrichtingen uit te kiezen die verdacht kunnen zijn en die een grondigere ontleding vereisen en desgevallend ook een melding aan het meldpunt.

Witwasstadium: verschillende vormen van witwassen die gewoonlijk worden opgedeeld per stadium: inbreng, circulatie en investering.

.....
53. Cf. glossarium van de 40 aanbevelingen van de FAG – www.fatf-gafi.org en art. 12 § 3 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

54. Cf. art. 38 en 39 van de wet van 11 januari 1993 – www.ctif-cfi.be – Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

55. Cf. wet van 11 januari 1993, art. 23, § 2 – www.ctif-cfi.be, Wetsbepalingen – Belgische wetgeving

AFKORTINGEN

CFI: Cel voor Financiële Informatieverwerking

FAG: Financiële Actiegroep: De Financiële Actiegroep is een intergouvernamenteel orgaan met als doel zowel nationale als internationale beleidslijnen te ontwikkelen en aan te moedigen ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. Het secretariaat van de FAG is gevestigd bij de hoofdzetel van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). De 36 leden van de FAG zijn: Argentinië, Australië, België, Brazilië, Canada, Denemarken, Duitsland, de Europese Commissie, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongkong (China), Ierland, IJsland, India, Italië, Japan, Luxemburg, Mexico, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, de Republiek Korea, de Russische Federatie, de Samenwerkingsraad van de Golfstaten, Singapore, Spanje, Turkije, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk, de Volksrepubliek China, Zuid-Afrika, Zweden en Zwitserland. De verslagen van de FAG kunnen (in het Engels en het Frans) op het internet worden geraadpleegd (www.fatf-gafi.org). De Belgische afvaardiging bij deze instelling wordt geleid door de Voorzitter van de CFI.

FIU: *Financial Intelligence Unit*

FSRB: De FATF Style Regional Bodies (FSRB's) zijn: de *Asia/Pacific Group on Money Laundering* (APG), de *Council of Europe Committee of Experts on the evaluation of Anti-Money Laundering Measures* (MONEYVAL), de *Grupo de Acción Financiera de Sudamérica* (GAFISUD), de *Middle East and North Africa Financial Action Task Force* (MENAFATF), de *Caribbean Financial Action Task Force* (CFATF), de *Eurasian Group* (EAG), de *Groupe intergouvernemental d'action contre le blanchiment en Afrique de l'Ouest* (GIABA) en de *Eastern and Southern Africa Anti Money Laundering Group* (ESAAMLG).

Moneyval: *Comité van deskundigen van de Raad van Europa inzake de evaluatie van maatregelen ter bestrijding van het witwassen en financiering van terrorisme* (MONEYVAL) telt 29 vaste leden en twee tijdelijke leden: Albanië, Andorra, Armenië, Azerbeidzjan, Bosnië-Herzegovina, Bulgarije, Cyprus, Estland, Georgië, de Heilige Stoel, Hongarije, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Malta, Moldavië, Monaco, Montenegro, Oekraïne, Polen, Roemenië, Russische Federatie (ook lid van de FAG), San Marino, Servië, Slovakije, Slovenië, Tsjechië, Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië. Er worden ook voor een periode van twee jaar twee leden aangeduid door het Voorzitterschap van de FAG. Momenteel zijn dit Oostenrijk en Frankrijk. Israël is een actieve waarnemer sinds januari 2006. (www.coe.int/moneyval)

MOU: *Memorandum of Understanding of samenwerkingsovereenkomst.*

OGBS: *Offshore Group of Banking Supervisors*

OLAF: Europees Bureau voor Fraudebestrijding

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

*Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel
Telefoon : 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00
E-mail : info@ctif-cfi.be - www.ctif-cfi.be*

*Verantwoordelijke uitgever:
Jean-Claude DELEPIÈRE Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel*